

การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปริญญาโท

ของ

จันทนา บุญรุ่ง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

371.4
62460
ร.3

การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทคัดย่อ

ของ

จันทนา บุญรุ่ง

๙๓๖ ๒๓๔๘

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
พฤษภาคม 2548

๒ 279172 ร.3

จันทนา บุญรุ่ง. (2548). การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร ประเสริฐสุข. อาจารย์ทัศนาก้องภักดี.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว 2) ปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว 3) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่
ปรึกษาและครูแนะแนวเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวใน
โรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 21 คน ครูที่ปรึกษาจำนวน 250 คน และครูแนะแนวจำนวน 20 คน รวม
291 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งแบ่ง
ออกเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ชุดที่ 2 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ชุดที่ 3 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการ
ปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและ
ครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหาร
ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่
ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการ
ปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่ปรึกษาที่มีวุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

5. ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมและพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกัน มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF ROLES AND PROBLEMS IN WORK PERFORMANCE OF STUDENT
HELPING SYSTEM OF ADMINISTRATORS, ADVISORS, AND GUIDANCE TEACHERS
OF PILOT SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF THE BASIC EDUCATION COMMISSION

AN ABSTRACT
BY
JANTANA BOONRUNG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2005

Jantana Boonrung. (2005). *A Study of Roles and Problems in Work Performance of Student Helping System of Administrators, Advisors, and Guidance Teachers of Pilot Schools under the Office of the Basic Education Commission*. Master Thesis, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School of Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assistant Prof. Dr. Tossaporn Prasertsuk, Arjarn Tatsana Tongpakdee

This purpose of this research were to study roles and problems in work performance of student helping systems of the administrators, advisors, and guidance teachers of pilot schools under the Office of the Basic Education Commission.

A total of 291 participants : 21 administrators, 250 advisors, and 20 guidance teachers were recruited from the pilot schools of student helping systems under the Office of the Basic Education Commission. The research instruments were rating scale questionnaires : 1) a questionnaire of roles and problems in work performance of student helping systems of administrators, 2) a questionnaire of roles and problems in work performance of student helping systems of advisors, and 3) a questionnaire of roles and problems in work performance of student helping systems of guidance teachers. The data were analyzed by percentage, means, standard deviation, and t-test.

The results of the study were as follows :

1. The work performance roles of student helping systems of the administrators, the advisors, and the guidance teachers under the Office of the Basic Education Commission revealed high.

2. The work performance roles of the student helping systems of the administrators under the Office of the Basic Education Commission revealed average, while the work performance problems of the student helping systems of the advisors, and the guidance teachers were average.

3. No significant differences in the administrators' work performance roles and problems existed when grouped according to their educational levels and their training.

4. No significant differences in the advisors' work performance roles and problems existed when grouped according to their educational levels and their training attendance.

5. No significant differences in the guidance teachers' work performance roles and problems existed when grouped according to their educational levels, training attendance and guidance foundation.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษายทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ของ
นางสาวจันทนา บุญรุ่ง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ 20 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร ประเสริฐสุข)

กรรมการ
(อาจารย์ทัศน ทองภักดี)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณา เมตตา ดูแลจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพร ประเสริฐสุข ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์และอาจารย์ ทัศนาก ทองภักดี กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้สละเวลา เมตตา ให้คำปรึกษา แนะนำ แนวทางในการทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างยิ่งและขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ความสมบูรณ์ของปริญญานิพนธ์เล่มนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลย ถ้าขาดคำแนะนำจากผู้ให้ความ กรุณามาเป็นกรรมการสอบปากเปล่า 2 ท่าน คือ ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทนา วงษ์อินทร์ ที่ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ทั้งสองทำให้ปริญญานิพนธ์ เล่มนี้มีคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่งต่อตัวผู้วิจัยเองและผู้อ่านในอนาคต ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์กาญจนา ภู่วรรณ หัวหน้างานแนะแนวโรงเรียนวัดสังเวช อาจารย์พิชญ์มนตร์ ลีกำเนิดไท ศึกษาพิเศษ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 2 ที่ได้เสียสละเวลา กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอ กราบขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับอาจารย์กมล ประทีปธีรานันต์ หัวหน้างานแนะแนวโรงเรียนวัด ไร่เชิงวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยอีกท่านหนึ่ง ที่ผู้วิจัยรู้สึกปลาบปลื้ม อาจารย์เป็นยอดกัลยาณมิตร สำหรับศิษย์ยามยากทุกครั้ง รวมทั้งคราวใดที่มีปัญหา คำขอบคุณ และกราบขอบพระคุณใด ๆ คงไม่มีค่าเท่ากับความเมตตาที่ผู้วิจัยได้รับจากท่านต่าง ๆ เหล่านี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู - อาจารย์ที่สอนในโรงเรียนกลุ่ม ตัวอย่างที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกท่าน ที่ให้ความ ร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์วรรณะ บรรจง นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาวิจัยพฤติกรรม ศาสตร์ประยุกต์ อาจารย์ให้คำปรึกษาที่มีคุณค่าและให้ความช่วยเหลือ เอื้ออาทรแก่ผู้วิจัยด้วยดี เสมอมา

ขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ความห่วงใยและเป็นกำลังใจที่ดี แก่ผู้วิจัยตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณเป็นที่สุดสำหรับพ่อกับแม่ที่รอคอยความสำเร็จของผู้วิจัยอยู่ทุกขณะ ผู้บังเกิดเกล้าที่มุ่งหวังและตั้งใจให้มีวันนี้แม้จะเนิ่นนานก็มีแปรเปลี่ยน ตลอดจนครูบา- อาจารย์ของ ผู้วิจัยตั้งแต่เยาว์วัยจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งผู้ที่เป็นกำลังใจและให้ความกรุณาอย่างมากมาย ซึ่งผู้วิจัย จะบันทึกความกรุณาทั้งหมดนี้ไว้ในใจตลอดไป

จันทณา บุญรุ่ง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	5
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมุติฐานในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	11
ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	11
วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	12
ความสำคัญระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	12
ประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13
ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน	14
กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	33
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	42
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูแนะแนวในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	62
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว.....	78
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	80
งานวิจัยภายในประเทศ	80
งานวิจัยต่างประเทศ	84

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 87
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง..... 87
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 88
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 89
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 99
	การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล..... 100
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย..... 100
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 102
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 102
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 102
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 130
	ความมุ่งหมายของการวิจัย..... 130
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 130
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 131
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 132
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 133
	อภิปรายผล..... 136
	ข้อเสนอแนะ..... 147
	บรรณานุกรม..... 150
	ภาคผนวก..... 159
	ภาคผนวก ก 160
	- แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน..... 161
	- แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษา..... 172
	- แบบสอบถามสำหรับครูแนะแนว..... 189

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ข.....	198
- คะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลแบบสอบถาม เป็นรายข้อ.....	199
- คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	220
ภาคผนวก ค.....	232
- หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	233
ภาคผนวก ง.....	236
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย.....	237
ภาคผนวก จ.....	242
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย.....	243
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	251

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูที่ปรึกษา ผู้บริหารและครูแนะแนว.....	88
2	จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา การได้รับ การฝึกอบรมและพื้นฐานทางการแนะแนว.....	103
3	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกเป็นรายด้าน.....	105
4	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายด้าน.....	106
5	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว จำแนกเป็นรายด้าน.....	107
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกเป็นรายข้อ.....	108
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายด้าน.....	110
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว จำแนกเป็นรายข้อ.....	111
9	เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	112
10	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	113
11	เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม.....	113
12	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหาร จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม.....	114
13	เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	114
14	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	115

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษา จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม.....	116
16	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูที่ปรึกษา จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม.....	117
17	เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	118
18	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	119
19	เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูแนะแนว จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม.....	119
20	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูแนะแนว จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรม.....	120
21	เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูแนะแนว จำแนกตามพื้นฐานทางการแนะแนว.....	120
22	เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของครูแนะแนว จำแนกตามพื้นฐานทางการแนะแนว.....	121
23	ค่าความถี่ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของผู้บริหาร.....	122
24	ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร.....	123
25	ค่าความถี่ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูที่ปรึกษา.....	124
26	ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา.....	126
27	ค่าความถี่ปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของครูแนะแนว.....	128
28	ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว.....	129

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
29	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	199
30	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารด้านการสร้างขวัญ กำลังใจและพัฒนาบุคลากร จำแนกเป็นรายชื่อ.....	200
31	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารด้านการประสาน สัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย จำแนกเป็นรายชื่อ.....	201
32	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล จำแนกเป็นรายชื่อ.....	202
33	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล จำแนกเป็นรายชื่อ.....	203
34	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	204
35	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	206
36	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา จำแนกเป็นรายชื่อ.....	208
37	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการส่งต่อ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	211

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
38	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนวด้านที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	212
39	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนวด้านการให้คำปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ.....	213
40	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนวด้านการประสานงาน จำแนกเป็นรายข้อ.....	214
41	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล จำแนกเป็นรายข้อ.....	215
42	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการคัดกรองนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	216
43	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการส่งเสริมนักเรียน จำแนกเป็นรายข้อ.....	217
44	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา จำแนกเป็นรายข้อ	218
45	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาด้านการส่งต่อ จำแนกเป็นรายข้อ.....	219
46	ค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร.....	220

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
47	คำอำนาจจำแนกแบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา.....	223
48	คำอำนาจจำแนกแบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว	230

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายของหลักการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 5) การศึกษาจะต้องพัฒนาให้คนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อสร้างพื้นฐานให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีการเรียนอย่างมีความสุขและรู้วิธีการศึกษาดลอดชีวิต เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งสติปัญญาและการควบคุมตนเอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

การพัฒนาประเทศยุคโลกาภิวัตน์ คุณภาพของคนมีผลต่อความสำเร็จอย่างสำคัญยิ่งโดยเฉพาะ “เด็ก” มีความสำคัญที่สุด เพราะการสร้างคนให้มีคุณภาพต้องดำเนินการอย่างถูกต้อง เหมาะสมและต่อเนื่องในแต่ละช่วงวัย ทุกคนจึงคาดหวังให้เด็กเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ ได้รับการพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดีมีความรับผิดชอบ รู้จักตนเองดูแลช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ ตลอดจนดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติได้อย่างมีความสุข (กรมสุขภาพจิต. 2544ข : 5)

แต่ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาสังคมอย่างรวดเร็ว อันเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ข้อมูลข่าวสารและคมนาคม การรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาทำให้บุคคลต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ วัยของความอยากรู้อยากเห็น อยากลองต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม มีความคิดของตนเองที่เป็นอิสระอาจประพฤติตนไม่เหมาะสม โดยไม่ได้ไตร่ตรองว่าถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีต่อตนเองหรือผู้อื่นและสังคมอย่างไรบ้าง จึงเป็นวัยที่เสี่ยงต่อการแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา (กรมสุขภาพจิต. 2544ข : 1) ข้อมูลจากกองสารวัตรนักเรียนในรอบปีที่ผ่านมา มีสถิตินักเรียน 15,149 คน มีความประพฤติไม่เหมาะสม ตั้งแต่หลบหนีโรงเรียน มั่วสุมอยู่ในสถานที่เล่นเกมส์ เล่นการพนัน จนถึงพกพาอาวุธ ก่อการทะเลาะวิวาท เสพสิ่งเสพติด ชู้สาว ขายบริการทางเพศและเที่ยวเตร่ในสถานบันเทิงเรีงรมย์ยามค่ำคืน (สงบ ลักษณะ. 2545 : 3) หากปล่อยให้พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านี้คงอยู่ต่อไปโดยไม่ได้รับการป้องกันแก้ไขช่วยเหลือจะนำไปสู่ปัญหาทางสุขภาพจิต การปรับตัวและการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งเป็นผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน (กรมสุขภาพจิต. 2544ข : 1) ดังนั้นการสร้างอนาคตของชาติและความมั่นคงแก่ประเทศชาติจึงอยู่ที่การหล่อหลอม

ของครูเพราะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษามีความผูกพันอยู่กับครูมากที่สุด (ผกา แสงสุวรรณ. 2534 : 10 -12)

บทบาทครูนอกจากการสอนทางวิชาการแล้ว ยังมีบทบาทที่สำคัญและมีคุณค่ายิ่งต่อการพัฒนานักเรียน คือ การสอนในเรื่องความประพฤติ การแสดงออกทางบุคลิกภาพ อารมณ์ จิตใจ การปรับตัวและการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ครูคือผู้ส่งเสริมพัฒนา ผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาและนักเรียนที่มีปัญหา (กรมสุขภาพจิต. 2544ข : 1) ถ้าครูเอาใจใส่และปฏิบัติหน้าที่ครบถ้วน นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะไม่เกิดขึ้นหรือลดน้อยลง

การพัฒนาเด็กเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ริเริ่มจัดบริการแนะแนวตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักคิดและตัดสินใจแก้ปัญหา รู้จักตั้งเป้าหมายของชีวิต สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2540 : 1) ในการดำเนินงานระยะแรกไม่มีแผนงานและทิศทางที่ชัดเจน จึงทำให้การปฏิบัติงานแนะแนวขาดความเป็นเอกภาพ ไม่สามารถทราบประสิทธิผลที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำแผนพัฒนาการแนะแนวมาแล้ว 2 ฉบับ คือ แผนพัฒนาการแนะแนวระยะที่ 1 พ.ศ. 2535 - 2539 และแผนพัฒนาการแนะแนวระยะที่ 2 พ.ศ. 2540 - 2544 ปัจจุบันกระทรวงศึกษาได้ประกาศใช้แผนพัฒนาการแนะแนวระยะที่ 3 พ.ศ. 2545 - 2549 เพื่อให้การดำเนินงานแนะแนวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตอบสนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขและยึดหลักให้เป็นการศึกษาตลอดชีวิตการจัดทำแผนพัฒนาการแนะแนว จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการแนะแนวทั้งในด้านแนวคิดและวิธีการทำงานให้เป็น " การแนะแนวมิติใหม่ " ที่มุ่งให้ผู้บริหาร ครูทุกคน พ่อแม่ ผู้ปกครองและทุกฝ่ายในสังคมมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแนะแนวชีวิตและสังคม เพื่อดูแลช่วยเหลือบุคคลในทุกช่วงวัยของชีวิตมีคุณภาพและสังคมที่ดีขึ้น แผนพัฒนาการแนะแนวได้กำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำการพัฒนาการแนะแนวในระยะ 5 ปี โดยคำนึงถึงสถานการณ์เปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก อันเป็นรากฐานสำคัญที่จะสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมที่พึ่งพาเกื้อกูลกัน โดยมีครูแนะแนวเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานในการกิจด้านการจัดกิจกรรมแนะแนว ภารกิจด้านการสอนคาบกิจกรรมแนะแนวและภารกิจด้านบริการอื่น ๆ (กรมสามัญศึกษา. 2538 : 26-30) โดยกำหนดอัตราส่วนของครูแนะแนวต่อจำนวนนักเรียนเท่ากับ 1 : 300 แต่จากการสำรวจของกรมวิชาการเมื่อปี พ.ศ. 2539 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศมีอัตราส่วนครูแนะแนว : จำนวนนักเรียนเท่ากับ : 1,000 (กรมวิชาการ. 2540 : 18) และจากผลการวิจัยของกรมสามัญปี พ.ศ. 2537 พบว่า การดำเนินงานแนะแนวที่ผ่านมายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จึงไม่ส่งผลต่อการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนเท่าที่ควรเนื่องจากขาดความพร้อมของปัจจัยในการดำเนินงาน ได้แก่ ขาดแคลนบุคลากรทั้งด้านปริมาณ

และคุณภาพ ขาดแคลนงบประมาณและอื่น ๆ ในขณะที่ผู้เรียนมีความต้องการรับบริการอย่างครบถ้วนและต่อเนื่องประกอบกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจได้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดปัญหาซับซ้อนนานัปการ เช่น ปัญหาการเรียน พฤติกรรมเบี่ยงเบน โรคจิต โรคประสาท ปัญหาสารเสพติด เอชไอวี โสเภณีเด็ก การขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม การมีค่านิยมไม่ถูกต้องเหมาะสมกับความเป็นไทย (กรมวิชาการ. 2540 : 32-33) จากสภาพดังกล่าวจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข โดยผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมสอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ที่การดำเนินการใด ๆ ต้องตรวจสอบได้จากการมีเอกสาร หลักฐาน หรือร่องรอยการทำงาน

กรมสามัญศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักการดำเนินงานดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันเนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงานต้องอาศัยการมีส่วนร่วมทั้งการร่วมใจ ร่วมคิดร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นบุคลากรโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการทางการศึกษาของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ที่มุ่งเน้นส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน มีทักษะการดำเนินชีวิต มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม รู้จักคิดตัดสินใจและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนไม่ให้เป็นปัญหาของสังคม (กรมสามัญศึกษา. 2544 ข : 5) โดยมีกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานอย่างชัดเจนมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการ มีการประสานความร่วมมือของผู้ปกครอง ครูและผู้เกี่ยวข้องหรือชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ (สายสมร ยุวนิมิ. 2545 : 71-74)

กรมสามัญศึกษา (2544 ก : 4-5) ได้กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโรงเรียนนำร่องดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษา 2543 ตามยุทธศาสตร์การพัฒนายุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิรูปการเรียนรู้ให้โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเร่งแก้ปัญหา ยาเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียน โดยประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครอง วัดและชุมชน

กรมสามัญศึกษา (2544ข : 61-64) ได้จัดทำแนวทางการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาดำเนินการทดลองนำร่องในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2543 จำนวน 7 โรงเรียน อยู่ในกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ โรงเรียนวัดนันทน์ โกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน โรงเรียนสายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม โรงเรียนวัดสังเวช และอยู่ต่างจังหวัด 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนย่านดาขารัฐชนูปถัมภ์ จังหวัดตรัง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรได้ศึกษาเป็นอย่างไรเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับโรงเรียนอื่น ๆ ที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง ได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาบทบาทของตนและเป็นข้อมูลให้หน่วยงานต้นสังกัดนำไปพิจารณา นอกจากนั้นยังจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในจังหวัดใกล้เคียงนำแบบอย่างไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับโรงเรียนของตนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1.1 ผู้บริหารโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน
- 1.2 ครูที่ปรึกษาโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 659 คน
- 1.3 ครูแนะแนวโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 2.1 ผู้บริหารโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน
- 2.2 ครูที่ปรึกษาโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 250 คน
- 2.3 ครูแนะแนวโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่
- 3.1.1 วุฒิการศึกษา แบ่งเป็น
- 3.1.1.1 ปริญญาตรี
- 3.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี
- 3.1.2 การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบ 4 ปี แบ่งเป็น
- 3.1.2.1 ได้รับการฝึกอบรม 1 - 2 ครั้ง
- 3.1.2.2 ได้รับการฝึกอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป
- 3.1.3 พื้นฐานทางการแนะแนว (เฉพาะครูแนะแนว) แบ่งเป็น
- 3.1.3.1 สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว
- 3.1.3.2 ไม่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนด้วยวิธีและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

2. บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบและงานตามที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน ด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3. ปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคหรือสาเหตุที่ทำให้การปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย

4. บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบและงานตามที่ได้รับมอบหมายของผู้บริหารในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

4.1 การสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ หมายถึง การกระตุ้นเร่งรัด ให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการให้ความช่วยเหลือในด้านงบประมาณ จัดหาสื่อ เครื่องมือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ

4.2 การสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร หมายถึง การแสดงความสนใจ การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตรหรือโล่ การส่งเสริมยกย่องให้เป็นวิทยากร การสนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมการศึกษาดูงาน อบรมสัมมนา เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

4.3 การประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย หมายถึง การสร้างความรู้ ความเข้าใจ เผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และบรรยากาศสภาพแวดล้อม ตลอดจนบทบาทของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ผู้ปกครองและชุมชนได้ทราบ เข้าใจและพร้อมให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.4 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล หมายถึง การแนะนำให้คำปรึกษาช่วยเหลือ อำนาจความสะดวก สอดส่องดูแลให้กำลังใจแก่ครูเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

5. บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบและงานตามที่ได้รับมอบหมายของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การที่ครูได้ศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว เพื่อการรู้จักนักเรียนอันจะนำไปสู่การช่วยเหลือ ป้องกันและการแก้ไข้ปัญหา

5.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา คือ

- กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนทั่วไปที่สามารถเรียนรู้ได้ปกติไม่มีปัญหารุนแรงใดๆ ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวันของตนหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ แต่อาจมีความยุ่งยากเกิดขึ้นได้เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือภาวะวิกฤตในชีวิตประจำวัน

- กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่อาจมีปัญหาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการเรียน สุขภาพกาย สุขภาพจิต สังคม เศรษฐกิจและการปรับตัว

- กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจนและมีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตประจำวันของตนหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

5.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ

5.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา หมายถึง การให้คำปรึกษาหรือการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว

5.5 การส่งต่อ หมายถึง ครูที่ปรึกษาพิจารณาส่งต่อนักเรียนต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือครูฝ่ายปกครองของโรงเรียนกรณีที่มีปัญหา มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น

6. บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว

หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่ ความรับผิดชอบและงานตามที่ได้รับมอบหมายของครูแนะแนวในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

6.1 ด้านที่ปรึกษา หมายถึง การทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค กระบวนการการแนะแนวตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนว

6.2 ด้านการให้คำปรึกษา หมายถึง การจัดบริการให้คำปรึกษากานักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม มีขอบข่ายครอบคลุมถึงการให้คำปรึกษาด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว และสังคม ตลอดจนการป้องกัน แก้ไขปัญหาของนักเรียน ติดตามผลการให้คำปรึกษาและส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ

6.3 **ด้านการประสานงาน** หมายถึง การทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อันได้แก่ ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นระบบเครือข่ายในการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7. **ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่หรือดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

8. **ครูที่ปรึกษา** หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในด้านวิชาการ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

9. **ครูแนะแนว หรือ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนว** หมายถึง ครู – อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวในโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

10. **วุฒิการศึกษา** หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวได้รับ แบ่งเป็น

10.1 ปริญญาตรี

10.2 สูงกว่าปริญญาตรี

11. **การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** หมายถึง การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในรอบ 4 ปี แบ่งเป็น

11.1 ได้รับการฝึกอบรม 1 – 2 ครั้ง

11.2 ได้รับการฝึกอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป

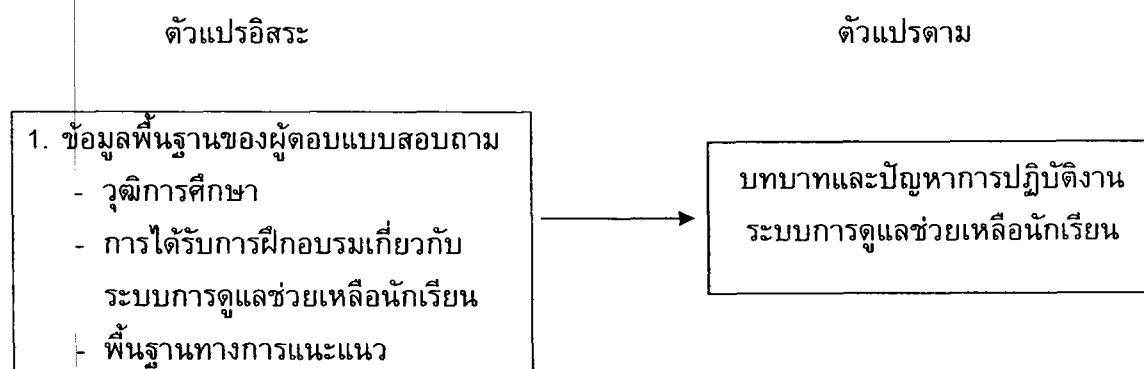
12. **พื้นฐานทางการแนะแนว** หมายถึง ความรู้ทางด้านการแนะแนวที่ครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่องได้ศึกษามา แบ่งเป็น

12.1 สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว

12.2 ไม่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว

13. **โรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้รับคัดเลือกให้ทำการทดลองนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีทั้งหมด 7 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม โรงเรียนวัดสังเวช และโรงเรียนจังหวัดตรัง คือ โรงเรียนย่านตาขาวราชูปถัมภ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

- ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวมีความคิดเห็นต่อบทบาทการและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน
- ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทและระดับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน
- ครูแนะแนวที่มีพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกันมีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดจนบทบาทการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวจากผู้รู้และนักการศึกษาหลายท่าน แล้วนำมาสังเคราะห์จัดเป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายและสะดวกต่อการศึกษาดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3 ความสำคัญและความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.5 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.6 กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.6.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.6.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 1.6.3 การส่งเสริมนักเรียน
 - 1.6.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
 - 1.6.5 การส่งต่อ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร
 - 2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร
 - 2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.1 คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา
 - 3.2 จรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา
 - 3.3 บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา
 - 3.4 บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 3.5 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูแนะแนวในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 4.1 คุณลักษณะของครูแนะแนว

- 4.2 จรรยาบรรณของครูแนะแนว
- 4.3 บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว
- 4.4 บทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4.5 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของครูแนะแนว
5. ตัวแปรที่สัมพันธ์กับบทบาทของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ความหมายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544ช : 5) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูผู้เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544 : 44) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขตามอัตภาพของตนเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดี นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น นักเรียนรู้จักยอมรับและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

กรมสุขภาพจิต (2544ช : 15) ได้ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือวิธีการดำเนินงานในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีรูปธรรมและขั้นตอนอย่างชัดเจนสามารถปฏิบัติได้

กรมวิชาการ (2545 : 15) ได้ให้ความหมายว่า การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง รวมทั้งครูได้รู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2545 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับครูที่ปรึกษา หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

มันทนา และ รังสรรค์ เฟิงหนู (2546 : 1) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากร

หลักในการดำเนินงาน โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

การดูแลช่วยเหลือ หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนา นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

จากเอกสารสามารถสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการของ ครูที่ปรึกษาในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการและเครื่องมือ โดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพของตน

1.2 วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2.1 เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ

1.2.2 เพื่อให้โรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือชุมชนมีการทำงาน ร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่มีระบบ พร้อมด้วยเอกสารหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถ ตรวจสอบหรือรับการประเมินได้

1.3 ความสำคัญและความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544ข : 1-3) และ สายสมร ยุวนิมิ (2545 : 71-72) กล่าวถึง ความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพนักเรียนว่าการพัฒนาคุณภาพนักเรียนทุกคนมุ่งหวังว่านักเรียนจะได้ เติบโตอย่างมีคุณภาพรอบด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ มี สุขภาพจิตที่ดีได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนดี มีความมานะบากบั่น มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม ดูแลช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเอง ได้ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติได้ อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดความ มุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดย ยึดหลักว่า ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้อง ส่งเสริมให้ ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้อง เน้นความ สำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของ แต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบ

อาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนตามกระบวนการทางการศึกษานั้นยังไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกและในเชิงลบอันก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ดังนั้นการป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการเรียนอีกทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด

บทบาทของครูจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบกระบวนการทำงานมีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะเกิดผลดีต่อทุกคน คือ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

กรมสามัญศึกษา กรมวิชาการและกรมสุขภาพจิตตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ สำเร็จ ซึ่งแสดงว่าการพัฒนาคุณภาพนักเรียนบรรลุเป้าหมายและบังเกิดผลดีต่อสังคมและประเทศชาติ

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

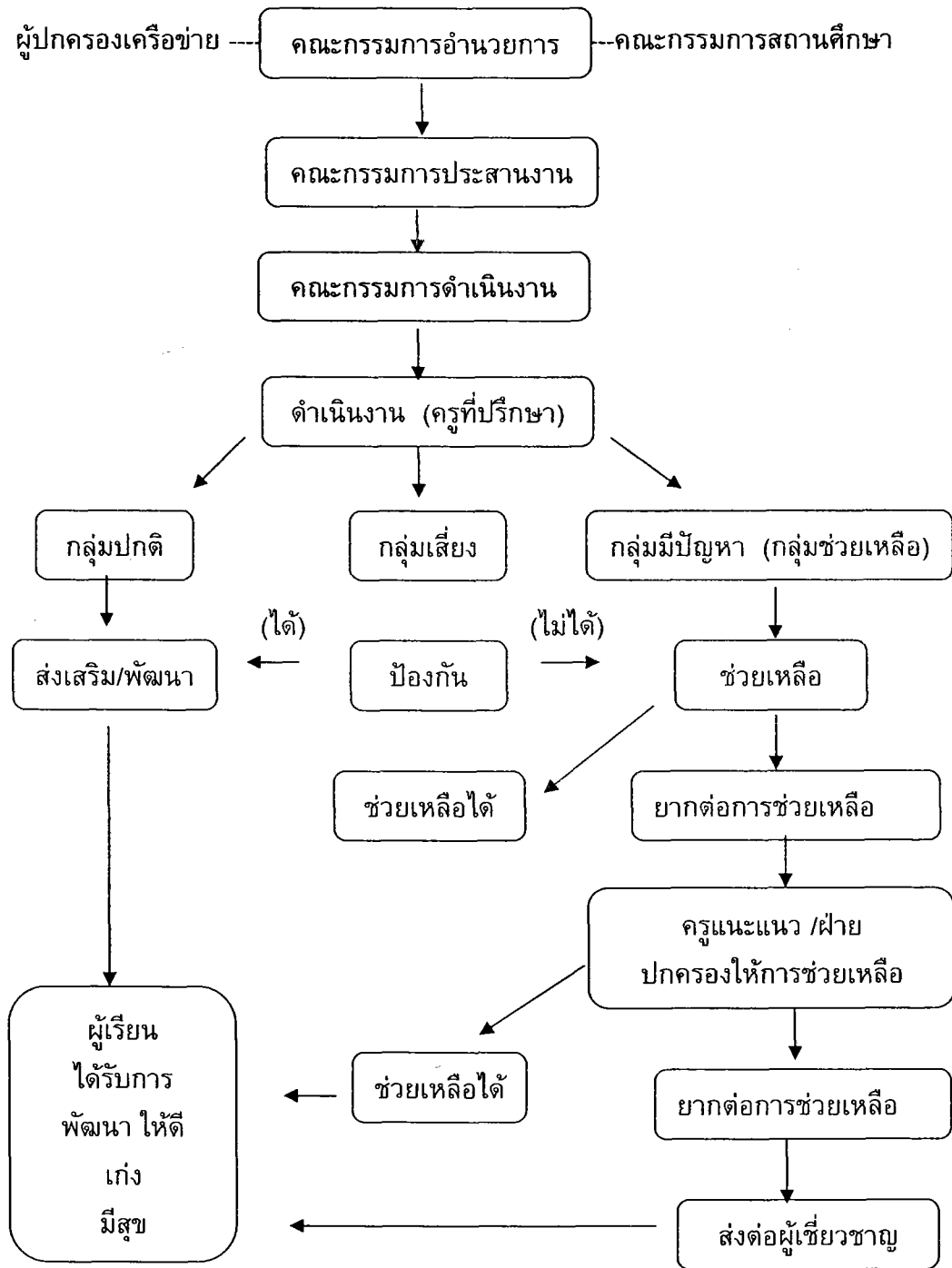
1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองและควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
5. นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

1.5 ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความ เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
3. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะ ต้องมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดและ มีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือ จากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
5. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษา หรือผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่เอื้อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะการปรึกษาเบื้องต้นและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งโรงเรียนควร ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

1.6 กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้จัดทำแผนภูมิการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงแผนภูมิดังนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่แสดงในแผนภูมิเป็นการประสานงานร่วมกันของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวรวมทั้งผู้ปกครอง ซึ่งมีวิธีการและเครื่องมือสรุปได้ดังนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2544ช : 7-9)

กระบวนการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1.1 ด้านความสามารถ - การเรียน - ความสามารถอื่น ๆ 1.2 ด้านสุขภาพ - ร่างกาย - จิตใจ - พฤติกรรม 1.3 ด้านครอบครัว - เศรษฐกิจ - การคุ้มครองนักเรียน 1.4 ด้านอื่น ๆ	ศึกษาข้อมูลจาก 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) หรือ 3) อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) - การสัมภาษณ์นักเรียน - การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน - การเยี่ยมบ้านนักเรียน ฯลฯ	1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) อื่น ๆ เช่น - แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ - แบบสัมภาษณ์นักเรียน - แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองและการเยี่ยมบ้านนักเรียน - แบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง ฯลฯ
2. การคัดกรองนักเรียน 2.1 กลุ่มปกติ 2.2 กลุ่มเสี่ยง 2.3 กลุ่มช่วยเหลือ	วิเคราะห์ข้อมูลจาก 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) หรือ 3) แหล่งข้อมูลอื่น ๆ	1) เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 2) แบบสรุปผลการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นห้องเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
<p>3. การส่งเสริมนักเรียน (สำหรับนักเรียน ทุกกลุ่ม)</p>	<p>Home room จัดกิจกรรมต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กิจกรรมโฮมรูม (Home room) 2) ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) หรือ 3) กิจกรรมอื่นๆ ที่ครูพิจารณา ว่าเหมาะสมในการส่งเสริม นักเรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1) แนวทางการจัดกิจกรรม โฮมรูมของโรงเรียน 2) แนวทางการจัดกิจกรรม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ของโรงเรียน 3) แบบบันทึก/สรุปประเมินผล การดำเนินกิจกรรม <ul style="list-style-type: none"> * โฮมรูม * ประชุมผู้ปกครอง ชั้นเรียน * อื่น ๆ
<p>4. การป้องกันและแก้ไข ปัญหา (จำเป็นอย่าง มากสำหรับนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/ มีกลุ่มช่วยเหลือ)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ให้การปรึกษาเบื้องต้น 2) ประสานกับครูและ ผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อการ จัดกิจกรรมสำหรับการ ป้องกันและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหานักเรียน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 กิจกรรมในห้องเรียน 2.2 กิจกรรมเสริมหลักสูตร 2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วย เพื่อน (Buddy) 2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม 2.5 กิจกรรมสื่อสารกับ ผู้ปกครอง 	<ol style="list-style-type: none"> 1) แนวทางการจัดกิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียน 5 กิจกรรม 2) แบบบันทึกสรุปผลการ คัดกรอง และช่วยเหลือนักเรียนเป็น รายบุคคล 3) แบบบันทึกรายงานผล การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการดำเนินงาน	วิธีการ	เครื่องมือ
5. ส่งต่อ 5.1 ส่งภายใน 5.2 ส่งต่อภายนอก	การส่งต่อภายใน 1) ให้จัดบันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา ครูพยาบาล เป็นต้น การส่งต่อภายนอก 2) ให้จัดทำบันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการ	แบบบันทึกการส่งต่อของโรงเรียน 1) แบบรายงานแจ้งผลการช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544ช : 7-9

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ แต่ละองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าวมีความสำคัญมีวิธีการและเครื่องมือแตกต่างกันไป แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันซึ่งเอื้อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพ (กรมสามัญศึกษา. 2544ช : 7-9) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.6.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด (กรมสามัญศึกษา. 2544ช : 10 -14) โดยพิจารณาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนดังนี้

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น

1.1 ด้านการเรียนรู้ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ผลการเรียนรู้ในแต่ละภาคเรียนและพฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน ขาดเรียน เป็นต้น

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน ความสามารถพิเศษและการร่วมกิจกรรมต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น

2.1 ด้านร่างกาย รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ น้ำหนักและโรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น

2.2 ด้านจิตใจ พฤติกรรม รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ อารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวล ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว ซ้ำอายน

3. ด้านครอบครัว

3.1 ด้านเศรษฐกิจ รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ รายได้ของบิดามารดาผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครองและค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับในการมาโรงเรียน

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน รายละเอียดข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ คือ จำนวนพี่น้อง บุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมและความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวหรือการใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน เป็นต้น

4. ด้านอื่น ๆ ที่ครูอาจารย์พบเพิ่มเติมซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการหรือเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ (กรมสามัญศึกษา. 2544ช : 12)

1. ระเบียบสะสม

ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือในรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่นๆ หรือเพื่อนของนักเรียน รวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้

รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน แต่อย่างน้อยควรครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียน ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

ระเบียบสะสมเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงต้องเป็นความลับและเก็บไว้เป็นอย่างดีมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อค้นได้หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้กับครูที่ปรึกษาและมีตู้เก็บระเบียบสะสมให้เรียบร้อย

ระเบียบสะสมควรเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษาและส่งต่อระเบียบสะสมไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบมัธยมในแต่ละตอน หรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) (โรงเรียนอาจนำเครื่องมืออื่นมาใช้แทนก็ได้)

แบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมการปรับตัว ที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตใจซึ่งช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้นโดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนีซึ่งใช้กันแพร่หลายในประเทศแถบยุโรปเพราะมีความเที่ยงและความตรง จำนวนข้อไม่มากนัก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิตโดย แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล เป็นหัวหน้าคณะได้ทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยงและความตรงของแบบประเมินและหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) ของเด็กไทย

แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก มี 3 ชุด

ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเด็ก

ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน

ชุดที่เด็กประเมินตนเอง

ทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อเท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียวหรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้น โดยระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งหากเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุดพร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

ในกรณีที่ข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่พอเพียงหรือเกิดกรณีที่จำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมขึ้น ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมงาน การเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพของนักเรียนซึ่งจัดทำโดยกรมอนามัย ดังมีรายละเอียด (พนม ลิมอารีย์. 2530 : 51-53) คือ

3.1 การสังเกต

การสังเกตเป็นกลวิธีใช้ศึกษาเด็ก เพื่อจะช่วยให้ครูมีความเข้าใจในตัวนักเรียนได้มากที่สุดเพื่อที่ครูได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม แต่การสังเกตจะใช้ได้ผลก็ต่อเมื่อ

ผู้สังเกตได้รับการฝึกฝนการสังเกตมาเป็นอย่างดีและได้มีการสังเกตอย่างเป็นระบบ คือ จะต้องสังเกตทั้งพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกแต่ละสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ในขณะนั้นสังเกตเด็กในสถานการณ์ต่าง ๆ กันและมีการสังเกตเด็กเป็นระยะเวลาานพอสมควร ผู้สังเกตที่ขาดคุณภาพอาจจะทำให้การสังเกตขาดความเชื่อถือได้ และเกิดความผิดพลาดในการจัดบันทึกรายงานผลการสังเกต แม้ว่าการสังเกตจะมีขอบเขตจำกัดบางประการ แต่ผู้สังเกตได้กระทำอย่างมีหลักเกณฑ์และรอบคอบแล้ว ผลของการสังเกตย่อมจะสามารถเชื่อถือได้ (พนม ลิมอารีย์. 2530 : 51)

การสังเกตเป็นเทคนิควิธีหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลและในบางครั้งอาจเป็นการช่วยเสริมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และยังช่วยตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ว่าตรงตามความเป็นจริงเพียงใดและยังทำให้การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ยิ่งตรงขึ้นอีกด้วย การสังเกตเป็นการช่วยครูแนะแนวและผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนได้เข้าใจผู้เรียนดีขึ้น เช่น ในขณะที่ครูสอนวิชาคณิตศาสตร์ ครูมักสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อจะได้รับทราบว่าผู้เรียนมีความสนใจฟังหรือไม่สนใจครูผู้สอน แล้วนำข้อมูลไปประกอบการศึกษาวินิจฉัยเพื่อการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป (รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2539 : 74)

3.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์เป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่ครูหรือผู้แนะแนวใช้ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก การสัมภาษณ์มี 2 ชนิด คือ การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงและการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา การสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเท็จจริงเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อหารายละเอียดเพิ่มเติมข้อมูลที่ได้มาโดยวิธีอื่น เพื่อประโยชน์ในการเข้าใจตัวเด็กอย่างถูกต้องมากยิ่งขึ้น ส่วนการสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษาเป็นการสัมภาษณ์ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยให้ผู้ถูกสัมภาษณ์แก้ปัญหาของตนที่กำลังประสบอยู่ได้ เพื่อให้เขาได้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (พนม ลิมอารีย์. 2530 : 52)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีหนึ่งของการเก็บรวบรวมข้อมูลหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์จะเห็นพฤติกรรมของเด็กสามารถนำมาประกอบการพิจารณาในการทำความเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดีขึ้น การสัมภาษณ์อาจสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง เพื่อนของเด็ก ครูผู้สอนเด็กคนนั้น เป็นต้น (รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2539 : 79)

3.3 การเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านเป็นกลวิธีอีกชนิดหนึ่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้ทราบสภาพความเป็นอยู่ทางบ้านของนักเรียน เป็นการเพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะการรู้จักนักเรียนเฉพาะที่โรงเรียนไม่ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวเข้าใจนักเรียนอย่างถูกต้องเสมอไปเพราะพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนที่แสดงออกที่โรงเรียนนั้น แท้ที่จริงอาจจะมีสาเหตุมาจากสภาพความเป็นไปทางบ้านก็ได้ จึงมีความจำเป็นที่

ครูและผู้แนะแนวจะต้องออกไปทำการเยี่ยมบ้านนักเรียนด้วย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความผิดพลาดในการศึกษาเด็ก (พนม ลิมอารีย์. 2530 : 53)

ข้อมูลที่จะได้จากการเยี่ยมบ้าน คือ สภาพทั่วไปของบ้าน สิ่งแวดล้อมของบ้าน บุคคลที่อยู่ในบ้าน เจตคติของผู้ปกครองและเด็กต่อที่บ้านของตน สภาพ โอกาสและความสะดวกในการศึกษาเล่าเรียนที่บ้าน เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อครูและโรงเรียน เจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อเด็กทั้งในปัจจุบันและอนาคต สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของนักเรียนเป็นอย่างมาก ครูจึงควรทราบข้อมูลด้านนี้ (ลักขณา สรวัดณ์. 2543 : 237-238; รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2539 : 110-111)

3.4 การตรวจสุขภาพและระเบียบสุขภาพ

การตรวจสุขภาพและระเบียบสุขภาพจัดว่าเป็นวิธีและเครื่องมืออีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคล ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน ทำให้สามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาของนักเรียนได้ง่ายขึ้น เนื่องจากปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนนั้นบางครั้งอาจมีสาเหตุมาจากการมีสุขภาพไม่ดีก็ได้ ดังนั้นการตรวจสุขภาพและระเบียบสุขภาพจึงเป็นกลวิธีและเครื่องมือที่จะขาดเสียมิได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล (พนม ลิมอารีย์. 2530 : 53)

1.6.2 การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม (กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 25; กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 15) คือ

1. **กลุ่มปกติ** หมายถึง นักเรียนทั่วไป ไม่มีปัญหารุนแรงใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือส่วนรวมในด้านลบ แต่อาจมีความยุ่งยากเกิดขึ้นได้เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือภาวะวิกฤตในชีวิตประจำวัน

2. **กลุ่มเสี่ยง** หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต ปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองดื่ม เสพ สูบ ผลการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

3. **กลุ่มมีปัญหา** หมายถึง นักเรียนมีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลงมีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง หรือกลุ่มมีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตามและเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระมัดระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจผิดว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติแตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้ (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 15; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 25)

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู – อาจารย์ เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน เป็นที่ยอมรับของครู - อาจารย์ในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 16; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 25)

ประเด็นในการพิจารณาการจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนจะพิจารณาข้อมูลนักเรียน ดังต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 16; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 25)

1. ด้านความสามารถ

1.1 ด้านการเรียน ประเด็นการพิจารณา คือ

- 1.1.1 ผลการเรียนที่ได้และความเปลี่ยนแปลงของผลการเรียน
- 1.1.2 ความเอาใจใส่ ความพร้อมในการเรียน
- 1.1.3 ความสามารถในการเรียน
- 1.1.4 ความสม่ำเสมอในการมาเรียน

1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ ประเด็นการพิจารณา คือ

- 1.2.1 การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษที่มี
- 1.2.2 ความถนัด ความสนใจและผลงานในอดีตที่ผ่านมา
- 1.2.3 บทบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน
- 1.2.4 การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน

2. ด้านสุขภาพ

2.1 ด้านร่างกาย ประเด็นการพิจารณา คือ

2.1.1 ความผิดปกติ ความพิการหรือความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน เป็นต้น

- 2.1.2 โรคประจำตัว
- 2.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักกับส่วนสูง
- 2.1.4 ความสะอาดของร่างกาย

2.2 ด้านจิตใจ - พฤติกรรม ประเด็นการพิจารณา คือ

2.2.1 สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความวิตกกังวลหรือซึมเศร้า

2.2.2 ความประพฤติ

2.2.3 พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการศึกษา ความสามารถพิเศษ และการปรับตัวของนักเรียน เช่น พฤติกรรมที่อยู่ไม่นิ่ง สมาธิสั้น

2.2.4 ความสัมพันธ์กับเพื่อน ครู ผู้ปกครอง การใช้สารเสพติด การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

3. ด้านครอบครัว

3.1 ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นการพิจารณา คือ

3.1.1 ผู้หารายได้ให้ครอบครัว

3.1.2 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ภาระหนี้สิน

3.1.3 ความพอเพียงของรายรับกับรายจ่าย

3.1.4 จำนวนเงินที่นักเรียนได้รับและใช้จ่ายในแต่ละวัน

3.2 ด้านการคุ้มครองนักเรียน ประเด็นการพิจารณา คือ

3.2.1 ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสมของผู้ปกครอง

3.2.2 ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

3.2.3 ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวที่มีทะเลาะเบาะแว้งใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหา ซึ่งมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ซึม เหม่อลอย แสดงออกถึงการไม่อยากกลับบ้าน

3.2.4 การใช้สารเสพติด การดื่มสุราหรือเล่นการพนัน รวมถึงความเจ็บป่วยเรื้อรัง / รุนแรงของสมาชิกในครอบครัว

แหล่งข้อมูลที่ครูใช้ในการคัดกรองนักเรียน

1. ระเบียบสะสม

2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)

3. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)

4. วิธีการอื่น ๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การได้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน ครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้องจากแบบสอบถาม การสังเกตการสอบถามจากครูพยาบาล จากแบบบันทึก การตรวจสุขภาพของนักเรียน แพ้ผสมผสานและการสอบถามจากนักเรียนโดยตรง

1.6.3 การส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถดำเนินการพิจารณาได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 19; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 29) คือ

1. กิจกรรมโฮมรูม (Home room)

โฮมรูม (Home room) หมายถึง ห้องที่กำหนดให้ครูคนใดคนหนึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบต่อนักเรียนชั้นใดชั้นหนึ่งโดยเฉพาะ เพื่อลงเวลามาเรียนของนักเรียนทั้งในเวลาเช้าและบ่ายและประกาศแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ที่นักเรียนควรทราบทั้งอบรมตักเตือน สั่งสอนให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนและเรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็นเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมมีความแตกต่างกันไป บางโรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมนี้ในช่วงเช้าก่อนเข้าเรียนโดยเวลาวันละประมาณ 15 – 20 นาที บางโรงเรียนอาจจัดสัปดาห์ละครั้ง ๆ ประมาณ 40 - 50 นาที โดยอาจจัดในช่วงเช้าหรือเย็นแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละโรงเรียน ส่วนครูผู้ดำเนินการกิจกรรมโฮมรูมนั้น โดยทั่วไปมอบหมายให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดำเนินการเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กตลอดทั้งวัน สามารถเห็นและเข้าใจในปัญหาและพฤติกรรมของเด็กแต่ละคนในห้องเรียนได้อย่างดี (ไพโรจน์ นาคสุวรรณ; และวันนอร์มทา. 2528 : 43-46)

กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตให้แก่นักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันและอนาคตได้อย่างเป็นสุข มีคุณค่าและประสบความสำเร็จตามศักยภาพ รวมทั้งมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเยาวชนไทยในยุคปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ซึ่งทำให้ครูที่ปรึกษามีโอกาสคุ้นเคยและรู้จักนักเรียนในความดูแลมากขึ้น ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน

การจัดกิจกรรมโฮมรูมเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered) และกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning) ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและฝึกทักษะต่าง ๆ มากกว่าการบรรยาย การออกคำสั่งหรือชี้ให้กลัว โดยจัดให้ครอบคลุมสาระใน 5 ด้าน ซึ่งประมวลจากผลการสำรวจความต้องการจำเป็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

1. ด้านการเรียนและอาชีพ
2. ด้านการปรับตัว
3. ด้านเพศและการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่มีผลกระทบต่อจิตใจ
4. ด้านยาเสพติด
5. ด้านคุณธรรม จริยธรรม

กิจกรรมโฮมรูม โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. กิจกรรมโฮมรูมสั้น ใช้เวลา 15 – 20 นาที
2. กิจกรรมโฮมรูมยาว ใช้เวลา 50 – 60 นาที

ทั้งนี้การใช้โฮมรูมสั้นหรือโฮมรูมยาวขึ้นอยู่กับปัญหาความต้องการ นโยบาย

วัตถุประสงค์และความพร้อมของโรงเรียน

บทบาทของครูในการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1. จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนแต่ละกลุ่ม โดยใช้เทคนิคที่หลากหลาย เช่น การเล่าเรื่อง อ่านใจ เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง สถานการณ์จริง

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัด

3. ให้กำลังใจและให้โอกาสนักเรียนประสบความสำเร็จเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเห็นคุณค่าในตนเอง

4. สร้างบรรยากาศการอยู่ร่วมกันอย่างกัลยาณมิตร อบอุ่น เอื้ออาทร

5. ให้ความรัก ให้ความสำคัญแก่นักเรียนเสมอ รวมทั้งให้โอกาสและการเสริมแรงในการปรับพฤติกรรม

6. สนับสนุนให้นักเรียนค้นพบความสามารถและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 40-41)

กิจกรรมโฮมรูมเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูมอาจเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนให้มีบรรยากาศเสมือนบ้าน ที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยกัน ช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 19-20; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 29-30)

แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูมมีดังนี้

1. กำหนดกิจกรรมโฮมรูม โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้
 - 1.1 สสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
 - 1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้น ๆ เป็นเรื่องที่ทันสมัย
 - 1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐาน ทั้งก่อนดำเนินการและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่นๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรมหรือในแบบฟอร์มบันทึกที่แยกออกมาต่างหากก็ได้
 - 1.4 ประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน
 2. โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งโดยมีจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ครูที่ปรึกษาที่ดำเนินการตามนั้นแต่ให้ความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย
 3. วิธีการผสมผสาน โดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียน ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
 4. วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม
- วัชร ทรัพย์มี (2531 : 11-12) ได้เสนอรูปแบบของการแนะแนวในการจัดกิจกรรมโฮมรูม สรุปเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้
- ขั้นที่ 1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการการจัดกิจกรรมโฮมรูมซึ่งครูแนะแนวควรทำหน้าที่นี้
 - ขั้นที่ 2 สสำรวจความต้องการของนักเรียน เพื่อให้ได้กิจกรรมที่นักเรียนสนใจและสอดคล้องกับความต้องการและมีประโยชน์ต่อผู้เรียน
 - ขั้นที่ 3 พิจารณาลักษณะของผู้เรียนเพื่อจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะของนักเรียน
 - ขั้นที่ 4 ศึกษาหลักสูตร
 - ขั้นที่ 5 กำหนดหัวข้อเรื่อง ผู้วางโครงการกิจกรรมโฮมรูมจะต้องกำหนดหัวเรื่องในการจัดโฮมรูมแต่ละครั้งให้ครอบคลุมการแนะแนวการศึกษา อาชีพและการปรับตัวด้านสังคมและส่งต่อในระดับชั้นนั้นๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เพิ่มเติมในหัวข้อที่เป็นประโยชน์ และเป็นการให้ครูทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม

ขั้นที่ 6 จัดกิจกรรมโฮมรูมในลักษณะสำเร็จรูปแต่ละหน่วยประกอบด้วยวัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีจัดกิจกรรม อุปกรณ์และการประเมินผล เพื่อการสะดวกในการนำไปใช้ ซึ่งจะเป็นการช่วยครูไม่ใช้การเพิ่มภาระแก่ครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 41) ได้กำหนดวิธีดำเนินการในการจัดกิจกรรมโฮมรูมสรุปเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. กำหนดหัวข้อเรื่อง
2. กำหนดวัตถุประสงค์
3. กำหนดกิจกรรม
4. ดำเนินการทำกิจกรรม
5. บันทึกผลการทำกิจกรรม
6. ประเมินผลการจัดกิจกรรม
7. สรุปรายงานผล

2. การจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (Classroom Meeting)

การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง นักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน การประชุมผู้ปกครองดังกล่าวจะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพ ความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับทางโรงเรียน การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียวแต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้น ดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 11-22; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 30-31) คือ

1) การเตรียมการ ครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุมในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2) การสื่อสารครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครูที่มีต่อ นักเรียนทุกคนและอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และต้องการปรับปรุง หรือแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

3) การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกันก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4) การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมในการประชุมแต่ละครั้งครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ดังนี้

4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

4.2 เป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

ในครั้งต่อไป

1.6.4 การป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง / มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องดูแลให้ความใส่ใจอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม การป้องกันและแก้ไข้ปัญหาของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป นอกจากนี้ ทุกครั้งของการช่วยเหลือนักเรียนควรมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานด้วยการป้องกันและการแก้ไข้ปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องมีการดำเนินการมี 2 ประการ (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 23-25; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 32-34) คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

การให้คำปรึกษาเบื้องต้นเป็นการช่วยเหลือผ่อนคลายนักเรียนให้ลดน้อยลงทั้งด้านความรู้สึก ความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้คำปรึกษาเบื้องต้นมีประสิทธิภาพ คือ ครูที่ปรึกษาควรมีความรู้และทักษะพื้นฐานด้านจิตวิทยาวัยรุ่น ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความพร้อมในการให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนด้วยความรู้สึกที่ดีต่อนักเรียน ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบการศึกษาโดยกระบวนการในการให้คำปรึกษาที่จะต้องสร้างสัมพันธภาพ พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไข้ปัญหาและยุติการปรึกษา การเป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีมีคุณภาพนั้นครูที่ปรึกษาควรจะปฏิบัติ (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 24; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 32-34) ดังนี้

1) รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการปรึกษาหรือวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจรับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกหรือโรงเรียนจัดอบรมให้

2) หมั่นฝึกฝนทักษะการปรึกษาและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

3) ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการหรือความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการ
ปรึกษา การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน นอกจากจะให้การศึกษาเบื้องต้นแล้วการ
จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้การช่วยเหลือมี
ประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนและผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถคิด
พิจารณากิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้ 5 แนวทาง (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 25;
กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 33) คือ

2.1 กิจกรรมเสริมหลักสูตร

เป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช่ในคาบเรียนโดยส่วนใหญ่จึงเป็นเวลาเข้า
ก่อนเข้าแถวหรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว การจัดกิจกรรมอาจทำเป็นชมรม เป็นโครงการ
หรือเป็นงานของโรงเรียนโดยมีครูที่ปรึกษาร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับตัวนักเรียน
และความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลายซึ่ง
นักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกหรือผู้ร่วมจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรม
เองโดยมีครูที่ปรึกษา การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้า
เรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรกว้างขวางขึ้นและหากมีเทคโนโลยี
ทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 109-110; กรม
สุขภาพจิต. 2544ก : 178)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดและสนับสนุนให้ผู้เรียนจัด
ขึ้นเพื่อสนองความสนใจและส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนนอกเหนือจากหลักสูตรปกติ ไม่มีการให้
คะแนนทางวิชาการและผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านั้นด้วยความสมัครใจ (สมบุรณ์ ทับทิมไทย.
2521 : 27)

กิจกรรมเสริมหลักสูตร หมายถึง บรรดากิจกรรมประกอบหรือนอกหลักสูตรที่ให้การ
ศึกษาแก่นักเรียนนอกห้องเรียน จัดขึ้นโดยนักเรียนสมัครใจที่จะเข้าเรียนและดำเนินการเองโดย
ความเห็นชอบและสนับสนุนจากคณาจารย์และไม่มีการให้คะแนนใด ๆ ในอันที่จะส่งเสริมให้เด็ก
เลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. 2525 : 38)

2.2 กิจกรรมในห้องเรียน

เป็นการจัดกิจกรรมในห้องเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมกลุ่ม ที่ให้นักเรียนทุกคนมี
ส่วนร่วมมีบทบาทในกลุ่มและได้เรียนรู้ทักษะทางสังคมร่วมกับเพื่อนมากกว่าเนื้อหาวิชาการ จัด
การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (child center) หรือการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
(participatory learning) จึงเป็นส่วนสำคัญของการจัดกิจกรรมในห้องเรียน แต่ทั้งนี้การจัดกิจกรรม
สำหรับนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาก็กับนักเรียนก็สามารถดำเนินการใน

ห้องเรียนได้เป็นอย่างดี โดยขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 110; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 179)

กิจกรรมในชั้นเรียนเป็นการให้ข้อมูลกับนักเรียนแบบกลุ่มที่ดีวิธีหนึ่งนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมด้วยวิธีอื่น ๆ เพราะจะช่วยให้นักเรียนสามารถช่วยตนเองได้จากการที่รู้จักตนเองในทุก ๆ ด้านและรู้จักสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวอย่างกว้างขวางทำให้สามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม (ซอลัดดา ขวัญเมือง. 2541 : 12)

2.3 กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy)

ครูที่ปรึกษาต้องพิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมกันทั้งด้านความสามารถ บุคลิกภาพเพื่อให้สามารถช่วยเหลือกันได้จริงและไม่มีปัญหาในการจับคู่หรือถูกข่มขู่ ถูกแกล้งจากเพื่อนที่ตนดูแลนักเรียนทั้งคู่ต้องสมัครใจที่จะจับคู่กันและยินดีให้หรือรับการดูแลช่วยเหลือจากเพื่อนอีกคนหนึ่ง ครูที่ปรึกษาต้องสังเกตพฤติกรรมของทั้งคู่อยู่เสมอว่าช่วยเหลือกันได้หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร รวมทั้งควรมีการสอบถามหรือให้คำแนะนำในการจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ (กรมสามัญศึกษา. 2544ก : 11; กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 179-180)

การดำเนินกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

1. นักเรียนที่เรียนเก่งให้จับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนเพื่อการติวหรือสอนเสริมให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อนกว่า

2. นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง จับคู่กับนักเรียนที่ยังไม่ได้แสดงความสามารถออกมาให้เห็นเพื่อนำพาไปสู่การทำกิจกรรมแสดงความสามารถออกมา เช่น การเล่นกีฬา ร้องเพลง ศิลปะการพูด เป็นต้น

3. นักเรียนที่ชอบเก็บตัว ซ้ำๆ ไม่มีเพื่อน ให้จับคู่กับนักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีจุดแข็งด้านสัมพันธ์ภาพทางสังคม

2.4 กิจกรรมซ่อมเสริม

เป็นการแก้ไขปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนซึ่งครูในระดับชั้นเดียวกันจำเป็นต้องร่วมมือ ร่วมใจกันวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่เพื่อนที่เรียนอ่อน หรือเรียนรู้อาไม่ทันเพื่อน ครูที่ปรึกษาควรมีการประสานงานขอความร่วมมือจากครูประจำวิชาก่อนส่งนักเรียนไปติดต่อเพื่อขอเรียนซ่อมเสริม (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 111-112; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 180)

2.5 กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

เป็นการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ซึ่งครูที่ปรึกษาควรมีทักษะการสื่อสารและควรบอกถึงความรู้สึกห่วงใยของครูที่มีต่อนักเรียน จากพฤติกรรมที่สังเกตเห็นแทนการแจ้งว่านักเรียนมีปัญหาในเรื่องใด เพื่อมิให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกต่อต้านไม่พอใจทั้งกับครูที่ปรึกษา หรือแม้แต่นักเรียนเองและการเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียนเป็นการส่วนตัว (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 112; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 180)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ผลในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยมหาวิทยาลัยจอห์น ฮอปคินส์ พบว่าผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญมาก ฉะนั้นการทำงานร่วมกับผู้ปกครองครูอาจใช้วิธีการต่อไปนี้ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2544 : 181-182)

1. แจ้งให้ผู้ปกครองทราบถึงความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนขอความร่วมมือให้ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน

2. วางแผนร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการใช้เวลาของนักเรียนเวลาอยู่ที่บ้านเพื่อช่วยให้นักเรียนใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

3. ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองในการทำงานของนักเรียนช่วยดูให้นักเรียนทำการบ้านให้เสร็จ

4. ในกรณีที่นักเรียนต้องช่วยทำงานบ้าน ครูควรอธิบายให้ผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นที่นักเรียนต้องมีเวลาทำการบ้าน

5. สนับสนุนให้ผู้ปกครองร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ข้อควรตระหนักในการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 26)

1. การรักษาความลับ

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ต้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยไม่ระบุชื่อ สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ไม่ให้เกียรตินักเรียน

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียน ควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยให้เกียรติและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

2. การแก้ปัญหา

2.1 การช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียนแต่ละคน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้องกันสัมพันธ์กัน

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่งเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษา จึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัวเพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝนเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับปัญหาของนักเรียนแต่ละคน

1.6.5 การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นนี้อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไปเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขกลุ่มนักเรียนที่ควรได้รับการพิจารณาส่งต่อ คือ นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาและนักเรียนที่มีปัญหาเฉพาะด้าน แนวดำเนินการส่งต่อนักเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 29; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 38-39) ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน
2. สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง
3. ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวลหรือโกรธเป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามกรณีที่ครูที่ปรึกษาพิจารณาว่าเหมาะสม
4. ครูที่ปรึกษานัดวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย
5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร

2.1 คุณลักษณะของผู้บริหาร

ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะเหมาะสมจะช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพ มีนักการศึกษาหลายท่านที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

อุทัย หิรัญโต (สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2540 : 10-11; อ้างอิงจาก อุทัย หิรัญโต. 2520 : 12-14) ได้ทำการรวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับคุณสมบัติอันจำเป็นของผู้นำตามแนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ ดังนี้

Cecite E. Gords คุณสมบัติของผู้นำมีดังนี้

1. มีปัญญาเหนือบุคคลอื่นโดยทั่วไป
2. มีความรู้และความสนใจรอบด้าน

3. พุดและเขียนภาษาง่าย ๆ
4. มีจิตใจ ร่างกาย และอารมณ์สมบูรณ์
5. มีความคิดริเริ่มอย่างแรง
6. มีฝีมือที่จะทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาประสานงานกันอย่างดีที่สุด
7. มีความชำนาญในทางบริหารและวิชาการ

Herbert H. Casson ได้เสนอลักษณะของผู้นำที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ตัดสินใจได้รวดเร็วและแม่นยำ
2. สามารถพึ่งตนเองได้
3. ปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ
4. เป็นนักสู้ที่กล้าเผชิญเหตุการณ์
5. ตัดสินและลงมือปฏิบัติการโดยพลัน ไม่ลังเล
6. ถือการผิดพลาดเป็นบทเรียนและแก้ไข
7. ใฝ่ใจในการผูกไมตรีกับหัวหน้างานอื่น ๆ
8. ไม่หวั่นไหวต่อภัยอันตราย
9. สร้างบริวารและผู้ร่วมงานด้วยหลักการที่ดี
10. เป็นตัวแทนของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้ทุกเวลา
11. ปฏิบัติงานถือหลักให้รางวัลตอบแทนแก่ผู้น้อย
12. มีอุดมการณ์

ซึ่ง พิสิทธ์ สารวิจิตร (2525 : 18 -19) ก็ได้เสนอไว้ในลักษณะที่คล้ายกันประกอบด้วย

1. มีความรู้สึกนึกคิดที่งาม
2. รู้จักยืดหยุ่น
3. มีความซื่อสัตย์ต่อจุดมุ่งหมาย
4. มีความสุภาพอ่อนโยน
5. ตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว
6. มีน้ำเสียงที่นุ่มนวลไพเราะ
7. มีนิสัยยิ้มง่าย
8. แสดงสีหน้าน่ารัก
9. รู้จักกาลเทศะ
10. มีความอดกลั้น รู้จักปล่อยให้คนอื่นเป็นตัวของตัวเอง
11. พุดจาตรงไปตรงมา
12. มีอารมณ์ขัน
13. มีศรัทธาในสติปัญญา
14. มีความยุติธรรม
15. ใช้คำพูดได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะ

16. ควบคุมอารมณ์
17. มีความสนใจที่ว่องไว
18. พูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
19. รู้สึกชอบเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน
20. เป็นบุคคลที่มีอารมณ์ดี
21. มีความสามารถหลายอย่าง
22. มีความหวังในชีวิต
23. มีความพอใจในการบริโภค
24. มีความอดทน
25. มีความสงบเสงี่ยม
26. แต่งกายได้เหมาะสม
27. มีการแสดงออกอย่างมีประสิทธิภาพ
28. มีน้ำใจเป็นนักกีฬา
29. รู้จักวิธีการสัมผัสมือ
30. มีความเป็นเสน่ห์

กมล สงวัฒนา (2531 : 12) ได้ศึกษาโดยการสำรวจคุณลักษณะของบุคคล 136 ชนิด ประกอบด้วยคุณลักษณะของผู้หน้า 3 ลักษณะ คือ คุณลักษณะเฉพาะตัว เช่น ความคิดริเริ่ม ความกระตือรือร้น ความสามารถในการปรับตัว ความอดทน เป็นต้น คุณลักษณะด้านความสามารถในการทำงาน เช่น ความสามารถในการเข้ากลุ่ม การเป็นที่นิยมชมชื่นของผู้ตาม เป็นต้น โดยสรุปแล้ว การศึกษาของกมลได้พบคุณลักษณะส่วนสำคัญที่สุดของผู้หน้า คือ การตัดสินใจ บุรณภาพส่วนบุคคลและความมั่นใจในตนเอง

สำหรับ บุญมา กัมปนาทพงษ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมของรัฐพบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ด้าน คือ ความเป็นผู้นำด้านวิชาการ ด้านบุคลิกภาพและด้านความสามารถในการบริหารงาน มีพฤติกรรมที่บ่งชี้ดังนี้ คือ คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ ได้แก่ ความรับผิดชอบสูง มีคุณธรรมอ้างเป็นตัวอย่างได้เสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ คุณลักษณะด้านวิชาการ ได้แก่ การรู้หลักการบริหารและมีประสบการณ์ในการบริหารมาก่อนมีความรู้และความเข้าใจในหลักสูตร รู้นโยบายการศึกษาของชาติทุกระดับและมีความสามารถในการบริหารงานบุคคล คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี ใจกว้างและเป็นประชาธิปไตย ดำเนินบทบาทของตนได้อย่างเหมาะสม มีน้ำใจต่อผู้ได้บังคับบัญชาและใช้กิริยาวาจาในความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างแนบเนียน คุณลักษณะด้านความสามารถในการบริหารงาน ได้แก่ มีความสามารถความเข้าใจในนโยบายและวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานจนสามารถชี้แจงต่อผู้อื่น ๆ ได้มีความสามารถในการวางแผนและปรับปรุงแผนอยู่เสมอ มีความสามารถในการจัดสายบังคับบัญชาและระเบียบงาน รู้จักมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ผู้อื่น

พระวันชัย แสงจันทร์ (2545 : 34) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของชุมชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า คุณสมบัติเบื้องต้นของผู้บริหารมีดังนี้ คือ มีความยุติธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีเหตุผลและความรับผิดชอบ สำหรับด้านคุณสมบัติในการปฏิบัติงานของผู้บริหารมีดังนี้ คือ มีความตั้งใจ กระตือรือร้นในการทำงานและมีแรงปรารถนาจะทำงานให้บรรลุผลสำเร็จสูงเสมอ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและรู้จักเลือกความคิดเห็นที่ดีและหาทางปรับปรุงงานของตนอยู่เสมอ รู้จักแบ่งงานและอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรภายในโรงเรียนอย่างเหมาะสมกับความรู้ ความสามารถและเป็นผู้ที่ฝึกให้นักเรียนตลอดจนเพื่อนร่วมงานมีระเบียบวินัย เป็นผู้สั่งผู้อำนวยการที่ดี

จากเอกสาร สามารถสรุปคุณลักษณะของผู้บริหารที่ดีที่สุดนั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติ 5 ประการ คือ

1. ต้องมีความคิดริเริ่ม
2. ต้องมีความคิดสร้างสรรค์
3. ต้องมีความคิดวิจารณ์ญาณ
4. ต้องมีความรับผิดชอบ
5. ต้องมีมนุษยสัมพันธ์

2.2 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

วิจิตร ศรีสะอ้าน (กรมสามัญศึกษา. 2538 : 2-9; อ้างอิงจาก วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2520)

ได้กล่าวถึงบทบาท 8 ประการที่ผู้บริหารการศึกษาต้องแสดงไว้ดังนี้

1. ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาจุดมุ่งหมายของโรงเรียน
2. ปฏิบัติงานในการวางตัวบุคลากร
3. ปฏิบัติงานในการจัดสรรเวลาและสถานที่
4. มีหน้าที่ในการจัดหาและจัดใช้วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่เพื่อให้ได้ประโยชน์

สูงสุด

5. มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนการสอน
6. มีหน้าที่สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
7. มีหน้าที่จัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
8. มีหน้าที่ประเมินความต้องการของโรงเรียน ประเมินผลกระบวนการและผลผลิตของ

โรงเรียนเพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนให้ครอบคลุมบทบาทหน้าที่สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนั้น กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้เป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดนโยบายและชี้แนวปฏิบัติในโรงเรียน

ผู้บริหารเป็นผู้วิเคราะห์นโยบายจากหน่วยเหนือ คือ กรม กระทรวง รัฐบาล นำมาวางเป็นนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจนให้ผู้ถือปฏิบัติสามารถเข้าใจได้ตรงกันและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบของแผนงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดกรอบแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายในขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับแผน โครงการและกิจกรรมที่กำหนดให้ทำในระยะเวลาใด มีขอบเขตกว้างแคบมากน้อยเพียงใดตามความเหมาะสมของแต่ละแผน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดผู้รับผิดชอบ แผนงาน งาน โครงการ กิจกรรม

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบโดยการพัฒนาองค์การและจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงานหรือเป็นส่วนบุคคลทุกขั้นตอนของนโยบายแผนงาน งานโครงการ กิจกรรม โดยสามารถควบคุม ตรวจสอบ ติดตามงานได้ทุกระยะขั้นตอนจนกว่างานนั้นจะสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 กระตุ้น เร่งรัด

ผู้บริหารเป็นผู้พัฒนาด้วยการกระตุ้น เร่งรัด ให้ผู้รับผิดชอบ แผนงาน โครงการ กิจกรรม ดำเนินตามนโยบาย เพื่อให้งานนั้นดำเนินการไปตามกำหนดเวลาของแผน

ขั้นตอนที่ 5 การติดตามผล และนิเทศ

ผู้บริหารจำเป็นต้องควบคุม ติดตาม ดูแลและนิเทศ ช่วยแก้ปัญหา พัฒนางาน สร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้งานนั้นเป็นไปตามแผนและโครงการ จึงจำเป็นต้องกำหนดการติดตามผลงานนั้นเป็นระยะสั้น ระยะยาว ตามความจำเป็นเพื่อผู้บริหารจะได้สังเกตและดูความเคลื่อนไหวของงาน และยังเป็นการให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกว่าเขาได้ทำงานภายใต้ความสนใจและดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผล เพื่อการพัฒนาประชาสัมพันธ์และรายงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดรูปแบบแนวการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประชาสัมพันธ์และการรายงานผลต่อประชาชน จังหวัด กรม กระทรวง

2.3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544ข : 16) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง
3. นิเทศ ติดตาม กำกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนและระดับชั้น
4. อื่น ๆ ที่โรงเรียนกำหนดเพิ่มเติม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 29-31) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของคณะอำนวยการหรือทีมหน้าที่เอื้อต่อคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. บทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ

- 1.1 กำหนดนโยบายและผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.2 ดำเนินการให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 1.3 เป็นผู้นำในการพัฒนาระบบงานใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวในการบริหารจัดการ
- 1.4 ให้คำปรึกษากับคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการฝ่ายนั้น ๆ
- 1.5 ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อ เครื่องมือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 1.6 ให้การสนับสนุนและให้คำปรึกษาในการพัฒนาบุคลากรและการดำเนินงาน
- 1.7 กำหนดให้มีแผนงาน โครงการ ปฏิทินการปฏิบัติงานและการสรุปผลงาน
- 1.8 กระตุ้น เร่งรัด ให้ผู้รับผิดชอบแผนงาน งาน โครงการ ดำเนินงานตามนโยบาย

1.9 ประสานกับบุคลากรภายนอกและหน่วยงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้การสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. บทบาทในการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร

ผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกคนต้องการขวัญและกำลังใจจากฝ่ายบริหาร รวมทั้งต้องการได้รับการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานซึ่งอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจ การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้จุฉับหรือโล่ การพิจารณาเลื่อนเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษด้วยความยุติธรรม การส่งเสริมยกย่องให้เป็นวิทยากร การสนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมการศึกษาดูงานอบรมสัมมนาตลอดจนให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้เป็นที่แพร่หลาย เพื่อนำมาซึ่งความชื่นชมร่วมกัน

3. บทบาทในการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย

เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่มำจะต้องมีการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายการร่วมพัฒนางาน โดยประสานและส่งเสริมความเข้าใจอันดีและการมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แบ่งการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายเป็น 2 ประเภท คือ

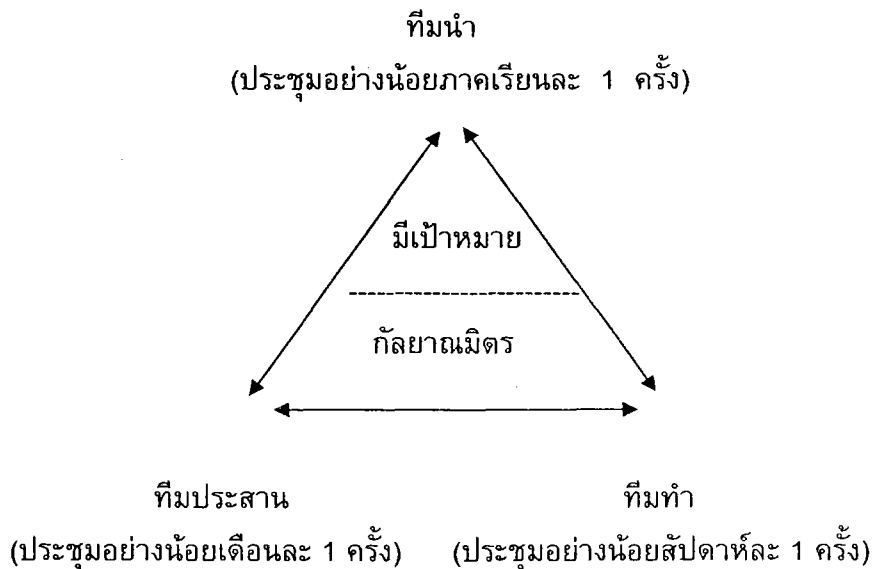
3.1 ภายในองค์กร เป็นการประสานสัมพันธ์กับเครือข่ายภายใน ได้แก่ กรรมการทุกคณะและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคน อาจดำเนินงานใน 2 ลักษณะ

3.1.1 มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น ในการประชุมประจำเดือน จัดประชุมเฉพาะกิจ สัมมนา

3.1.2 ไม่มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น พบปะพูดคุย กิจกรรมสังสรรค์

นันทนาการ

ซึ่งคณะกรรมการทุกคนและทุกทีมจะต้องมีการประสานสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและแต่ละคณะจะต้องร่วมมือทำงานกันเป็นทีมและกำหนดแผนการจัดประชุมและทีมชัดเจนตั้งเสนอแผนภาพการทำงานประสานสัมพันธ์และร่วมงานเป็นทีม ดังนี้

3.2 ภายนอกองค์กร เป็นการสร้างสายสัมพันธ์กับเครือข่ายภายนอกโรงเรียนอัน ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อสารมวลชน ศาสนบุคคล เป็นต้น ทำได้ 2 ลักษณะเช่นกัน คือ

3.2.1 มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น การประชุม / สัมมนาประจำปี ประชุมสมาคมผู้ปกครอง ครู ศิษย์เก่า การติดต่อสื่อสารตามระบบราชการ

3.2.2 ไม่มีรูปแบบเป็นทางการ เช่น เยี่ยมเยียนสถานที่ทำงานบ้าน งานประสานสัมพันธ์ด้วยจดหมาย โทรศัพท์

4. บทบาทในการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

4.1 สร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

4.2 ให้มีการประชุมปรึกษาหารือคณะกรรมการต่าง ๆ ร่วมกันโดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน

4.3 กำหนดการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผล

4.4 กำกับ ติดตามการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาและผู้รับผิดชอบในทุกภาระงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

4.5 กำหนดให้มีการสรุปผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ระดับครูที่ปรึกษาระดับชั้น ระดับโรงเรียนอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

4.6 จัดให้มีการประเมินผลการดำเนินงานและนำผลการประเมินไปปรับปรุง

พัฒนาต่อไป

5. บทบาทในการพัฒนากษณบริหารการการศึกษา

บัญชา อึ้งสกุล (2537 : 90 - 91) ได้ศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิสองกว่าปริญญาตรีมีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิปริญญาตรี

สมพงษ์ กล้าวิกรณ์ (2541 : 118-119) ได้ศึกษาถึงบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย พบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยทั้ง 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองตนเองของนักเรียน กิจกรรมสหกรณ์ กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่ กิจกรรมกีฬาและกิจกรรมสร้างเสริมวินัยนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สมาน แก้วคำไสย์ (2545 : 139-142) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด มีการปฏิบัติตามบทบาทต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนรายด้านพบว่า ด้านการวางแผน ด้านการพัฒนาและด้านการนิเทศภายใน กำกับติดตามผลมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการประชาสัมพันธ์และด้านการประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง

เคลนตินิน; และ คอนเนลลี (สมาน แก้วคำไสย์. 2545 : 81; อ้างอิงจาก Clandinin and Conncly. 1995) ได้วิจัยบทบาทของผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนการสอน พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิรูปการเรียนการสอน

แอกที (Agthe. 1980 : 3067 - 3077 - A) ได้วิจัยเกี่ยวกับการรับรู้บทบาทหน้าที่ครูใหญ่และครูในงานวิชาการพบว่า ครูใหญ่บริหารงานอื่น ๆ มากเกินไป ครูใหญ่และครูยอมรับว่าการปรับปรุงการเรียนการสอนต้องทำร่วมกันและครูใหญ่จะต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้สั่งการมาเป็นผู้ประสานงาน

2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร

กรมสามัญศึกษา (2544ข : 57) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานของผู้บริหารในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. ผู้อำนวยการโรงเรียนรับนโยบายโดยยังไม่ได้ปรึกษาที่มงานและงานเริ่มเมื่อกำหนดปฏิทินปฏิบัติไปแล้ว ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงานที่วางแผนไปแล้ว
2. ยังขาดการทำงานเป็นทีมของครูแต่ละระดับและมีเวลาประชุมร่วมกันน้อย เนื่องจากครูหัวหน้าระดับมีความลำบากใจในการเรียกประชุมครู ต้องการให้มีการสั่งการชัดเจนจากผู้บริหาร
3. ผู้ปฏิบัติไม่ทราบภาพรวมและขั้นตอนของการทำงานทั้งหมด
4. โรงเรียนไม่สามารถจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับเด็กที่มีปัญหาได้ครบถ้วน
5. การปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

วิบูลย์ ฉายพันธ์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีการพัฒนาบุคลากรตามเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่ดำเนินการมากกว่าร้อยละห้าสิบ

2. ปัญหาส่วนใหญ่ของผู้บริหารโรงเรียนด้านการพัฒนาบุคลากรอยู่ในระดับมากมี 2 ประเด็น คือ การขาดงบประมาณเพื่อสนับสนุนบุคลากรไปศึกษาดูงานนอกสถานที่และขาดงบประมาณในการส่งบุคลากรไปศึกษาอบรม ส่วนปัญหาระดับกลาง คือ ขาดการสนับสนุนให้มีการเชิญวิทยากรเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู นอกนั้นอยู่ในระดับน้อยและไม่มีปัญหา

สุระชัย ดิยะโคตร (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 ตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร จำนวน 58 คน ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดมุกดาหาร โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอนการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ การประเมินผลการจัดการงานวิชาการและการวางแผนงานวิชาการ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางและมีปัญหาการปฏิบัติงานอีก 2 ด้าน อยู่ในระดับน้อย คือ การบริหารงานวิชาการและการวัดผลและการประเมินผลและงานทะเบียนนักเรียน เมื่อพิจารณาตามตัวแปรสถานภาพตำแหน่งและตัวแปรตามขนาดโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาโดยภาพรวมและปัญหาอีก 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางและมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ การวัดผลและการประเมินผลและการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนและการประเมินผลการจัดการงานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน และมีปัญหาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย คือ การวัดผลและการประเมินผล การเรียนและงานทะเบียนนักเรียน การประเมินผลการจัดการงานวิชาการ การวางแผนงานวิชาการ และการบริหารงานวิชาการ ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน คือ อยู่ในระดับปานกลางและมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน คือ การวัดผลและการ

ประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียนและการบริหารงานวิชาการและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน และมีปัญหาโดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับน้อย คือ การวัดผลและประเมินผลการเรียนและการวางแผนงานวิชาการ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูที่ปรึกษา

3.1 คุณลักษณะของครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาที่มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่เหมาะสมจะช่วยให้การปฏิบัติงานในหน้าที่ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ เพราะการที่นักเรียนจะติดต่อกับครูที่ปรึกษานั้น มักจะคำนึงถึงคุณลักษณะของครูที่ปรึกษานั้นเป็นสำคัญ การจัดหาครูที่ปรึกษาที่มีคุณลักษณะที่เหมาะสมจะช่วยให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทได้เป็นอย่างดี มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 7 - 8) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูที่ปรึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากรายงานการวิจัยเรื่องการสร้างรูปแบบการบริหารงานที่ปรึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสมลักษณ์ พรหมมีเนตรและฉันทนา จันทร์บรรจง สรุปได้ดังนี้

1. คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพ

- 1.1 มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส
- 1.2 แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับอาชีพครูและกาลเทศะ
- 1.3 มีวุฒิภาวะทางอารมณ์
- 1.4 มีความสุขุม รอบคอบ อ่อนโยนและเข้มแข็ง
- 1.5 มีความสง่างาม กริยามารยาทเรียบร้อย
- 1.6 มีความมั่นใจในตนเองและให้เกียรติผู้อื่น

2. คุณสมบัติด้านมนุษยสัมพันธ์

- 2.1 มีความสามารถถ่ายทอดความรู้สึกให้นักเรียนเข้าใจได้
- 2.2 ใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
- 2.3 สังเกต รับรู้และเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้รวดเร็ว
- 2.4 มองนักเรียนในแง่ดี เรียนรู้และพยายามเข้าใจสิ่งที่นักเรียนสื่อสารออกมาด้วยใจ

เป็นกลาง

- 2.5 เป็นผู้มีเหตุผล ควบคุมอารมณ์ได้ดีและสามารถแก้ไขปัญหาดด้วยความสุขุม

รอบคอบใช้คำพูดที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

- 2.6 ยิ้มแย้ม ทักทายปราศรัยพูดคุยกับนักเรียนด้วยมิตรไมตรี

3. คุณสมบัติด้านคุณธรรมและความประพฤติ
- 3.1 มีความเสียสละ รับผิดชอบ กระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา
- 3.2 มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์
- 3.3 มีความยุติธรรมและให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
- 3.4 ปฏิบัติตนต่อนักเรียนทุกคนอย่างทัดเทียมกันเสมอต้นเสมอปลาย
- 3.5 มีความประพฤติเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน
- 3.6 เอาใจใส่ติดตามดูแลนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน
- 3.7 มีความเห็นอกเห็นใจ ให้โอกาสและไม่ซ้ำเติมนักเรียนที่ทำผิด
4. คุณสมบัติด้านความรู้และความสามารถ
- 4.1 มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิเด็ก
- 4.2 มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนและหลักการให้คำปรึกษา
- 4.3 มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับของโรงเรียน
- 4.4 มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน
- 4.5 มีความรู้กว้างขวางในเหตุการณ์ปัจจุบัน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง
- 4.6 มีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่ออาชีพที่ทันสมัย
- 4.7 มีความสามารถใช้จิตวิทยาและศิลปะในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
- 4.8 มีความสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพ ความสามารถของนักเรียนทั้งด้านสติปัญญา ร่างกายและเศรษฐกิจ
- 4.9 มีความสามารถจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน
5. คุณสมบัติด้านจรรยาบรรณ
- 5.1 คำนึงถึงสวัสดิภาพของนักเรียน ไม่กระทำการใด ๆ ที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนอย่างไม่เป็นธรรม
- 5.2 รักษาความลับเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียนและเรื่องที่นักเรียนนำมาปรึกษา
- 5.3 จริงใจและเต็มใจให้ความช่วยเหลือนักเรียนจนสุดความสามารถ
- 5.4 ให้คำปรึกษาแบบเป็นกลาง ไม่วิพากษ์วิจารณ์ทั้บถหรือพุดจาในทางก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่บุคคล สถาบันหรือก่อให้เกิดความแตกร้าวระหว่างบุคคลและสถาบัน
- 5.5 ในการให้คำปรึกษา ครูที่ปรึกษาไม่ควรรับแก้ปัญหาให้นักเรียนเองหากแต่ควรใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนมีข้อมูลในการตัดสินใจด้วยตนเอง
- 5.6 พึงอุทิศเวลาเพื่องานครูที่ปรึกษา ซึ่งอาจต้องใช้นอกเวลาราชการเพื่อพบปะพูดคุยกับนักเรียน เกลียดหรือไกรธ มีความเฉลียวฉลาดในการใช้คำพูดสุวรรณ บุญย์เพิ่ม (2544 : 12) ได้รวบรวมแนวคิดของ อนันต์ อนันตรังสี ที่ได้เสนอแนะคุณลักษณะของครูที่ปรึกษา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. เคยทำการสอน
2. มีประสบการณ์
3. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและสามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้ดี
4. เป็นผู้มีความสามารถในการให้คำปรึกษา
5. มีบุคลิกภาพที่ดีและปรับตัวเองได้ดี
6. เป็นผู้ที่ปราศจากอคติต่าง ๆ
7. เป็นผู้ที่สนใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น เป็นผู้มีความเมตตากรุณา
8. เป็นผู้ที่รักการศึกษาค้นคว้า อุทิศเวลาให้แก่การทำงานและเป็นผู้ที่รู้จักปรับปรุง

ตนเองอยู่เสมอ

9. มีประสบการณ์ในหน้าที่งานครูที่ปรึกษา

กรมวิชาการ (2540 : 15-16) ได้สรุปถึงคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาที่ดีไว้ดังนี้

1. รู้จักเด็ก ได้แก่ ธรรมชาติและความต้องการของนักเรียน
2. ยอมรับความแตกต่างระหว่างนักเรียนแต่ละคน
3. รู้ปรัชญาการศึกษาและจิตวิทยาการเรียนรู้
4. ต้องคำนึงถึงปรัชญาของการศึกษาที่เน้นในการพัฒนาเด็กทุกด้าน

พระราชวรเมณี (2538 : 238) ได้กล่าวถึง คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าจากพระไตรปิฎกเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ 7 ประการ คือ

1. ปิโย คือ การทำตัวให้เป็นที่รักแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป
2. ครุ คือ การเป็นบุคคลที่มีความหนักแน่น มีจิตใจมั่นคงมีความรู้และน่าเคารพ
3. ภาวนีโย คือ การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มีความประพฤติอันดีงาม
4. วตตจะ คือ เป็นผู้มีความมานะในการตักเตือนสั่งสอน โดยไม่เกรงกลัวว่าจะเกลียดหรือโกรธ มีความเฉลียวฉลาดในการใช้คำพูด
5. วจนกรโม คือ เป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำโดยมีเจตนาดีเป็นที่ตั้ง
6. คมภีรญจ กถ คตตา คือ การรู้จักสอนจากง่ายไปหายากหรือความลึกซึ่งขึ้น

โดยลำดับ

7. โน จฏฐา เนนิโยชเย คือ การรู้จักแนะนำในทางที่ถูกที่ควรไม่แนะนำนอก

นอทาง

โจน (Jones. 1981 : 559) ได้สรุปลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ประสบความสำเร็จไว้ดังนี้

1. มีความจริงใจ
2. มีบุคลิกดี
3. มีอุปนิสัยที่ดี
4. มีสุขภาพที่ดี

5. มีความมั่นคงทางอารมณ์
6. เข้าถึงปัญหา
7. มีความเป็นมิตร
8. เข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี
9. มีความเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจบุคคลอื่น
10. มีวัฒนธรรมทางสังคม
11. มีความรู้ความสนใจอย่างกว้างขวาง

แฮทช์ และสเตฟฟี (Hatch & Steffire. 1988 : 102-103) กล่าวว่า ได้มีผู้เขียนอธิบายเกี่ยวกับงานและคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้หลายท่าน แต่โดยทั่วไปแล้วนักการศึกษาส่วนมากเห็นว่าคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา คือ

1. มีความสนใจในปัญหาและความต้องการของนักเรียน และต้องการที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

2. มีความสามารถในการพัฒนาและร่วมงาน โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลต่าง ๆ เช่น ครู นักเรียน ผู้บริหาร ชุมชน

3. มีความสามารถในการสัมภาษณ์นักเรียน

4. มีความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา สังคมและแหล่งต่าง ๆ ของข้อมูลนั้น

5. มีความรู้ในด้านจิตวิทยา

6. มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

แอนดรู และวิลลี (Andrew & willy. 1988 : 136-201) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. สนใจ รักในมนุษยชาติ เคารพในความต้องการของผู้อื่น

2. มีความเป็นผู้นำ สามารถกระตุ้นและนำคนอื่น มีความสามารถในการตัดสินใจและดำเนินงานให้สมบูรณ์ มีความสามารถในการประนีประนอมกับผู้ร่วมงาน

3. มีสัมพันธภาพอันอบอุ่นกับบุคคลทั่วไป มีมิตรภาพ

4. มีอารมณ์ขัน

5. ยอมรับในสิ่งที่บุคคลเป็นอยู่

6. มีเหตุผล

7. ไม่มีท่าทางน่ารังเกียจ

8. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน อุทิศเวลาให้กับนักเรียน

9. มีความมั่นคงทางอารมณ์

10. เคารพตนเอง

11. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

12. มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ

13. มีการบูรณาการ

ฟูลเลอร์ และเบอร์นาร์ด (Fuller & Bernard. 1988 : 161-167) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีไว้ดังนี้

1. มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
2. มีความสามารถในการค้นคว้าและวิจารณ์
3. มีอารมณ์ดี
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. ยอมรับในสถานการณ์ต่าง ๆ

จากการศึกษาลักษณะของครูที่ปรึกษา จะเห็นได้ว่าครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียนมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนแต่ละคนให้เป็นคนดี มีความสุขทั้งด้านวิชาการ ร่างกาย อารมณ์ สังคม ปัญญาและจิตใจ ดังนั้นครูที่ปรึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและถ้าโรงเรียนจะสามารถพัฒนาคุณลักษณะของครูที่ปรึกษาให้ได้ตามที่ผู้ศึกษาวิจัยการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สรุปแล้วครูที่ปรึกษาควรมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความเป็นมิตร
2. เป็นที่น่าไว้วางใจ
3. รักษาความลับได้
4. มีความเข้าใจตนเองและบุคคลอื่น
5. มีความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
6. ไวต่อการรับรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ได้เร็ว
7. ให้เกียรติบุคคลอื่นว่ามีคุณค่าและคิดว่าบุคคลอื่นสามารถพึ่งตนเองได้
8. ความเป็นตัวของตัวเอง
9. ศรัทธาในตนเอง
10. ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น
11. ทนต่อความขัดแย้งต่าง ๆ ได้
12. เป็นคนที่มีชีวิตชีวา
13. มีความมุ่งมั่นในการทำงาน
14. มีความจริงใจ
15. มีความสนใจเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว
16. มีความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผลและมีระบบ
17. มีความรับผิดชอบ
18. มีเมตตา
19. มีความสุขุม
20. ตระหนักในค่านิยมของตนเองและเข้าใจในค่านิยมของบุคคลอื่น

21. มีความเสียสละ

3.2 จรรยาบรรณของครูที่ปรึกษา

คณะกรรมการอำนวยการคุรุสภาได้วางระเบียบไว้เป็นจรรยาบรรณครูเพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2543 : 1-19)

1. ครูต้องรักและเมตตาศิษย์ โดยให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียนแก่ศิษย์โดยเสมอหน้า
2. ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
3. ครูต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ทั้งกาย วาจาและจิตใจ
4. ครูต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์
5. ครูต้องไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติและไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์แก่ตนโดยมิชอบ
6. ครูย่อมพัฒนาตนเองทั้งในด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและวิสัยทัศน์ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิชาการ เศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอยู่เสมอ
7. ครูย่อมรักและศรัทธาในวิชาชีพครูและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพครู
8. ครูพึงช่วยเหลือเกื้อกูลครูและชุมชนในการสร้างสรรค์
9. ครูพึงประพฤติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาและวัฒนธรรมไทย

3.3 บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

มีผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

กรมวิชาการ (2542 : ช) ได้สรุปถึงหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาระหว่างจัดกิจกรรมทักษะการดำเนินชีวิตไว้ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นก่อน แล้วจึงแสดงความคิดเห็นตามหรือแสดงความคิดเห็นในกรณีไม่เห็นด้วยพร้อมเหตุผลประกอบ
2. ไม่ด่วนตัดสินคำตอบ หรือเจตคติของนักเรียนว่าถูกหรือผิดแต่พยายามให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นด้วยเหตุผลของนักเรียนเอง
3. ใช้อารมณ์ขัน หรือแสดงท่าทีด้วยการยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นมิตรทั้งคำพูด น้ำเสียง และท่าทาง
4. สังเกตและบันทึกการสังเกตเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน ขณะจัดกิจกรรมทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกและความรู้สึก
5. ฟังและสะท้อนความรู้สึกและเรื่องราว (ความคิด) ของคำตอบของผู้เรียนแต่ละคน

6. ใช้คำพูดกระตุ้นให้นักเรียนคิด เพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลและประเมินความรู้สึกด้วย

7. กล่าวแสดงความรู้สึกชื่นชมพร้อมทั้งเหตุผล เมื่อนักเรียนกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือตอบคำถามได้ถูกต้อง

8. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำงานกลุ่มร่วมกัน เน้นบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย ให้มีการเลือกประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และให้แสดงความคิดเห็นด้วยการใช้เหตุผลจนได้ข้อยุติของกลุ่มโดยไม่ใช้วิธีโหวต

9. สะท้อนค่านิยมของนักเรียนจากคำตอบที่เป็นเหตุผลของนักเรียน

10. ถ้านักเรียนค้นหาคำตอบไม่ได้ หรือแก้ปัญหาบางอย่างไม่ได้ อาจารย์ที่ปรึกษาอาจยกตัวอย่างคำตอบของตนนำทางได้

11. เตรียมอุปกรณ์ ศึกษาเนื้อหา วิเคราะห์กิจกรรม ทุกครั้งก่อนจัดกิจกรรม

12. ให้นักเรียนทุกคนได้รับทราบข้อควรปฏิบัติในการร่วมกิจกรรม

กรมวิชาการ (2538 : 26) ได้สรุปถึงบทบาทและหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน

2. รับผิดชอบกิจกรรมโฮมรูม

3. รวบรวมและวินิจฉัยข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนและบันทึกในระเบียบนสะสม

4. ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

5. ร่วมมือกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือและพัฒนานักเรียน

ผกา แสงสุวรรณ (2534 : 174-175) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. จัดกิจกรรมโฮมรูม

2. ควบคุมระเบียบวินัยของโรงเรียน

3. อบรมสั่งสอนนักเรียนในชั้นเรียนของตน

4. ทำบันทึกผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียนในสมุดรายงาน เพื่อรายงาน

ผู้ปกครอง

5. ติดต่อกับผู้ปกครอง เมื่อมีปัญหาพิเศษ

6. ตรวจสอบนักเรียนทั้งเข้าและบ่าย เพื่อทราบว่านักเรียนขาดหายหรือไม่มา

โรงเรียนเพื่อหาทางทราบสาเหตุ และติดต่อผู้ปกครอง

7. ทำสมุดประจำชั้น เพื่อบันทึกพฤติกรรมของนักเรียน รวมทั้งบันทึกการวัดน้ำหนัก

ส่วนสูงและสุขภาพ

8. ชี้แจงระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของโรงเรียนและข่าวประจำวันของโรงเรียนที่นักเรียน

ควรทราบ

9. บันทึกระเบียบนสะสม ซึ่งเป็นประวัติส่วนตัวของนักเรียน

10. ตรวจสอบดูแลการเล่าเรียนของนักเรียน การบ้านและแนะแนวช่วยเหลือ

กนก จันทรชจร (2532 : 8-10) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูที่ปรึกษาไว้เป็นแนวปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการปกครองนักเรียน

1.1 พบนักเรียนขณะเข้าแถวทุกวัน เพื่อควบคุมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการเข้าแถว ร้องเพลงชาติ สวดมนต์ไหว้พระและการอบรมหน้าแถว ตรวจสอบภาพทั่วไป

1.2 หาโอกาสพบนักเรียนในชั้นของตนเสมอเพื่อความใกล้ชิด ประสานประโยชน์ระหว่างโรงเรียนกับนักเรียน

1.3 ควบคุม อบรม ดูแลนักเรียนในชั้นให้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนติดตามให้นักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดหรือพฤติกรรมบางอย่าง

1.4 ทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนด้านการแต่งกาย ประพฤติปฏิบัติที่

เหมาะสม

1.5 ติดต่อกับฝ่ายปกครอง ฝ่ายแนะแนวและผู้ปกครองนักเรียนอยู่เสมอ

1.6 รายงานผู้บริหารเมื่อมีเหตุอันจะก่อให้เกิดความเสียหาย

2. ด้านวิชาการ

2.1 จัดทำบัญชีเรียกชื่อให้เป็นปัจจุบัน

2.2 จัดทำสรุปรายงานประจำตัวนักเรียนให้เรียบร้อยถูกต้องและแจ้งถึงผู้ปกครองนักเรียนตามกำหนดเวลา โดยเน้นผลการเรียนการสอนและด้านอื่น ๆ

2.3 ติดตามการเรียนการสอน ตรวจสอบผลการเรียนอย่างใกล้ชิด

2.4 มีแฟ้มพิเศษประจำชั้น เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางสถิติ

2.5 ติดตามนักเรียนที่ขาดเรียนอย่างใกล้ชิด

3. ด้านธุรการและบริการ

3.1 ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนในการจัดกิจกรรมของชั้นเรียน

3.2 ตรวจสอบดูแลความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของห้องเรียน ควบคุมให้นักเรียนที่เป็นเวรช่วยกันทำความสะอาด

3.3 ส่งเสริมผู้ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ให้การยกย่องชมเชยเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน

3.4 การเปลี่ยนชื่อ นามสกุล เมื่อนักเรียนเปลี่ยนชื่อ นามสกุลอยู่ ต้องนำหลักฐานและให้ผู้ปกครองแจ้งทางโรงเรียนทราบ

3.5 ติดตามดูแลพัสดุครุภัณฑ์ในห้องเรียนที่นักเรียนในชั้นเข้าไปเรียน

3.6 ติดตามดูแลนักเรียนด้านกิจกรรมนักเรียน การเรียนลูกเสือ เนตรนารี หรือชุมนุมวิชาการต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรม

3.7 เป็นตัวแทนของโรงเรียนด้านธุรการ เช่น เก็บเงินการกุศลต่าง ๆ ส่งจดหมายแจ้งข่าวสารแก่ผู้ปกครองนักเรียน

วัฒนา พัทธราวิช (2531 : 220) ได้สรุปหน้าที่ของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ทำหน้าที่สำรวจความต้องการของนักเรียนในกลุ่ม เพื่อเสนอต่อฝ่ายบริหารของโรงเรียน
2. วางแผนร่วมกับฝ่ายบริหาร ฝ่ายแนะแนวและฝ่ายอื่นเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน
3. สร้างบรรยากาศอันดีงามให้นักเรียนรู้สึกถึงเสรีภาพที่จะแสดงออกในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่ม
4. สร้างบุคลิกภาพของตนเองให้เป็นที่ยอมรับของนักเรียน ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและสมควรที่จะให้ความเคารพนับถือ
5. จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอน ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายอื่น ๆ ของโรงเรียน
6. สร้างความอบอุ่น สนิทสนมคุ้นเคยให้กับนักเรียนและทำหน้าที่สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทุก ๆ คน
7. สนับสนุนให้นักเรียนในกลุ่มได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนด้วยความสมัครใจ
8. จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนและช่วยพัฒนาความสามารถของเด็กที่เรียนดีไปจนถึงขีดสุดของความสามารถของแต่ละบุคคล
9. จัดรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กแต่ละคนไว้ เพื่อนำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมของเด็กและการแสวงหาแนวทางในการช่วยเหลือเมื่อเด็กเกิดปัญหา
10. จัดส่งนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น นักแนะแนวนักสังคมสงเคราะห์ แพทย์หรือจิตแพทย์
11. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด
12. ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาหรือศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก
13. ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ แก่นักเรียนในกลุ่มที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความต้องการของแต่ละบุคคล
14. ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่กับฝ่ายแนะแนว อันจะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนต่อไป
15. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างวิชาเรียนและวิชาชีพ ซึ่งนักเรียนจะนำไปใช้ในอนาคัดได้
16. ช่วยเหลือให้คำแนะนำทุก ๆ ด้านที่เด็กมาปรึกษา เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาส่วนตัวและสังคม ปัญหาอาชีพ รวมทั้งปัญหาอื่น ๆ

17. ช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจในการที่จะต่อสู้กับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ อันจะต้องเกิดขึ้นในอนาคตและเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับสถานการณ์ทุก ๆ ด้านโดยไม่หวั่นกลัวต่ออิทธิพลใด ๆ

18. ช่วย让孩子เห็นคุณค่าและข้อบกพร่องของตนเองแล้วพยายามเสริมคุณค่าที่มีอยู่ให้พัฒนาการไปเรื่อย ๆ และหาทางแก้ข้อบกพร่องของตนเอง

19. ยินดีให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกตลอดเวลาด้วยความเต็มใจ

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องมีสาระที่สำคัญ คือ ครูที่ปรึกษาควรเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีความประพฤติที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนทุก ๆ ด้าน นอกจากนี้ครูที่ปรึกษาควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งด้านวิชาการและแนวและการจัดกิจกรรม สิ่งที่สำคัญที่สุดในการเป็นครูที่ปรึกษา คือ การเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเพราะครูที่ปรึกษาจะต้องทำงานประสานกับบุคคลหลายฝ่าย

พรพรรณ อภิวิมลลักษณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า

1. ด้านการปกครอง นักเรียนมีความเห็นว่า ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้านการปกครองอยู่ในระดับมาก โดยงานที่นักเรียนมีความต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ ประพฤติปฏิบัติตนและวางตัวเหมาะสม สามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน รองลงมาได้แก่ ควบคุมดูแลนักเรียนด้านความประพฤติให้เป็นไปตามระเบียบวินัยของโรงเรียนเมื่อนักเรียนมีเรื่องปรึกษาที่เป็นเรื่องส่วนตัวสามารถเก็บความลับของนักเรียน ได้รับฟังความคิดเห็นต่าง ๆ ของนักเรียน

2. ด้านวิชาการ นักเรียนมีความเห็นว่า ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยงานที่นักเรียนมีความต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ จัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน (ร.บ.4 ด / ป) เรียบร้อยถูกต้อง รองลงมาได้แก่ ให้คำแนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับการเรียนได้เป็นอย่างดี ให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนให้ปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียน

3. ด้านธุรการและบริการนักเรียนมีความเห็นว่า ต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติหน้าที่ด้านธุรการและบริการอยู่ในระดับ "มาก" โดยงานที่นักเรียนมีความต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ประพฤติปฏิบัติดี รองลงมาได้แก่ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้านการจัดกิจกรรมของชั้นเรียน ตรวจตราดูแลความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ จัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียน

4. ด้านบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนมีความเห็นว่าต้องการให้อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก คือ แต่งกายสุภาพสะอาดและเหมาะสม พุดจาสุภาพไพเราะ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีความลำเอียง มีความยุติธรรมให้กับเด็กทุกคน

แฮร์ริส (Harris. 1979) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติจริงกับหน้าที่ที่ควรปฏิบัติของอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนนานาชาติและบทบาทที่เป็นปัญหาของนักเรียนนานาชาติ

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนนานาชาติและอาจารย์ที่ปรึกษาในรัฐเทนเนสซี ผลการศึกษาพบว่างานอาจารย์ที่ปรึกษานักเรียนนานาชาติมีขอบข่ายกว้างขวางเกินกว่าที่จะทำงานเป็นรายบุคคลได้

สรุปแล้วครูที่ปรึกษาจะมีบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบ สำคัญ 3 ประการ คือ การส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม และด้านครอบครัว ผู้ศึกษาจึงนำมาเป็นองค์ประกอบในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาบทบาทการปฏิบัติงานและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนนำร่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.4 บทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสามัญศึกษา (2544 : 51) ได้สรุปหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งการป้องกันปัญหา การแก้ไขปัญหาและการส่งเสริมพัฒนาในด้านความสามารถ การปรับตัวและการสงเคราะห์
2. ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขและกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกันกำหนดทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ
3. ร่วมประชุมกลุ่มและให้คำปรึกษารายกรณี
4. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประสานงานส่งหัวหน้าระดับชั้น
5. อื่น ๆ ตามที่โรงเรียนกำหนดเพิ่มเติม

กรมสุขภาพจิต (2544 : 46) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสรุปดังนี้

1. ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งการส่งเสริม ป้องกันปัญหาและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว หรืออื่น ๆ
2. ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน
3. ร่วมประชุมกลุ่ม ปรึกษาปัญหากรณียุทธวิธี
4. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งหัวหน้าระดับ
5. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

กรมวิชาการ (2545ก : 11) ได้สรุปว่า ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนและเป็นบุคคลสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่ดังนี้

1. รวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

ครูแนะแนว

2. คัดกรองจำแนกกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษและประสานข้อมูลกับ
3. ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ซับซ้อนทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม
4. จัดกิจกรรมโครงการ / โครงการงาน ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักรักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย
5. ติดตามผลการส่งเสริมพัฒนาและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. ประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาผู้เรียน
7. มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานแนะแนวของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 26) ได้ระบุบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งการส่งเสริม ป้องกันปัญหาและการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัวหรืออื่น ๆ
 2. ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางที่กำหนด คือ
 - 2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน
 - 2.2 การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกจัดกลุ่มผู้เรียน เช่น กลุ่มเด็กมีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาต้องการการช่วยเหลือโดยเร่งด่วน (จำนวนกลุ่มและเกณฑ์ในการคัดกรองอยู่ในดุลยพินิจของโรงเรียน)
 - 2.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยจัดกิจกรรม โครงการ โครงการงาน ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต
 - 2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลช่วยเหลือให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
 - 2.5 การส่งต่อนักเรียน กรณีปัญหาของนักเรียนซับซ้อน ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครองหรือผู้มีทักษะ ความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา
 3. พัฒนาด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
 4. ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหากรณี
 5. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งหัวหน้าระดับ
 6. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย
- โรงเรียนเสสะเวชวิทยา (2544 : 1) ได้กำหนดหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ดังนี้
1. ทำบัญชีเรียกชื่อส่งทุกวันศุกร์
 2. ทำบันทึกประจำชั้น
 3. ทำสมุดพกและไปประกาศผลสอบ

4. ทำคะแนนระหว่างภาคและปลายภาค
5. ทำบันทึกการสอน โครงการสอนและแผนการสอน
6. นำใบรายงานเวลาเรียนของนักเรียนส่งผู้ปกครองลงนามรับทราบทุกวันศุกร์
7. ควบคุมแถวนักเรียนทุกวัน
8. ควบคุมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบของโรงเรียน
9. ควบคุมนักเรียนทำความสะอาดห้องเรียนทุกวัน
10. ตรวจสอบอุปกรณ์การเรียนของนักเรียนว่ามีครบหรือไม่
11. ตรวจสอบเครื่องแต่งกายของนักเรียน
12. ตรวจสอบความสะอาดของร่างกายนักเรียน
13. ติดตามผลการเรียนของนักเรียน
14. ติดต่อผู้ปกครองสำหรับนักเรียนที่เรียนอ่อน
15. ติดต่อผู้ปกครองสำหรับนักเรียนที่เกเร ติดสารเสพติด มีเรื่องก่อการทะเลาะ

วิวาททั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

16. ส่งใบยอดนักเรียนในแต่ละวัน
17. ให้นักเรียนเข้าแถวหน้าห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
18. ดูแลความประพฤติของนักเรียนที่ตนรับผิดชอบ
19. ตั้งเวรนักเรียนทำความสะอาดห้องเรียน
20. ควบคุมดูแลนักเรียนให้ทำแบบฝึกหัดและท่องคำศัพท์โดยสม่ำเสมอ
21. เขียนยอดนักเรียนหน้าห้องเรียนประจำทุกวัน
22. เป็นที่ปรึกษาประจำชั้นของนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ และกวดขันให้นักเรียนปฏิบัติ

ตามข้อบังคับและระเบียบของโรงเรียนโดยเคร่งครัด

23. ตรวจสอบตราดูแล เอาใจใส่นักเรียนในชั้นที่ตนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดทุกด้าน เช่น การเรียน การแต่งกาย ความประพฤติ กิริยามารยาท สุขภาพอนามัย ฯลฯ

24. คอยดูแลควบคุมนักเรียนในเวลาเข้าห้องประชุมหรือเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

25. กิจกรรมวันนัดพบผู้ปกครองในวันประกาศผลสอบ อาจารย์ที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบโดยตรง

26. คอยดูแลความเรียบร้อยของห้องเรียน ตลอดจนรักษาวัสดุเครื่องใช้ (โต๊ะ เก้าอี้) ประจำห้องเรียน

27. ดำเนินกิจการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากทางโรงเรียนหรือผู้บังคับบัญชา

28. ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงข่าวสารต่างๆ ของโรงเรียน

29. ติดตาม สอบสวนการมาสาย การขาด ลา ป่วย ของนักเรียน หากนักเรียนขาดเกิน 3 วันขึ้นไปให้แจ้งทางฝ่ายปกครอง เพื่อจะได้ดำเนินการต่อไป

30. ถ้ามีเหตุอันก่อให้เกิดความเสียหายหรือเหตุซึ่งอาจารย์ที่ปรึกษาไม่สามารถจะแก้ไขได้ให้รายงานให้หัวหน้าระดับทราบเพื่อแก้ไขต่อไป

และหน้าที่ที่นอกเหนือจากนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษาที่เห็นว่าควรปฏิบัติ และจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและโรงเรียน เช่น ครูยึดของมีค่าของนักเรียนไว้ก็ให้นำไปมอบไว้ที่อาจารย์ใหญ่ เป็นต้น เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองมาขอรับคืนตามระเบียบของโรงเรียน

โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้ (2546)

บทบาทของครูที่ปรึกษา	แนวทางการดำเนินงานของโรงเรียน
<p>1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>1.1 ความสามารถ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การเรียน - ความสามารถพิเศษ <p>1.2 สุขภาพ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร่างกาย - จิตใจ พฤติกรรม <p>1.3 ครอบครัว</p> <ul style="list-style-type: none"> - เศรษฐกิจ - การคุ้มครอง <p>1.4 อื่น ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - สารเสพติด - พฤติกรรมทางเพศ - ความปลอดภัย 	<p>ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากการใช้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินพฤติกรรม SDQ หรือ 3. อื่น ๆ เช่น <ul style="list-style-type: none"> - พูดคุยสัมภาษณ์ - สังเกตพฤติกรรม - เยี่ยมบ้าน - แบบประเมิน EQ - อัตชีวประวัติ - บันทึกสุขภาพ - บันทึกประจำวัน - ตรวจหาสารเสพติด ฯลฯ

บทบาทของครูที่ปรึกษา	แนวทางการดำเนินงาน
<p>2. การคัดกรองนักเรียนในแต่ละด้าน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ</p> <p>2.1 กลุ่มปกติ</p> <p>2.2 กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา</p>	<p>1. คัดกรองนักเรียนจากเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนในด้านการเรียน สุขภาพกาย เศรษฐกิจ ความปลอดภัย</p> <p>2. คัดกรองนักเรียนด้านการคุ้มครอง สารเสพติด พฤติกรรมและอื่นๆ ที่เหมาะสมประกอบ</p> <p>3. การคัดกรองด้านสุขภาพจิต ใช้เกณฑ์คะแนนจากแบบประเมินพฤติกรรม SDQ</p>
<p>3. การส่งเสริมนักเรียน</p> <p>3.1 กิจกรรมโฮมรูม</p>	<p>ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม / พัฒนานักเรียนให้มีประสิทธิภาพดังนี้</p> <p>1. กิจกรรมโฮมรูม</p> <p>1.1 กำหนดหัวข้อในการจัด</p> <ul style="list-style-type: none"> - ระดับชั้นกำหนด - สำรวจความต้องการนักเรียน - ครูที่ปรึกษากำหนดเองให้เหมาะสม <p>1.2 กำหนดวัตถุประสงค์</p> <p>1.3 กำหนดกิจกรรม</p> <p>1.4 จัดกิจกรรมโฮมรูมและบันทึกแต่ละครั้งที่จัด</p> <p>1.5 ประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม</p> <p>1.6 สรุปผลและรายงานผลในสัปดาห์สุดท้ายของแต่ละภาคเรียน</p>

บทบาทของครูที่ปรึกษา	แนวทางการดำเนินงาน
<p>3.2 การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดหัวข้อเรื่อง 2. กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน 3. จัดเตรียมเอกสาร ข้อมูลนักเรียน อุปกรณ์ที่ใช้และสถานที่ให้เรียบร้อย สื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสร้างสรรค์ไม่ใช่คำพูดทางลบที่ทำให้ผู้ปกครองอับอาย 4. หรือถูกสบประมาท หรือถูกประจาน 5. จัดกิจกรรม โดยเชิญชวนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลาน โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันให้แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุด 6. บันทึกหลักฐานการประชุม 7. ประเมินผลและรายงานผลการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
<p>4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยง / กลุ่มมีปัญหา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น 2. กิจกรรมในชั้นเรียน 3. กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (Buddy) 4. สื่อสารกับผู้ปกครอง 5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร <p>*ครูควรมีจรรยาบรรณรักษาความลับของนักเรียน ที่ให้การช่วยเหลือ ยกเว้นที่ต้องขอความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง</p>

บทบาทของครูที่ปรึกษา	แนวทางการดำเนินงาน
5. การส่งต่อภายใน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียน 2. สรุปรายชื่อนักเรียนและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อ 3. ทำความเข้าใจและชี้แจงกับนักเรียนถึงความจำเป็นในการส่งต่อ 4. ครูนัดวัน เวลา สถานที่ที่จะไปพบกับครูที่รับการช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อ 5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ดังนั้นครูที่ปรึกษาจึงต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนใจปัญหาต่างๆ ของนักเรียน มีความเอาใจใส่ ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ สนใจใฝ่หาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความคล่องตัวในการทำงาน มีใจรักงานมีประสบการณ์การทำงานทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม มีบุคลิกลักษณะที่ดี เป็นที่ยอมรับของนักเรียน มีปฏิภาณในการโต้ตอบ การสนทนา การให้คำปรึกษาอย่างฉลาดสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี มีอารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส รักความยุติธรรม มีระเบียบกฎเกณฑ์ เป็นคนใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นได้ทุกสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและยืดหยุ่น มีจิตใจเมตตา ขยันขันแข็ง อดทน รวมทั้งติดตามผลการปฏิบัติงานและการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นภาระงานที่หนักมาก หากโรงเรียนได้พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพจะช่วยให้ภาระงานของครูที่ปรึกษาลดลงและการดำเนินงานตามระบบดังกล่าวจะบังเกิดประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพในทุกด้านของนักเรียน

จากการศึกษาบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีหน้าที่โดยตรงในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ โดยมีการประสานงานและประเมินผลการดำเนินงาน รวมทั้งรายงานให้หัวหน้าระดับชั้นทราบ ซึ่งในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกำหนดเป็นงาน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน

3.5 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

การปฏิบัติงานทุกอย่างย่อมมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นได้เสมอ การที่เราสามารถทราบว่ามีปัญหาการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษามีอะไรบ้าง จะช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถหาทางร่วมมือ ป้องกัน แก้ไขไม่ให้เกิดปัญหาเหล่านั้นได้มากขึ้น

วัฒนา พัทธราวิช (2531 : 221) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาบางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบครูที่ปรึกษา ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องทำให้ระบบงานผิดพลาดได้
2. ครูที่ปรึกษาขาดความสนใจในงานตนเอง ไม่ให้ความเอาใจใส่ต่อหน้าที่เท่าที่ควร คิดแต่จะปฏิบัติภารกิจเฉพาะหน้าที่ให้เสร็จไปเท่านั้น การขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่จะส่งผลกระทบต่อถึงนักเรียนทำให้ไม่เห็นคุณค่าของครูที่ปรึกษา
3. การไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนทำให้มีอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่
4. เด็กบางคนมีปัญหาเกินกว่ากำลังที่ครูที่ปรึกษาจะให้ความช่วยเหลือได้
5. ปัญหาจากสถานที่มาอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขาดอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้อื่นจะทำให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมาย
6. เด็กขาดความกระตือรือร้น ขาดความสนใจการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพราะไม่เห็นความสำคัญของการร่วมกิจกรรมนั้น
7. เวลาที่ทางโรงเรียนจัดให้พบปะกันภายในกลุ่มนั้น มีช่วงระยะเวลาสั้นเกินไป สำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

เสาวนีย์ พัฒนอมร (2544 : 58 – 59) ได้สรุปปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินงานการคัดกรองและช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาขาดความรู้ เรื่องการใช้แบบประเมินและกังวลว่าจะไม่สามารถจัดทำข้อมูลได้ตามแบบฟอร์มและเกณฑ์ทั้งหมด
2. ครูที่ปรึกษามีงานมากและต้องดูแลนักเรียนจำนวนมากอยู่แล้ว
3. ครูที่ปรึกษาไม่ได้ให้ความสำคัญต่อข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนจึงไม่ได้วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนอย่างแจ่มชัด
4. ครูที่ปรึกษาไม่สามารถทำให้นักเรียนไว้วางใจได้ เนื่องจากครูบางคนขาดจรรยาบรรณ เช่น ขอบนำความลับของนักเรียนไปเปิดเผย
5. ครูที่ปรึกษาขาดทักษะในการช่วยเหลือนักเรียน
6. ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม
7. เอกสารเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีจำนวนมากซ้ำซ้อนและต้องทำหลายครั้ง

8. ระเบียบสะสมยังไม่มีการที่ชัดเจน ข้อมูลมากทำไม่ทัน ภาษาที่ใช้ นักเรียนไม่เข้าใจ เช่นคำว่า ศักยภาพ สถานภาพสมรส เป็นต้น ทำให้นักเรียนกรอกข้อมูลไม่ถูกต้อง ครูที่ปรึกษา ต้องตรวจสอบข้อมูลซ้ำทุกส่วน ทำให้เสียเวลามาก

9. เกณฑ์การคัดกรองนักเรียนไม่ชัดเจน

10. ข้อมูลเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนกับแบบสรุปผลการคัดกรองไม่สัมพันธ์กัน ทำให้ไม่สามารถลงข้อมูลและวิเคราะห์ได้

11. นักเรียนบางคนให้ข้อมูลไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

12. ผู้ปกครองไม่ให้ข้อมูลอย่างแท้จริง เพราะกลัวว่าครูจะจับผิดนักเรียน

13. ผู้ปกครองไม่มีแนวทางแก้ไขนักเรียน ไม่สามารถคุมนักเรียนของตนเองได้จึงยกภาระการแก้ไขนักเรียนให้ครูช่วย

สิริวัลย์ อินทร์ใจเอื้อ (2545 : 66 - 68) ได้วิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

1. สภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.1 ด้านการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติในระดับปานกลาง เช่น การให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรและแผนการเรียนและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น

1.2 ด้านความประพฤติ อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติในระดับมาก เช่น การอบรมนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบและการควบคุมดูแลความประพฤติของนักเรียน เป็นต้น

1.3 ด้านการแนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติในระดับมาก เช่น การจัดโฮมรูมเพื่อให้คำแนะนำและให้ข้อมูลแก่นักเรียนและการให้คำปรึกษา ในเรื่องส่วนตัวและวิชาการแก่นักเรียน ส่วนประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษาปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ การเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อทราบและหาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน

2. ปัญหาการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.1 ด้านการเรียน อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยแต่มีประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานในระดับมาก มากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ อาจารย์ที่ปรึกษามีงานมาก ไม่มีเวลาดูแลนักเรียน

2.2 ด้านความประพฤติ อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยแต่มีประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานในระดับมาก มากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ อาจารย์ที่ปรึกษามีนักเรียนมากทำให้ดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง

2.3 ด้านการแนะแนว อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยแต่มีประเด็นที่อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานในระดับมาก มากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ อาจารย์ที่ปรึกษาขาดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน

โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ ได้สรุปปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาบางคนไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตน ทำให้งานล่าช้าขาดความต่อเนื่องทำให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ
2. บางห้องมีครูที่ปรึกษาคนเดียวทำให้มีภาระในการจัดเก็บข้อมูลและรับภาระหนักเกินไป ควรได้รับการแก้ไข
3. เอกสารซ้ำซ้อน ข้อมูลเช็คชื่อนักเรียนเข้าแถวตอนเช้ากับข้อมูลการมาเรียนของนักเรียนรายวันซ้ำซ้อนกับฝ่ายวิชาการ
4. ขาดการชี้แจงที่ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้การปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง
5. ครูที่ปรึกษาควรมีคาบสอนนักเรียนที่ปรึกษาด้วย หากไม่มีคาบสอนนักเรียนจะทำให้ไม่มีเวลาพบนักเรียน
6. การเยี่ยมบ้านนักเรียน ครูต้องหาเวลาไปเองและมีระยะทางไกล
7. การใช้เกณฑ์การคัดกรองของครูที่ปรึกษามีความแตกต่างกัน
8. นักเรียนที่มีปัญหาบางครั้งไม่กล้าพูดและอธิบายข้อเท็จจริง
9. ขาดการประสานงาน การกำกับ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง
10. ระบบการส่งต่อของโรงเรียนยังไม่ชัดเจน
11. โรงเรียนไม่จัดเวลาในการเยี่ยมบ้านนักเรียน
12. ครูมีงานหลายด้านทำให้เป็นอุปสรรคในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
13. เมื่อคัดกรองนักเรียนแล้วไม่ได้มีการนำข้อมูลมาเป็นฐานในการแก้ปัญหา พัฒนาส่งเสริมนักเรียน
14. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนบางครั้งครูที่ปรึกษาไม่ทราบ
15. อาจารย์ที่ปรึกษาไม่รู้จักนักเรียนที่ดูแลและไม่ได้ติดตามผลนักเรียน

สรุป ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา อาจมาจาก 3 ประการ คือ

1. การขาดความรู้และขาดข้อมูลต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา ไม่เข้าใจชัดเจนในเรื่องหลักสูตร ไม่มีข้อมูลเพียงพอในเรื่องของวิชาที่เปิดให้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ครูที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาปรับปรุงตนเอง
2. ครูที่ปรึกษามีความเห็นเข้าข้างตัวเองหรือถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่มากเกินไป จึงทำให้อาจจะตั้งสมมติฐานตามที่ตนคิดว่าถูกต้อง หรือบางครั้งก็เข้มงวดกับนักเรียนมากเกินไป ทำให้นักเรียนไม่อยากเข้ามาขอรับคำปรึกษา
3. การมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสมครูที่ปรึกษาบางคนขาดความจริงใจในการให้คำปรึกษา ไม่รักษารายบรรณของครูที่ปรึกษา เช่น นำเรื่องของนักเรียนไปเล่าให้ผู้อื่นฟังโดยเห็นเป็นเรื่อง

ขบขัน ไม่เข้าใจความต้องการของนักเรียน ไม่ยอมสละเวลาให้กับนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของตน ไม่คำนึงถึงจุดหมายอันแท้จริงของการให้คำปรึกษาและบางคนก็แก้ปัญหาให้แก่นักเรียน โดยขาดการวินิจฉัยที่ดีพอ

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับครูแนะแนวในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.1 คุณลักษณะของครูแนะแนว

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แท้จริงของการจัดบริการแนะแนว ผู้ที่ทำหน้าที่ครูแนะแนวนั้น นอกจากจะต้องมีความรู้แล้ว ยังต้องมีคุณลักษณะและคุณสมบัติของครูแนะแนวอีกด้วย ซึ่งผู้รู้ทางการแนะแนวหลายท่าน ได้กล่าวถึงคุณลักษณะที่จำเป็นของครูแนะแนว ไว้ดังนี้

วัฒนา พัทธราวิช (2531 : 210-213) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูแนะแนวไว้ดังนี้

1. ลักษณะนิสัยประจำตัว ครูแนะแนวจะต้องมีนิสัยประจำตัวดังต่อไปนี้
 - 1.1 มีมนุษยสัมพันธ์อันดีงาม สามารถเข้ากับบุคคลอื่นได้ง่าย
 - 1.2 มีอัธยาศัยดีและมีความมั่นคงทางอารมณ์
 - 1.3 มีความกระตือรือร้นในการทำงานและเป็นที่น่าเชื่อถือ
 - 1.4 มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นได้ตามที่ต้องการ
 - 1.5 มีความเป็นกันเองกับผู้มาติดต่อ เป็นที่น่าไว้วางใจ
 - 1.6 มีความสามารถในการตัดสินใจด้วยตนเองและสามารถกระทำการใด ๆ ด้วยตนเองได้
 - 1.7 มีความสามารถในการสร้างความเข้าใจอันดีงาม รู้จักเห็นคุณงามความดีของผู้อื่นและเห็นข้อบกพร่องของตนเอง
 - 1.8 ตั้งใจทำงาน ยินดีช่วยเหลืองานผู้อื่น แต่ไม่ไขว่คว้างานของผู้อื่น
 - 1.9 เป็นนักฟังที่ดี สามารถรับฟังเรื่องราวของผู้มีปัญหา โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย
 - 1.10 เป็นบุคคลที่มีใจกว้างขวาง โอบอ้อมอารี มีเมตตากรุณาอย่างแท้จริง
 - 1.11 เป็นบุคคลที่เก็บความลับได้ดี มีสภาพจิตปกติ
2. บุคลิกภาพ ครูแนะแนวที่ดีต้องมีบุคลิกภาพดังนี้
 - 2.1 มีรูปร่างหน้าตาที่ดี ผู้ที่พบเห็นมีความพอใจที่จะพูดจาด้วย
 - 2.2 มีท่าทางคล่องแคล่วว่องไว ไม่เฉื่อยชาเชื่องช้า
 - 2.3 มีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพ ไม่หยาบคาย
 - 2.4 มีใบหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส ไม่บูดบึ้งหรือโกรธบ่อย ๆ
 - 2.5 มีสุขภาพจิตดี มีความสำเร็จในชีวิตมาแล้ว
 - 2.6 ไม่เป็นบุคคลที่มีร่างกายพิการหรือมีปมด้อย
 - 2.7 มีท่วงทีและจังหวะในการพูดน่าฟัง มีศิลปะในการพูด

3. ความรู้ ครูแนะแนวจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

3.1 เคยศึกษาวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับการแนะแนวมาแล้วได้แก่

- 3.1.1 จิตวิทยาพัฒนาการ
- 3.1.2 จิตวิทยาการศึกษา
- 3.1.3 จิตวิทยาการเรียนรู้
- 3.1.4 จิตวิทยาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ
- 3.1.5 หลักการแนะแนว
- 3.1.6 จิตวิทยาการแนะแนว
- 3.1.7 จิตวิทยาสังคม
- 3.1.8 จิตวิทยาเด็ก
- 3.1.9 จิตวิทยาเด็กวัยรุ่น
- 3.1.10 จิตวิทยาอาชีพ เป็นต้น

3.2 มีความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ ลักษณะของอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน การจัดมาตรฐานของอาชีพ

3.3 มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันทั่วไปที่เด็กจะศึกษาต่อในอนาคต มีระเบียบการต่าง ๆ อยู่พร้อมทุกสถาบัน

3.4 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคต่าง ๆ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก

3.5 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลเกี่ยวกับความถนัดและความสามารถและมีความรู้ที่จะประมาณค่าของลักษณะนั้น ๆ ด้วย

3.6 มีความรู้เท่าทันกับภาวะเศรษฐกิจและสังคม เป็นบุคคลที่เฝ้าหาความรู้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

3.7 มีความรู้เกี่ยวกับสถาบันต่าง ๆ บริษัท ห้างร้าน องค์กรของรัฐ เพื่อจะนำไปใช้ในการจัดบริการทางานและจัดบริการทางด้านสังคมให้แก่เด็ก

3.8 มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผล

3.9 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.10 มีความรู้เกี่ยวกับด้านการทดสอบต่าง ๆ สามารถใช้ข้อทดสอบต่าง ๆ ได้
อย่างถูกต้อง

4. ด้านทักษะ ครูแนะแนวต้องมีทักษะเกี่ยวกับสิ่งต่อไปนี้

4.1 ทักษะในการใช้ข้อทดสอบต่าง ๆ เช่น

- 4.1.1 ข้อทดสอบวัดความสัมฤทธิ์ผลในการเรียน (Achievement Test)
- 4.1.2 ข้อทดสอบวัดความถนัดตามธรรมชาติ (Aptitude Test)
- 4.1.3 ข้อทดสอบวัดความสนใจ (Interest Test)

4.1.4 ข้อทดสอบวัดสติปัญญา (Intelligence Test)

4.1.5 ข้อทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personality Test)

4.1.6 ข้อทดสอบวัดเจตคติ (Attitude Test)

4.1.7 ข้อทดสอบวัดความสามารถ (Ability Test)

ครูแนะแนวจะต้องสามารถเลือกใช้ข้อทดสอบดังกล่าวได้ถูกต้อง สามารถแปลความหมายของข้อทดสอบต่าง ๆ ได้ สามารถตรวจและให้คะแนนได้ด้วย

4.2 มีทักษะในการสังเกต สัมภาษณ์ได้ถูกต้องตรงตามหลักวิชา

4.3 มีทักษะในการทำระเบียบต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

4.4 มีทักษะในการปฏิบัติทุก ๆ ด้านเกี่ยวกับการแนะแนวรวมทั้งการติดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว

5. เจตคติ ครูแนะแนวควรมีเจตคติที่ดีต่อทุกสิ่งทุกอย่างดังนี้

5.1 มีเจตคติที่ดีต่อบริการแนะแนว

5.2 มีเจตคติที่ดีต่อผู้บริหารโรงเรียนและผู้ร่วมงาน

5.3 มีเจตคติที่ดีต่อบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ

5.4 มีเจตคติที่ดีต่อผู้ที่มีปัญหาหรือผู้มาขอรับคำปรึกษา

5.5 มีเจตคติที่ดีต่อสังคม มีความจริงใจที่จะพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น

5.6 มีเจตคติที่ดีต่อสภาพเศรษฐกิจที่แท้จริง

6. ความสนใจ ครูแนะแนวควรมีความสนใจต่าง ๆ ดังนี้

6.1 มีความสนใจเกี่ยวกับงานแนะแนวอย่างแท้จริง

6.2 มีความสนใจในการปฏิบัติงาน

6.3 มีความสนใจในความเป็นอยู่และสภาพที่แท้จริงของนักเรียนและสนใจต่อทุกข์สภาพสุขของนักเรียน

6.4 มีความสนใจในปัญหาของนักเรียน สนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในการแก้ปัญหา

6.5 มีความสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ เชื่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำให้ผลของพฤติกรรมต่างกันออกไป

6.6 มีความสนใจที่จะเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ

6.7 มีความสนใจที่จะเผชิญกับสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ

6.8 มีความสนใจเกี่ยวกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ

6.9 มีความสนใจที่จะสำรวจเกี่ยวกับขอบข่ายและความสามารถของตนเองและเด็ก

6.10 มีความสนใจเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการที่จะพัฒนาการแนะแนวให้เจริญยิ่ง ๆ ขึ้นไป

6.11 มีความสนใจที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่มีคุณค่า

6.12 มีความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาสภาพชีวิตของมนุษย์ที่แท้จริง

7. ประสบการณ์เดิม ครูแนะแนวที่จะสามารถทำหน้าที่แนะแนวได้อย่างดี ควรเป็นบุคคลที่ผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ดังนี้

7.1 เคยเป็นครูและผ่านการสอนมาแล้วอย่างน้อย 2 ปี ทั้งนี้เพราะจะได้เรียนรู้และเข้าใจเด็กมากพอสมควร

7.2 เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานรวบรวมข้อมูลมาก่อน

7.3 เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น

7.4 มีประสบการณ์เกี่ยวกับการติดต่อกับผู้ปกครองมาก่อน เหล่านี้เป็นต้น

ช่อลัดดา ขวัญเมือง (2541 : 285 - 286) ได้กำหนดคุณสมบัติของครูแนะแนวไว้ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ สรุปได้ดังนี้

1. มีความรับผิดชอบและเอาใจใส่ต่อหน้าที่
2. มีความขยันขันแข็ง อุดสาหกรรมในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย
3. เสียสละในการทำงาน อุทิศเวลาให้งานและส่วนรวม
4. เห็นคุณค่าของงานและมีความศรัทธาในการทำงาน
5. ให้บริการด้วยความจริงใจโดยไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ ตอบแทน
6. เป็นกันเอง ปรับตนเข้ากับคนได้ทุกประเภท
7. มีความคล่องตัวในการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ
8. วางตัวได้เหมาะสมและรู้จักกาลเทศะ
9. มีความสามารถสื่อสารให้ทุกฝ่ายเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน
10. มีความใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ให้เกียรติผู้อื่น
11. มีความใจเย็น สุขุมรอบคอบ ไม่อ่อนไหวง่าย อารมณ์มั่นคง ควบคุมตนเองได้
12. มีน้ำใจ เมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนโยน
13. รับฟังปัญหาทุกฝ่ายด้วยใจเป็นธรรม
14. พิจารณาใคร่ครวญสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล ยุติธรรม
15. รักษาความลับของผู้รับบริการ
16. รู้จักประหยัด รักษาทรัพย์สินและผลประโยชน์ของส่วนรวม
17. มีปฏิภาณไหวพริบ มีความสามารถในการแก้ปัญหา ตัดสินใจได้ดี
18. เป็นแบบอย่างที่ดี ประพฤติตนมีศีลธรรม
19. กล้าแสดงความคิดเห็นของตน
20. มีความสนใจใฝ่หาความรู้เพื่อพัฒนางานแนะแนว
21. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อพัฒนางานแนะแนว
22. ให้ความร่วมมือกับฝ่ายต่าง ๆ ทั้งในและนอกโรงเรียน

วิรุพพ์ ทองอำภา (2544: 282) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูแนะแนวไว้ดังนี้

1. ในเรื่องวุฒิและประสบการณ์ เนื่องด้วยงานแนะแนวเป็นวิชาชีพที่ต้องได้รับการอบรม

และการฝึกฝนมาเป็นอย่างดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ฉะนั้นควรมีวุฒิวิชาการทางด้านการ
แนะแนวและด้านจิตวิทยาอย่างกว้างขวาง มีประสบการณ์มากพอสมควร แยกเป็นรายละเอียด
ย่อย ๆ ดังนี้

1.1 สำเร็จการศึกษาทางด้านปริญญาตรีหรือปริญญาโทหรือผ่านการอบรมระยะสั้น
มาแล้ว

1.2 เคยทำการสอนมาแล้วระยะหนึ่งและรู้จักเด็กพอสมควรมีการฝึกอบรมด้านการ
แนะแนวมาอย่างดี

1.3 เข้าใจบทบาทงานแนะแนวอย่างแท้จริง มีความรักและเห็นใจเด็ก

1.4 มีความรู้ ความสามารถในข้อสนเทศ ความเข้าใจมนุษย์ มีมนุษยสัมพันธ์

1.5 ได้รับการฝึกฝนการให้คำปรึกษาต่าง ๆ และมีจิตใจพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

1.6 เข้าใจทฤษฎี กลวิธีที่ใช้ศึกษาเด็กและการใช้แบบทดสอบต่าง ๆ พอสมควร

2. บุคลิกภาพ บุคลิกภาพก็มีความสำคัญมากเพราะช่วยให้มีความศรัทธา เชื่อถือเชื่อถือ
และเชื่อใจแก่เด็กและบุคคลทั่วไปและบุคลิกภาพที่เป็นปัจจัยที่ดีจะช่วยให้งานสำเร็จบุคลิกภาพที่
เหมาะสมได้แก่ มีความเมตตากรุณา ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ง่ายมีความจริงใจ เคารพในสิทธิของ
บุคคลและยอมรับในคุณค่าของคนทุกคน สุขภาพกายสุขภาพจิตดี สามารถรักษาความลับของผู้อื่น
ได้ มีความสุขุมรอบคอบ อดทน เสียสละ ใจกว้าง มีกิจกรรมทางดี สนใจแสวงหาความรู้อยู่เสมอ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ครูแนะแนวที่จะปฏิบัติงานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ ได้แก่ มีความรู้และทักษะในการแนะแนว มีมนุษยสัมพันธ์ดี ใจกว้าง
ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ปรับตัวได้ดี ยืดหยุ่น มีสุขภาพจิตดี อารมณ์มั่นคง มองโลก
ในแง่ดี มีเจตคติที่ดีต่องานแนะแนว

4.2 จรรยาบรรณของครูแนะแนว

สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (2546 : 13 -15) ได้สรุปถึงจรรยาบรรณวิชาชีพ
จิตวิทยาการแนะแนว ไว้ดังนี้

1. ให้บริการด้วยความเต็มใจโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ
ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนว ให้บริการด้วยความเสียสละและอุทิศตนอย่างเต็ม
ความสามารถโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและ
สติปัญญา

2. ยอมรับและศรัทธาในวิชาชีพจิตวิทยาการแนะแนวและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร
วิชาชีพ คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนวมีเจตคติที่ดี เห็นคุณค่าในวิชาชีพ
จิตวิทยาการแนะแนวและเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ โดยการแสดงออกด้วยความชื่นชมว่า
เป็นอาชีพที่มีเกียรติ มีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคม รวมทั้งปกป้องเกียรติภูมิของวิชาชีพ
จิตวิทยาการแนะแนวเข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนองค์กรวิชาชีพจิตวิทยาการแนะแนว

3. เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยเสมอหน้า คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนว เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ผู้รับบริการโดยสนองต่อความต้องการ ความถนัด ความสนใจอย่างจริงจังด้วยความเห็นอกเห็นใจ โดยคำนึงถึงสิทธิพื้นฐานของผู้รับบริการอย่างเท่าเทียมและปรารถนาที่จะให้ผู้รับบริการพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพ

4. มีวิสัยทัศน์และพัฒนาตนเองด้านวิชาชีพให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนว มีความสนใจใฝ่รู้ ศึกษา ค้นคว้า ริเริ่มสร้างสรรค์ เสริมสร้างความรู้ให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยี

5. ปฏิบัติงานตามหลักวิชาชีพจิตวิทยาการแนะแนว คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนว ปฏิบัติงานโดยอาศัยความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกฝนตามหลักวิชาการจากสถาบันหรือองค์กรวิชาชีพที่มีการรับรองอย่างเป็นทางการ

6. รักษามาตรฐานและรับผิดชอบต่อการประกอบวิชาชีพจิตวิทยาการแนะแนว คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนว สามารถรักษาคุณภาพการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพไว้ในระดับสูงเสมอและรับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

7. ยุติการให้บริการที่นอกเหนือความสามารถของตนและส่งต่อไปยังบุคคลที่เหมาะสม คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนวต้องหยุดการให้บริการเมื่อประเมินสถานการณ์แล้วพบว่า การให้บริการนั้นอยู่นอกเหนือความสามารถของตนและส่งผู้รับบริการไปยังบุคคลที่มีความเหมาะสม

8. รักษาความลับของผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้องเว้นแต่ได้รับความยินยอมจากผู้รับบริการ คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนวต้องไม่เปิดเผยความลับซึ่งเป็นข้อมูลของผู้รับบริการและผู้ที่เกี่ยวข้อง หากจำเป็นจะต้องนำข้อมูลไปใช้ ต้องได้รับการยินยอมจากผู้รับบริการ

9. เคารพสิทธิและไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้รับบริการ คือ ผู้ปฏิบัติงานให้บริการทางจิตวิทยาการแนะแนวต้องให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้รับบริการเพื่อให้ผู้รับบริการทราบสิทธิและผลที่อาจได้รับการรับบริการรับฟังความคิดเห็นและการตัดสินใจของผู้รับบริการและไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการแสวงหาผลประโยชน์จากผู้รับบริการ

4.3 บทบาทของครูแนะแนว

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2531 : 125-127) ได้กล่าวถึงบทบาทของนักแนะแนวหรือครูแนะแนวไว้สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จัดบริการแนะแนวให้แก่นักเรียน ได้แก่ บริการต่อไปนี้

1.1 บริการสำรวจนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้กลวิธีต่าง ๆ

- 1.2 บริการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
 - 1.3 บริการสนเทศ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพและสังคม
 - 1.4 บริการจัดวางตัวบุคคลทางด้านการศึกษา อาชีพ กิจกรรมเสริมหลักสูตรและบริการต่าง ๆ ที่โรงเรียนให้แก่ นักเรียน
 - 1.5 บริการติดตามผลนักเรียนหลังจากได้รับบริการแนะแนว
 2. ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน
 - 2.1 วางแผนร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนในการจัดโครงการแนะแนวตลอดจนการวางแผนการประเมินผลบริการแนะแนวเป็นลำดับขั้น
 - 2.2 ร่วมมือกับผู้บริหารในการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนว
 - 2.3 สำรวจความต้องการบริการแนะแนวของนักเรียนเสนอผู้บริหารโรงเรียน
 - 2.4 เสนอบประมาณเกี่ยวกับการบรรจุนักแนะแนว เสมียน ตลอดจนงบประมาณสำหรับจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแนะแนว
 - 2.5 ติดต่อประสานงานกับฝ่ายบริหารโรงเรียนอยู่เสมอ เพื่อให้งานแนะแนวดำเนินไปด้วยดี
 3. ประสานงานกับครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน
 - 3.1 ส่งเสริมความเข้าใจและเจตคติที่ดีแก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนเกี่ยวกับประโยชน์และลักษณะงานของบริการแนะแนว
 - 3.2 ชี้แจงให้ครูเข้าใจบทบาทของครูที่มีต่อบริการแนะแนวในโรงเรียน
 - 3.3 ร่วมในการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียนเกี่ยวกับบริการแนะแนว
 - 3.4 ให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือเพื่อช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 3.5 สนับสนุนให้ครูมาใช้ประโยชน์จากข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่ฝ่ายแนะแนวรวบรวมไว้
 - 3.6 สนับสนุนให้ครูเก็บข้อมูลนักเรียนรวบรวมไว้ในระเบียบเหมาะสม
 - 3.7 ช่วยครูและบรรณารักษ์ในการแนะนำและจัดหาเอกสารเกี่ยวกับการแนะแนวมารวบรวมเผยแพร่แก่นักเรียน
 - 3.8 ร่วมมือกับครูในการจัดกิจกรรมประจำห้องเรียน
 - 3.9 สนับสนุนให้ครูส่งนักเรียนมาบริการแนะแนว
 - 3.10 แจงข้อมูลเกี่ยวกับการติดตามผลนักเรียนแก่ครู
 - 3.11 เสนอสถิติและข้อมูลต่าง ๆ ที่ฝ่ายแนะแนวรวบรวมไว้แก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ
- เป็นต้นว่า จำนวนนักเรียนที่ศึกษาต่อและประกอบอาชีพและหลังจากจบการศึกษา หรือออกจากโรงเรียน แนวโน้มของอาชีพในปัจจุบัน

4. ประสานงานกับผู้ปกครอง

4.1 สร้างความเข้าใจแก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์และลักษณะงานของ
บริการแนะแนว

4.2 ชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าจะร่วมมือกับบริการแนะแนวได้อย่างไร

4.3 ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน เป็นต้นว่า พัฒนาการด้านต่าง ๆ
ความสนใจ ความถนัด ขอบข่ายของสัมฤทธิ์ผลต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตน

4.4 แจ้งให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับโอกาสในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพของ
นักเรียน ตลอดจนลักษณะของวิชาที่เรียน ลักษณะอาชีพต่าง คุณสมบัติของผู้ที่จะศึกษาต่อหรือ
ประกอบอาชีพในแขนงนั้น

4.5 แจ้งให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของตลาดแรงงาน เป็นต้น
ว่า แนวโน้มของตลาดเกี่ยวกับอาชีพ

4.6 เชิญผู้ปกครองมาปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องเด็ก หรือเชิญมาเป็นวิทยากร

5. ประสานงานกับสถาบันและบุคคลในชุมชน

5.1 ติดต่อกับแหล่งวิทยากรและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการประสานงานกับฝ่าย
แนะแนว เป็นต้นว่า การเชิญบุคคลในชุมชนมาเป็นวิทยากร การจัดหาทุนต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือ
นักเรียน การขอชมโรงงานต่าง ๆ ในชุมชน

5.2 การส่งตัวนักเรียนไปขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น
แพทย์ จิตแพทย์ นักกฎหมายและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือ
ในการช่วยเหลือนักเรียน

6. การประเมินผลงานแนะแนวและการวิจัย

6.1 ประเมินผลงานบริการแนะแนวต่าง ๆ อยู่เสมอ

6.2 เสนอผลการประเมินผลงานแนะแนวแก่ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรอื่น ๆ
ในโรงเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง

6.3 นำผลที่ได้จากการประเมินผลงานแนะแนวมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง
บริการแนะแนวต่อไป

6.4 ทำการวิจัยต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ของบริการแนะแนว เป็นต้นว่า การวิจัย
เปรียบเทียบวิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการให้คำปรึกษา การทำโครงการติดตามผลนักเรียนที่ออกจาก
โรงเรียน องค์กรประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียน

7. การเผยแพร่กิจการแนะแนว

7.1 ประชาสัมพันธ์งานแนะแนวแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน
โดยการจัดปฐมนิเทศ จัดทำเอกสารการแนะแนว เขียนบทความแนะแนว ออกรายการวิทยุและ
โทรทัศน์

7.2 จัดนิทรรศการแนะแนว เช่น สัปดาห์แนะแนวการศึกษาต่อ วันอาชีพ

7.3 พยายามฝึกกำลังระหว่างนักแนะแนวในการจัดตั้งสมาคมแนะแนวเพื่อเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการแนะแนวและเผยแพร่กิจการแนะแนว

สรุปได้ว่า นักแนะแนวหรือครูแนะแนวเป็นตัวจักรสำคัญยิ่งในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนให้สำเร็จด้วยดีและมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินการจัดบริการแนะแนวให้ครบทั้ง 5 บริการ ประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ประสานงานกับครูและบุคลากรอื่น ๆ ภายในโรงเรียน ประสานงานกับผู้ปกครอง สถาบันและบุคคลในชุมชน ประเมินผลงานแนะแนวและการทำวิจัย พร้อมทั้งเผยแพร่กิจการแนะแนวให้ทุกคนได้ทราบอีกด้วย

4.4 บทบาทของครูแนะแนวในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 27) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. นิเทศ (Supervising) สนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการ และกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในประเด็นสำคัญต่อไปนี้

- เทคนิค วิธีการและเครื่องมือ เพื่อการรู้จักและเข้าใจนักเรียน รวมทั้งการคัดกรองจัดกลุ่มผู้เรียน การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เช่น การใช้ระเบียบเหมาะสม แบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์

- เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมชั้นเรียนและกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มคัดกรอง

- ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา

2. ประสาน (Co-ordinating) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เป็นระบบ "เครือข่าย" ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนวเพื่อสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหา (ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการช่วยเหลือ) ผู้ปกครองและผู้ขอรับบริการทั่วไป

5. ให้บริการต่าง ๆ หรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6. ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหากรณี

7. ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาต้องการช่วยเหลือของครูแนะแนวให้ส่งต่อ

ผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น

8. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

9. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์ ได้สรุปถึงบทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้ (โรงเรียนพินานพิทยาสรรค์. 2546)

1. จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนในคาบแนะแนว หรือจัดทำโครงการกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียนซึ่งเป็นการสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. สนับสนุนและเป็นแกนหลักให้กับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ให้การปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการแก้ไข

4. ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี

5. ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหายากต่อการช่วยเหลือของครูแนะแนวให้ส่งต่อ

ผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามการช่วยเหลือนั้น

6. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินผลรายงานส่งผู้บริหารหรือหัวหน้าระดับ

7. ประสานทำงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับบุคลากรทุกคน ทุกฝ่ายใน

โรงเรียน

8. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ ได้สรุปถึงบทบาทของครูแนะแนวในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

บทบาทของครูแนะแนว	แนวทางการดำเนินงาน
<ol style="list-style-type: none"> 1. รับนักเรียนต่อจากครูที่ปรึกษา 2. ให้การปรึกษาช่วยเหลือ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นัดหมายวัน เวลา สถานที่ กับครูที่ปรึกษา เพื่อรับนักเรียนที่ส่งต่อ ด้วยบรรยากาศที่สร้างสรรค์ 2. สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจและเต็มใจที่จะรับการช่วยเหลือ 3. ทำความเข้าใจและตกลงกับนักเรียนในแนวทางการช่วยเหลือของครู (โดยนัดพบนักเรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง) 4. สสำรวจทำความเข้าใจปัญหา สาเหตุและความต้องการของนักเรียน 5. วางแผนแก้ไขปัญหา 6. ยุติการปรึกษา
<ol style="list-style-type: none"> 3. ประชุมปรึกษารายกรณี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดวันเวลาและสถานที่ในการประชุม (อาจจะใช้การประชุมระดับชั้นเป็นเวทีในการศึกษารายกรณี) 2. ทำหนังสือเชิญประชุม 3. จัดประชุมนำเสนอรายกรณีศึกษา 4. สมาชิกผู้เข้าประชุมแสดงความคิดเห็น เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา 5. สรุปแนวทางการช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทของครูแนะแนว	แนวทางการดำเนินงาน
4. ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองถึงความจำเป็น และประโยชน์ที่จะได้รับจากการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง 2. ประสานงานกับหน่วยงานที่จะศึกษาต่อ 3. นัดหมายนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในการไปพบผู้เชี่ยวชาญครั้งแรก 4. ติดตามและรายงานผลให้ครูที่ปรึกษาทราบ

กรมวิชาการ (2545ก : 11-12) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูแนะแนวไว้ดังนี้

1. เป็นที่ปรึกษา (Supervisor) แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกคนในการให้ความรู้ เทคนิค กระบวนการแนะแนวตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนว ดังนี้

1.1 จุดประกายให้ครูทุกคนใช้กระบวนการแนะแนวพัฒนาจิตใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

1.2 เป็นแกนนำให้ความรู้ คำแนะนำแก่ครู ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องในการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การใช้ระเบียบสะสม การใช้แบบทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ฯลฯ

1.3 ให้ความรู้แก่ครูทุกคนในการใช้เครื่องมือการรู้จักและการคัดกรองนักเรียน

1.4 เสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจและสามารถพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ

1.5 ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติ ลักษณะผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่าง ๆ และเสนอแนวทางในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนา

2. เป็นผู้ให้คำปรึกษา (Counselor) แก่ผู้เรียน ผู้ปกครองและผู้มาขอรับบริการทั่วไปทั้งด้านการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา

2.1 ให้คำปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคมทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล

2.2 ให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล จัดทำกรณีศึกษา (Case Study) และประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มพิเศษหรือส่งต่อผู้เรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือ

3. เป็นผู้ประสานงาน (Co-ordinator) กับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นระบบเครือข่ายในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 ประสานงานการจัดทำข้อมูลในการรู้จักและเข้าใจผู้อื่น

3.2 ประสานความร่วมมือกับครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมแนะแนวและบริการต่างๆ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.3 ประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจและความสามารถ

3.4 ประสานกับครูและผู้มีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานการรายงานผลและการพัฒนางาน

นอกจากนี้ในฐานะหัวหน้างานแนะแนว ซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ที่กำหนดและบทบาทสำคัญ คือ การศึกษาสำรวจ ติดตามผลการเรียนของผู้เรียนรายบุคคล ระดับชั้น ระดับช่วงชั้นและระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการจัดหลักสูตรของสถานศึกษา ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานด้านต่างๆ

4.5 ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของครูแนะแนว

เชิดชู กาพวงศ์ (2539 : 7-8) ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาโดยทั่วไปของครูแนะแนว คือ

1. ปัญหาเกิดจากครู โรงเรียนส่วนใหญ่จะมีอัตรากำลังน้อย จำเป็นต้องใช้ความสามารถของบุคลากรให้คุ้มค่า ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ ให้มีความรู้ความสามารถ โดยการให้ได้รับการอบรมความรู้ด้านการแนะแนว ผู้บริหารต้องชี้แนะให้ครูเห็นความสำคัญและความจำเป็นของงานแนะแนว
2. ปัญหาเกิดจากนักเรียน นักเรียนส่วนใหญ่จะมีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน จึงมีอุปสรรคต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก
3. ปัญหาเกิดจากผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ผู้ปกครองยังไม่ค่อยเข้าใจหรือไม่เห็นความจำเป็นของการแนะแนว
4. ปัญหาเกิดจากผู้บริหาร ผู้บริหารส่วนใหญ่ยังไม่เข้าถึงการแนะแนว จึงไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการแนะแนว ไม่ให้การสนับสนุนงานแนะแนว ทำให้ครูอาจารย์ขาดขวัญและกำลังใจในการดำเนินงาน
5. ปัญหาเกิดจากอาคารสถานที่ แม้จะเป็นอุปสรรครองลงมาก็ตาม แต่ปัญหาการขาดแคลนอาคารสถานที่ของโรงเรียนยังมีอยู่มาก

จากการดำเนินงานตามแผนพัฒนางานแนะแนวของกระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 1 (พ.ศ. 2535 – 2539) พอสรุปสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมีดังนี้ (ประณม จันทิม และ วิไลวรรณ ใจแก้ว. 2539 : 2-7) และสอดคล้องกับ อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจ (2539 : 12-13)

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารและระบบงานแนะแนวของกระทรวงศึกษา เช่น การกระจายอำนาจการบริหารและการประสานงานจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจนขาดความต่อเนื่อง การดำเนินงานแนะแนวจึงไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพราะผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจไม่ตรงกันและการกำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการแนะแนวยังไม่ชัดเจน

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบงานแนะแนวในสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาบางส่วนมีการดำเนินงานแนะแนวตามสภาพและปัจจัยที่มีอยู่อย่างไม่เป็นระบบครบปัจจัย และไม่ได้มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวไว้ชัดเจน ทำให้งานแนะแนวยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

3. ปัญหาเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของบุคลากรแนะแนวยังมีเพียงพอแก่ความต้องการที่จำเป็นของสถานศึกษาหรือหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ ส่วนใหญ่ขาดบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาด้านการแนะแนวโดยตรง ผู้สอนแต่ละคนยังมีภาระงานสอนและภารกิจอื่นๆ ที่ต้องรับผิดชอบโดยตรงด้วย จึงทำให้บุคลากรแนะแนวที่มีอยู่ในสถานศึกษายังไม่สอดคล้องกับจำนวนผู้รับบริการ อีกทั้งบุคลากรที่มีอยู่เดิมไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้ ทักษะและประสบการณ์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและการส่งเสริมขวัญและกำลังใจอยู่ในระดับต่ำอีกด้วย

4. ปัญหาเกี่ยวกับปริมาณและคุณภาพของเครื่องมือและอุปกรณ์แนะแนวที่จำเป็นยังขาดแคลน มีไม่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา เครื่องมือและอุปกรณ์แนะแนวที่มีอยู่คุณภาพยังไม่ดีเท่าที่ควรและยังไม่สอดคล้องกับสภาพการประเมินความเจริญงอกงามของพฤติกรรมอีกทั้งบุคลากรที่จะผลิตและพัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์แนะแนวยังขาดการศึกษาค้นคว้าวิจัยอย่างจริงจังเพื่อให้ได้มาตรฐานกับสภาพผู้รับบริการ พร้อมทั้งขาดการฝึกอบรมครูแนะแนวในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เป็นประโยชน์ต่องานแนะแนวอีกด้วย

5. ปัญหาเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์งานแนะแนว เช่น การเผยแพร่ การประชาสัมพันธ์งานแนะแนวหน่วยงานและสถานศึกษายังไม่ทั่วถึง ไม่เป็นระบบและยังอยู่ในวงจำกัด ทำให้ผู้รับบริการส่วนใหญ่ยังไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการแนะแนว ดังนั้นการแนะแนวจึงยังไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและความร่วมมือจากองค์กร ชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เท่าที่ควร

6. ปัญหาเกี่ยวกับการขอความร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ระบบการประสานงานขององค์กรแนะแนวทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการดำเนินงานแนะแนวไม่เป็นเอกภาพและขาดประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้สถานศึกษากับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนทั้งภาครัฐและเอกชนก็ยังไม่มีการประสานงานและร่วมมือกันในการดำเนินงานแนะแนวเท่าที่ควร อีกทั้งไม่มีการระดมสรรพกำลังในการดำเนินงานแนะแนวอย่างจริงจัง ทำให้เกิดการซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองทรัพยากรตลอดจนทำให้ไม่สามารถเกิดการช่วยเหลือ เกื้อหนุนซึ่งกันและกัน

7. ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณการดำเนินงานแนะแนว เช่น ระบบการจัดทำแผนงบประมาณเพื่อดำเนินงานแนะแนวไม่สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรแนะแนว ทั้งในส่วนกลาง

และส่วนภูมิภาคทำให้หน่วยงานและสถานศึกษาได้รับงบประมาณในการดำเนินงานแนะแนวจำนวนจำกัดไม่เพียงพอแก่ความต้องการ

8. ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการวิจัยทางการแนะแนว เช่น การศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางการแนะแนวมีจำนวนน้อยและอยู่ในวงจำกัด ที่มีอยู่นั้นไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานแนะแนวเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพได้เท่าที่ควรเพราะขาดการส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรด้านการวิจัยอย่างจริงจัง

พนม ลีมอารีย์ (2533 : 268) และ อุษณีย์ เย็นสบาย (2533 : 188-191) ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดและการบริการแนะแนวไว้ สรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาในด้านการเตรียมงานแนะแนวส่วนใหญ่ผู้ดำเนินการไม่ได้เตรียมงานอย่างเพียงพอ จัดทำแบบไม่ถาวร เริ่มงานเร็วเกินไป ขาดความพร้อมในการดำเนินงานแนะแนวให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน เช่น ขาดการเตรียมบุคคล ไม่มีครูที่มีความรู้ ความเข้าใจด้านการแนะแนวและไม่ได้รับการอบรม ขาดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ประโยชน์ในงานแนะแนว คณะครูในโรงเรียนไม่มีความพร้อมทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวและการเสียสละเพื่อนักเรียน ครูจัดบริการแนะแนวไม่เป็นระบบและไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของโรงเรียน

2. ปัญหาในด้านการประสานงานและความร่วมมือในการทำงาน เช่น การไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนที่มีต่อบริการแนะแนว ขาดความร่วมมือจากคณะครู เพราะความเข้าใจผิดเกี่ยวกับงานแนะแนว ขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีที่จะช่วยให้คณะครูมองเห็นว่าสำคัญและความจำเป็นในการที่จะให้ความร่วมมือและประสานงานกันอย่างถูกต้องเหมาะสม ครูฝ่ายอื่น ๆ ไม่เข้าใจขอบข่ายของงานแนะแนว รวมทั้งครูที่ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวไม่มีความรู้และทักษะด้านการแนะแนวดีพอ จึงทำให้เกิดการประสานงานที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม

3. ปัญหาในด้านการบริหารงานแนะแนว เช่น ผู้บริหารไม่ส่งเสริมสนับสนุนงานแนะแนวเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีความเข้าใจและไม่เห็นคุณค่าประโยชน์ของการแนะแนว ขาดงบประมาณในการดำเนินงานแนะแนว ขาดบุคลากรด้านการแนะแนว เกิดความขัดแย้งในการใช้ระเบียบวินัยของโรงเรียนกับการดำเนินงานแนะแนว ผู้บริหารไม่มีกลยุทธ์ในการขอความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

4. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลโดยตรงในการจัดบริการแนะแนว เช่น นักเรียนไม่สนใจและไม่มาใช้บริการต่าง ๆ ที่ฝ่ายแนะแนวจัดให้นักเรียนไม่รู้จักรู้ใช้เวลาว่างของตนให้เป็นประโยชน์และไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียนไม่เข้าใจการให้บริการแนะแนว มองไม่เห็นความสำคัญและบางครั้งมีเจตคติที่ไม่ดีกับการแนะแนวด้วย

5. ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรในชุมชนที่จะช่วยส่งเสริมงานแนะแนวในโรงเรียน เช่น ขาดแหล่งที่จะให้บริการด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนว บุคลากรภายนอกโรงเรียนไม่เข้าใจงานแนะแนว ไม่สนใจและไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ขาดวิทยากรที่จะมาให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ สภาพเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นไม่ดี

พนอ อนุรักษ์พร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินงานแนะแนวของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่าสภาพการจัดบริการแนะแนวมีการจัดบริการแนะแนวครบทั้ง 5 บริการ คือ บริการศึกษาและรวบรวมข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลเกี่ยวกับสถานภาพ สุขภาพ ผลสัมฤทธิ์ ความถนัด การปรับตัว ความสนใจและโครงการชีวิตในอนาคต บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษาทางด้านการศึกษา อาชีพส่วนตัว สังคมและการปรับตัว บริการจัดวางตัวบุคคลทางการศึกษาและอาชีพและบริการติดตามผลและประเมินผลผู้เรียนที่ได้รับบริการแนะแนวและผู้เรียนที่จบจากสถานศึกษาไปแล้ว

ปัญหาการจัดบริการแนะแนวในแต่ละบริการ คือ ครูไม่มีเวลาในการรวบรวมข้อมูล ขาดเอกสารข้อมูลในการให้บริการและขาดคนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดปายนิเทศ ผู้เรียนไม่กล้าขอคำปรึกษา ผู้เรียนไม่ให้ความสนใจในการจัดวางตัวบุคคลและการติดตามผู้เรียนทำได้ไม่ทั่วถึง

อภิสิทธิ์ เครือกาบ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลพบุรีเกี่ยวกับงานแนะแนวในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดลพบุรี ดำเนินตามกรอบของหลักสูตรแต่ขาดบุคลากรด้านแนะแนวโดยตรง การดำเนินงานกิจกรรมแนะแนวยังไม่สอดคล้องกับหลักการแนะแนวโดยมากจะมุ่งเน้นที่บริการแนะแนวเมื่อเกิดกรณีปัญหา ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่สอดคล้องกันได้แก่ โรงเรียนควรมีครูแนะแนวโดยตรง การแต่งตั้งคณะกรรมการและการกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานแนะแนวการพัฒนางานแนะแนว ตลอดจนการรวบรวมข้อมูลสนเทศด้านต่าง ๆ ไว้บริการ รวมทั้งความพร้อมของอาคารสถานที่ นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นว่า ครูแนะแนวควรมีอายุ 31-40 ปี ส่วนความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันอย่างชัดเจน ได้แก่ การจัดขั้นตอนของงานแนะแนว งานดำเนินการติดตามประเมินผลการแนะแนวเมื่อนักเรียนเรียนจบไปแล้วและการสร้างกิจกรรมความคุ้นเคยระหว่างครูกับนักเรียน ควรเป็นหน้าที่ของใคร

สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จและขาดประสิทธิภาพนั้น ได้แก่

1. ระบบและการบริหารงานแนะแนวในระดับกระทรวงที่ไม่มีความชัดเจน ทั้งในกลุ่มเป้าหมาย บทบาทหน้าที่ นโยบายและแนวทางปฏิบัติ ทำให้การดำเนินการไม่เป็นรูปธรรม ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันอีกด้วย
2. ระบบงานและการบริหารงานแนะแนวในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ขาดความพร้อมและการดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารไม่ให้การส่งเสริม สนับสนุน ขาดความรู้ความเข้าใจและมองไม่เห็นประโยชน์ของงานแนะแนว
3. ขาดแคลนในด้านปริมาณและคุณภาพของบุคลากรแนะแนว ซึ่งมีไม่เพียงพอกับจำนวนของผู้มารับบริการแนะแนวและด้านคุณภาพของบุคลากรแนะแนวยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ การส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในงานแนะแนว ทั้งในด้านการศึกษาต่อ การฝึกอบรม ดูงาน ยังมีน้อยเกินไป

4. ยิงขาดแคลนอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับงานแนะแนว บุคลากรแนะแนวส่วนใหญ่ขาดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการสร้างอุปกรณ์ เครื่องมือ นวัตกรรม เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในงานแนะแนว

5. การประชาสัมพันธ์งานแนะแนว ส่วนใหญ่ยังทำกันอยู่ในวงจำกัดและไม่เห็นคุณค่าประโยชน์ที่จะใช้สื่อมวลชนช่วยในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานแนะแนวอย่างจริงจัง เนื่องจากขาดทักษะประสบการณ์ งบประมาณและบุคลากร

6. การขอความร่วมมือและการประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ยังขาดความต่อเนื่องและไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร

7. ขาดงบประมาณสนับสนุน ไม่เพียงพอในการดำเนินงานแนะแนว

8. การวิจัยทางการแนะแนวยังมีน้อย ขาดการส่งเสริมสนับสนุนอย่างจริงจัง ทั้งในด้านงบประมาณอุดหนุน ความคิดสร้างสรรค์งานวิจัย ตลอดจนการมองไม่เห็นความสำคัญของการวิจัยด้านการแนะแนว

5. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว

5.1 วุฒิกการศึกษา

วุฒิกการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน ดังที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (สมาน แก้วคำไสย์. 2545 : 76; อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2539 : 5) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความคิด มีปัญญาและวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะไม่สามารถเป็นผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิผลได้ ถ้าปราศจากความรู้และไม่สามารถใช้ความรู้นั้นในทางที่มีความหมายและสร้างสรรค์ การมีความรู้ ความคิด มีปัญญาและวิสัยทัศน์ เป็นผลที่เกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งน่าจะหมายถึงวุฒิกการศึกษาของผู้บริหาร ส่วนกมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (สมาน แก้วคำไสย์. 2545 : 76; อ้างอิงจาก กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ. 2536 : 212) ได้วิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน พบว่าประสิทธิผลของการดำเนินงานของโรงเรียนแปรปรวนไปตามวุฒิกการศึกษาของครูใหญ่ เช่น เกี่ยวกับการวิจัยของณรงค์ แยมประดิษฐ์ (2541 : 84) เรื่องทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 6 ที่พบว่า วุฒิกการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลถึงทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของเพนต์เลย์ (สมาน แก้วคำไสย์. 2545 : 76; อ้างอิงจาก Pendley. 1985) ที่พบว่าการศึกษาของครูใหญ่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานเป็นอย่างมาก

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า วุฒิกการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนน่าจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงได้เลือกวุฒิกการศึกษาเป็นตัวแปรอิสระที่ต้องศึกษา

5.2 การฝึกอบรม (Training)

การฝึกอบรม เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหารงานบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่สังคมเปลี่ยนแปลง ทุกหน่วยงานรวมทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากร ด้วยการใช่วิธีฝึกอบรมเพราะการฝึกอบรมถือเป็นวิธีที่ง่าย สะดวก มีประสิทธิภาพ สามารถกระจายความรู้และประสบการณ์ได้กว้างและรวดเร็วที่สุด (Frederich, H. Harbinson and Charies. 1964 : 1) อรพรรณ พรสีมา (2537 : 3) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ มีความชำนาญและมีทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องหนึ่งถึงขั้นนำความรู้ในเรื่องนั้นไปปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับที่สมคิด บางโม (2539 : 14) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคลโดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทักษะทัศนคติอันจะนำไปสู่มาตรฐานการทำงานที่สูงขึ้น ทำให้ผลงานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับชุมชน สมितिไกร (2542 : 7) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกจัดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ ความสามารถ รวมทั้งความตระหนักรู้และแรงจูงใจของบุคลากรในองค์กร อันจะส่งผลให้บุคลากรเหล่านี้มีเจตคติที่ดีต่อองค์กรและผลการปฏิบัติงานดีขึ้นกว่าเดิม

การฝึกอบรมมีประโยชน์เป็นเอกประการ คือ ช่วยทำให้ระบบวิธีการปฏิบัติงานมีสมรรถภาพสูงขึ้น เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดความประหยัด ลดความสิ้นเปลือง ลดเวลาในการเรียนงานให้น้อยลง สามารถแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ช่วยกระตุ้นเตือนให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าและที่สำคัญที่สุดก็คือ การฝึกอบรมมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติเท่าที่และวิธีการปฏิบัติงานของบุคคลให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น พัฒนาขึ้น (สมาน แก้วคำไสย์. 2545 : 76; อ้างอิงจาก สมพงษ์ เกษมสิน. 2518 : 285)

ดังนั้นการฝึกอบรมจึงเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพของคนได้อย่างหนึ่งเพราะคนที่ได้รับการฝึกอบรมในเรื่องใด ๆ ย่อมจะมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ และมีทัศนคติเท่าที่และวิธีการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับผู้ที่เคยได้รับการฝึกอบรมในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผู้วิจัยเลือกการเคยและไม่เคยได้รับการฝึกอบรมเป็นตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.3 พื้นฐานทางการแนะแนว

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2531 : 125-127) กล่าวว่า งานแนะแนวเป็นงานที่ต้องบริการผู้อื่นและต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายๆ ฝ่าย กระบวนการซับซ้อนและละเอียดอ่อน จำเป็นต้องมีครูแนะแนวที่มีลักษณะเฉพาะทั้งคุณวุฒิ คุณสมบัติและประสบการณ์พิเศษ ซึ่งโจนส์ (Jones. 1963 : 554-557) กล่าวว่า คุณลักษณะของนักแนะแนวที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับการเป็นนักแนะแนว มีความสนใจในอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่า พื้นฐานทางการแนะแนวน่าจะมีส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว จึงได้เลือกพื้นฐานทางการแนะแนวเป็นตัวแปรอิสระที่ต้องศึกษา

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ชวนพิศ วงศ์คช (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผลการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงและปานกลาง ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่า 1) นักเรียนในกลุ่มทดลอง 1 ที่ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนในกลุ่มทดลอง 2 ที่ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนในกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มที่ได้รับการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงและปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทิพรัตน์ เองตระกูล (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องผลการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการใช้เหตุผลและอารมณ์เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว พบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการใช้เหตุผลและอารมณ์มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ในระยะหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการใช้เหตุผลและอารมณ์มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษา ในระยะติดตามผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการใช้เหตุผลและอารมณ์มีพฤติกรรมก้าวร้าวระยะหลังต่ำกว่าระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการใช้เหตุผลและอารมณ์มีพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะติดตามผลต่ำกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปวีณา ศรีบูรณ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน ซึ่งพบว่า มีการใช้บุหรี่มากที่สุด รองลงมา คือ สารระเหย แอมเฟตตามีน สุรา กัญชาและเฮโรอีนตามลำดับ ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัศึกษามีปัญหาในระดับปานกลาง ได้แก่ การขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการแก้ปัญหา ยาเสพติด

การได้รับการนิเทศงานป้องกันยาเสพติดจากศึกษานิเทศก์ การดูแลสถานที่ลับตาที่เอื้อต่อการ
 เสพ ยาเสพติดและประสบการณ์ของครูในเรื่องการป้องกันยาเสพติด

พริ้มเพรา รัตมีโรจน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้
 เจตคติและการดำเนินงาน ในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล เขตการ
 ศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ มีขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นตอน
 การวางแผน ทำมากที่สุดคือ การวางแผนกระบวนการเรียนรู้เรื่องโรคเอดส์ให้นักเรียน โดยใช้
 สื่อวิธีการสอน กลวิธีการอบรมและทำน้อยที่สุด คือ การวางแผนจัดสรรทรัพยากร พัสดุ กำลังคน
 และงบประมาณ 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ ทำมากที่สุดคือ การจัดนิทรรศการจัดเผยแพร่ความรู้ใน
 โรงเรียนทำน้อยที่สุดคือ การจัดตั้งคณะกรรมการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับพื้นฐานความสนใจเรื่อง
 โรคเอดส์สำหรับครูและนักเรียน 3) ขั้นตอนการประเมินผล ทำมากที่สุดคือ ประเมินด้านความรู้
 เจตคติ ทำน้อยมากที่สุดคือ การวิจัยและการปฏิบัติการป้องกัน 4) ปัญหาและอุปสรรคคือ ขาด
 งบประมาณสนับสนุน รองลงมาคือ ต้นสังกัดไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร โดยถือว่าเป็นงานของ
 ส่วนอื่น

จัญญ์ นิลพลับ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนางานปกครอง
 นักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่ พบว่า งานปกครองนักเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่
 ต้องพิจารณาจากการให้ความร่วมมือร่วมใจทำงานของทุกฝ่าย ได้แก่ คณะครู - อาจารย์ นักเรียน
 ผู้ปกครองและชุมชน การรายงานผลการปกครองนักเรียนได้ทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับวิธีการ
 ปกครอง ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการปกครองนักเรียน อีกทั้งการประเมินผลงาน
 ปกครองนักเรียน ยังมีประโยชน์ที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนางานปกครองนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นในปีต่อๆ
 ไปได้

ประหยัด นุชนาคา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการ
 จัดการ ศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสมุทรปราการ จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครอง
 นักเรียนมีความคาดหวังมากในงาน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงานบุคคล ด้านงานกิจการ
 นักเรียนด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ส่วนงานด้านบริหารทั่วไปมีความคาดหวังปานกลาง
 ข้อเสนอแนะด้านงานบริหารทั่วไป กรรมการโรงเรียนเสนอแนะให้ทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้
 แสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนมากที่สุด ส่วนผู้ปกครองเสนอแนะให้ทางโรงเรียนควร
 ประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนให้ทราบมากที่สุด งานด้านบุคลากรควรให้ความสนใจนักเรียน
 ทั้งด้านความรู้และความประพฤติของนักเรียนอย่างจริงจัง ให้ครูมีความเป็นกันเองและพร้อมที่จะ
 ให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนควรให้ความสนใจการจัดกิจกรรม
 เสริมหลักสูตรให้นักเรียน ได้ร่วมกิจกรรมมากที่สุด

สิทธิธัต คำวรรณ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมความ
 มีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาท
 ผู้บริหารในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่
 ด้านการวางแผน มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยร่วมมือกับคณะครู นักเรียนและผู้ปกครองใน

การวางแผนร่วมกันที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสภาพความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น ควรให้ออกาสชุมชนได้มีส่วนร่วม ในการวางแผนด้านการแบ่งสรรทรัพยากร ส่วนใหญ่มีการมอบหมายให้บุคลากรรับผิดชอบอย่างชัดเจนและมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัด กิจกรรมส่งเสริมวินัยนักเรียนอย่างเพียงพอ ด้านกระตุ้นและจูงใจผู้บริหารมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมและสนับสนุนงานวินัยอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้นำให้คณะครูได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีและมีการจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยนักเรียนที่ประพฤติดีอย่างเป็นรูปธรรม ควรมีการเผยแพร่หรือประชาสัมพันธ์ต่อสาธารณชน มีการประสานงานกับชุมชนในการป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนอย่างเหมาะสม ด้านการประเมินผลพบว่ามีน้อยทุกด้าน ผู้บริหารควรมีการประเมินผลชัดเจน เพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงานด้านส่งเสริมวินัยนักเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

ยรรยง ณ ร้อยเอ็ด (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ศึกษาเฉพาะกรณี โรงเรียนธวัชบุรีวิทยาคม อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน จัดระบบสารสนเทศเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนโดยมีแฟ้มเอกสารตามลักษณะของแบบฟอร์มต่าง ๆ และแยกพฤติกรรมของนักเรียนเป็นระดับชั้นเป็นประเภทต่าง ๆ ชัดเจน จัดกิจกรรมพบครูที่ปรึกษา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อสอบถามปัญหาและติดตามอบรม แนะนำแก้ไขพฤติกรรมต่าง ๆ มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนใหม่ก่อนเปิดภาคเรียนและนักเรียนเก่าทุกปีการศึกษา จัดให้มีสรวัดนักเรียนในการติดตามพฤติกรรม มีมาตรการตัดคะแนนความประพฤติกรรมและลงโทษตามควรแก่กรณี ส่วนปัญหาที่พบก็คือ การติดตามดูแลพฤติกรรมและการจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง การติดต่อประสานงานของโรงเรียนมีหลายขั้นตอนเกิดความล่าช้า นักเรียนขาดความเอาใจใส่ อาจารย์ที่ปรึกษาทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ โรงเรียนจึงมอบหมายให้ฝ่ายปกครองติดตามผลการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาเก็บรวบรวมเป็นข้อมูลรายงานการปฏิบัติหน้าที่ต่อหัวหน้าฝ่ายปกครอง และผู้บริหารเป็นรายสัปดาห์และประชุมแจ้งให้ครูอาจารย์ทุกคนรับทราบและมอบหมายให้เกิดการปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเป็นธรรมและไม่ละเว้นตามแนวปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้

ราตรี พันธุมจินดา (2541 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตชายแดนไทย - กัมพูชา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มีระดับสุขภาพจิตในระยะหลังทดลองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์มีระดับสุขภาพจิตในระยะติดตามผลสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่ได้รับการทดลองโดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีระดับสุขภาพจิตในระยะหลังทดลองสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 4) นักเรียนที่ได้รับการทดลอง

โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ มีระดับสุขภาพจิตในระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กรณีศึกษา ศรีสัตย์รสนา (2542 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการศึกษาการปฏิบัติงานมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่นพบว่า 1) สภาพทั่วไปเกี่ยวกับสถานการณ์ยาเสพติดในโรงเรียน โดยภาพรวมนั้นครูส่วนมากมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา หนังสือ นอกจากนี้ยังมีการชี้แจงเรื่องยาเสพติดจากโรงเรียน ครูเคยผ่านการอบรมเรื่องยาเสพติดจากต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายทั้งหมด นักเรียนชายใช้โดยสาเหตุมาจากการอยากทดลอง ความรุนแรงของยาเสพติดจะเกิดกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและนักเรียนนำยาเสพติดเข้ามาเองมากที่สุด คือ บุหรี่ 2) การปฏิบัติงานตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติงานในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน สิ่งที่เด่นชัดในการปฏิบัติ ได้แก่ การจัดทำโครงการโดยโรงเรียนมีการตอบสนองนโยบายและแนวปฏิบัติของกรมสามัญศึกษา เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขในโรงเรียนมีการกำหนดโครงการ / กิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในแผนปฏิบัติการมีการสำรวจปัญหายาเสพติดของนักเรียน มีการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดทุกปีอย่างเหมาะสม

มงคล แก้วเกษการ (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางชีวสังคมและทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดกับความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้บำบัดรักษายาเสพติดในระยะฟื้นฟู จากการศึกษาพบว่า 1) อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้บำบัดรักษายาเสพติดในระยะฟื้นฟูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้บำบัดรักษายาเสพติดในระยะฟื้นฟูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) สัมพันธภาพในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้บำบัดรักษายาเสพติด ในระยะฟื้นฟูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ฐานะทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้บำบัดรักษายาเสพติดในระยะฟื้นฟู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) ทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความตั้งใจในการเลิกเสพยาเสพติดของผู้บำบัดรักษายาเสพติดในระยะฟื้นฟูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิภาภัทร ร้อยดาพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่นตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน เรียงตามลำดับคือ ครูมีวิญญานความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรม ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและครูมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดวิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้เพื่อ

พัฒนาการเรียนการสอน ในขณะที่ครูมีคุณวุฒิ / ความรู้ความสามารถไม่ตรงกับงานที่รับผิดชอบมีจำนวนถึงร้อยละ 22.70 และมีครูไม่เพียงพอตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญศึกษา

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เครจจิ (Krejcie. 1970 : 4483 - A) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียน เกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของนักเรียน 6 ด้าน ได้แก่

1. ปัญหาการปฏิบัติตนในชั้นเรียน
2. ปัญหาพฤติกรรมในชั้นเรียน
3. ปัญหาการลักขโมย
4. ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
5. ปัญหาเกี่ยวกับการพกพาและใช้อาวุธ
6. พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหาอื่น

ไครเบริก (Kriedberg. 1972 : 159-A) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ให้คำปรึกษาในทรงสนะของผู้บริหาร ผู้ให้คำปรึกษา ครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสมแถบชานเมือง บอสตัน 14 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ให้คำปรึกษา ผู้บริหารและครู มีความเห็นตรงกันว่าบทบาทที่สำคัญและจำเป็นของผู้ให้คำปรึกษา ก็คือ การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในปัญหาเชิงจิตวิทยา (Psychological Problem) ส่วนนักเรียนเห็นว่าผู้ให้คำปรึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความสามารถและมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาเชิงจิตวิทยา

2. ทั้งผู้ให้คำปรึกษา ผู้บริหาร ครูและนักเรียน มีความเห็นตรงกันว่าผู้ให้คำปรึกษาควรมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในด้านการเลือกสถานที่เรียนต่อ

3. ผู้ให้คำปรึกษาเห็นว่า การทำหน้าที่สอนในชั้นเรียนของผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน

4. ทั้งผู้ให้คำปรึกษา ผู้บริหาร ครูและนักเรียนต่างมีความเห็นตรงกันว่าหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษาจะไปมีบทบาทและมีความรับผิดชอบในเรื่องวินัยของนักเรียน จะเป็นผลเสียต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน

ฮิกกินส์ (Higgins. 1975 : 7057 - A) ได้ศึกษาทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อโครงการแนะแนวของโรงเรียนโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐโอไฮโอ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามทำการสำรวจการรับรู้ของผู้บริหาร ที่มีต่อโครงการแนะแนวในโรงเรียนของตน ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารส่วนมากรับรู้ว่าคุณแนะแนวของโรงเรียนกำลังให้บริการแก่นักเรียน
2. ผู้บริหารส่วนมากรู้สึกว่าคุณให้คำปรึกษาควรจะมีเวลา 36 – 56% ของเวลาทำงานให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล

3. ผู้บริหารให้ความเห็นว่า อัตราส่วนระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียนควรจะเป็นผู้ให้คำปรึกษา 1 คน ต่อนักเรียน 320 นักเรียน

4. ผู้บริหารเห็นว่าการปรับปรุงโครงการแนะแนวให้ดีขึ้น คือ การเพิ่มจำนวนผู้ให้คำปรึกษา

อีสท์ (Eeith. 1992 : 93) ได้ทำการวิจัยผลของการร่วมมือของผู้ปกครองในด้านการศึกษาของนักเรียนเม็กซิกันอเมริกันระดับ 8 ซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไร ผลการวิจัยพบว่าเด็กเม็กซิกันอเมริกันมักด้อยโอกาสในการเรียนเมื่อเทียบกับนักเรียนส่วนใหญ่ในอเมริกันเสี่ยงต่อการเรียนไม่จบ ไม่ค่อยแสดงให้เห็นศักยภาพในด้านการเรียนเหมือนเด็กนักเรียนที่มีพื้นฐานทางเชื้อชาติอื่น ๆ ไม่ว่าพ่อแม่ของเด็กเหล่านั้นได้เข้าไปอยู่อาศัยในสหรัฐหลายชั่วอายุคนแล้วก็ตาม ปัจจุบันนี้สังคมผู้ปกครองและสื่อมวลชนก็เชื่อว่า ถ้าใช้กลไกเสริมเติมเข้าไปเด็ก ๆ เม็กซิกันอเมริกันน่าจะมีผลการเรียนดีขึ้นถ้าหากผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของลูกเขาอย่างจริงจัง เชื่อว่าผลการเรียนของเขาจะดีขึ้นทั้งนั้นในภาพรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนั้นเป็นผลดี เป็นแรงจูงใจสำหรับเด็ก ๆ และมีผลต่อการเรียนโดยรวมของเด็กในเมื่อการศึกษาที่มีประโยชน์สำหรับทุกคน ในการใช้ชีวิตอย่างเป็นสุขในสังคมปัจจุบัน นักการศึกษาและผู้กำหนดนโยบายการศึกษาของรัฐ ควรต้องพิจารณาสนับสนุนให้ผู้ปกครองได้เอาใจใส่ในด้านการศึกษาของลูกให้มากขึ้น ให้เพิ่มความหวังในด้านการเรียนในตัวลูกให้มากขึ้น ดังนั้นการเอาใจใส่เรื่องลูก ๆ ควรหาทางสนับสนุนให้ลูกได้เรียนหนังสือเพื่อให้เกิดผลดีต่อเด็กอเมริกัน

จาคอบาย (Jacoby. 1992 : 152) ได้ทำการวิจัย กรณี : การดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนที่มีปัญหาในรัฐเท็กซัส : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติในระยะเริ่มต้น ผลการวิจัยพบว่า เพื่ออธิบายแนวคิดการออกแบบและการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาให้เรียนหนังสืออยู่ในศูนย์การเรียนเพื่อแก้ปัญหาเด็กที่มีปัญหาซึ่งเพิ่มอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาเด็กที่มีปัญหาของโรงเรียน เอิร์น อูเลน เบ็ดฟอร์ด ในรัฐเท็กซัส ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวโครงการ
 - 1.1 คณะกรรมการ
 - 1.2 การเรียนตามความสามารถของตนเอง
 - 1.3 ความยืดหยุ่นของกิจกรรม
 - 1.4 การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน
 - 1.5 เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.6 มีครูแนะแนวดูแลควบคุม
 - 1.7 กิจกรรมเรียนที่เด็กชอบ
2. ตัวเด็กแต่ละคนมีปัญหาหลายปัญหา
3. ผู้ที่หยุดเรียนกลางคันมีดังนี้

64% เป็นเม็กซิกันอเมริกัน

45% เป็นอเมริกันผิวดำ

47% เป็นอเมริกันผิวขาว

20% เป็นเอเชีย (ต่ำสุด)

4. การเลือกการเรียนเข้าสู่โครงการขาดกิจกรรมของโรงเรียน 47 % และขาดความภูมิใจในตนเองถึง 55%

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะเห็นว่า ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพราะต้องเอาใจใส่ กระตุ้นหรือรื้อฟื้นและส่งเสริมสนับสนุนด้วยการวางแผน พัฒนา ประชาสัมพันธ์ นิเทศภายใน กำกับติดตามและประเมินผลในทุกขั้นตอน ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสัมฤทธิ์ผลสูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่จะใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีทั้งหมด 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน โรงเรียนสายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม โรงเรียนวัดสังเวช โรงเรียนยานดาชาวราชูปถัมภ์ จำนวน 700 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งได้มาจากการดำเนินการดังนี้

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารโรงเรียนและครูแนะแนว โดยการเลือกแบบเจาะจง ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน 21 คน และครูแนะแนว 20 คน
2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูที่ปรึกษาโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (1970 : 607 - 610) จากประชากร 659 คน ได้กลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษา 250 คน
3. สุ่มกลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษาจากประชากร โดยใช้การสุ่มตามสัดส่วน (Proportionate random sampling) โดยคิดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของประชากรแต่ละโรงเรียนรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว

โรงเรียน	ผู้บริหาร	ครูที่ปรึกษา		ครูแนะแนว
	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
สตรีวัดอัมพรสวรรค์	3	106	40	4
รัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน	3	119	44	3
สายปัญญา ในพระบรมราชินูปถัมภ์	3	91	35	2
สันติราษฎร์วิทยาลัย	3	123	46	3
สุวรรณพลับพลาพิทยาคม	3	49	20	2
วัดสังเวช	3	73	28	3
ย่านดาขารัฐนูปถัมภ์	3	98	37	3
รวม	21	659	250	20

4. จับสลากครูที่ปรึกษาแต่ละโรงเรียนให้ได้จำนวนตามกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียน

1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล มีลักษณะเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

1.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

1.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ระบุข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ชุดที่ 2 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูที่ปรึกษา

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ มีลักษณะเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ มีลักษณะเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

2.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของครูที่ปรึกษา เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ระบุข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ชุดที่ 3 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูแนะแนว

3.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านที่ปรึกษา ด้านการให้คำปรึกษาและด้านการประสานงาน มีลักษณะเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

3.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีลักษณะเป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert Rating Scale)

3.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาของครูแนะแนว เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ระบุข้อคิดเห็นเพิ่มเติม

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ได้แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 73 ข้อ ได้แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษา จำนวน 168 ข้อ และได้แบบสอบถามสำหรับครูแนะแนว จำนวน 49 ข้อ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาความถูกต้องตามขอบเขตที่กำหนดและตรวจแก้ไข

4. นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขปรับปรุงแล้วไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ อาจารย์กมล ประทีปวีรพันธ์ อาจารย์กาญจนา ภู่วรรณ และอาจารย์พิชญ์มนต์ ลีกำเนิดไทย เพื่อพิจารณาหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา โรงเรียนสายน้ำผึ้ง โรงเรียนบ้านนาสาร โรงเรียนสุราษฎร์ธานีและโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย จำนวน 90 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 15 คน ครูที่ปรึกษาจำนวน 60 คนและครูแนะแนวจำนวน 15 คน ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง

6. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ได้แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 50 ข้อ มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .2061 - .7531 ได้แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษาจำนวน 156 ข้อ มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .2178 - .9724 ได้แบบสอบถามสำหรับครูแนะแนวจำนวน 40 ข้อ มีค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .2417 - .8509

7. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับสำหรับผู้บริหาร เท่ากับ 0.7644 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับสำหรับครูที่ปรึกษา เท่ากับ 0.9752 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับสำหรับครูแนะแนว เท่ากับ 0.9079

ตัวอย่างแบบสอบถาม (ชุดที่ 1 / สำหรับผู้บริหารโรงเรียน)

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่าท่านมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใด โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่าน้ำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ</p> <p>0. ท่านแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....</p> <p>00. ท่านใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวมาใช้ในการบริหารจัดการ.....</p>
<p>ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร</p> <p>0. ท่านยกย่อง ชมเชย มอบรางวัลให้แก่ครู – อาจารย์ที่ปฏิบัติงานดีเด่น.....</p> <p>00. ท่านมีการประกาศเกียรติคุณ ให้เกียรติบัตรหรือโล่แก่ครู – อาจารย์.....</p>
<p>ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย</p> <p>0. ท่านจัดประชุมประจำเดือน.....</p> <p>00. ท่านจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง.....</p>
<p>ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล</p> <p>0. ท่านมีการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผล.....</p> <p>00. ท่านประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่างๆ ร่วมกันโดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน.....</p>

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่าท่านมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใดโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่านำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0. ท่านพยายามประสานงานอย่างต่อเนื่องกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา.....
00. ท่านพยายามทำความเข้าใจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างลึกซึ้ง.....

คำชี้แจง ท่านมีปัญหาในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 3 อย่างไร ถ้ามี กรุณาระบุและเขียนเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
2. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
3. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
4. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
5. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

ตัวอย่างแบบสอบถาม (ชุดที่ 2 / สำหรับครูที่ปรึกษา)

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่าท่านมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใดโดยกาเครื่องหมาย
 ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่าน้ำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1. เครื่องมือที่ท่านใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ด้านความสามารถ					
0. ระเบียบสะสม.....
00. สัมภาษณ์นักเรียน.....
ด้านการคัดกรองนักเรียน					
2. โรงเรียนของท่านมีการจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนโดย					
0. ครูทั้งโรงเรียน.....
00. คณะกรรมการดำเนินงาน.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการส่งเสริมนักเรียน 3. ท่านใช้รูปแบบในการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดย 0. จัดกิจกรรมแบบรายบุคคล..... 00. จัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อย.....
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4. ท่านให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนกลุ่มใด 0. กลุ่มที่มีปัญหาส่วนตัว..... 00. กลุ่มที่มีปัญหาด้านการเรียน.....
ด้านการส่งต่อ 5. นักเรียนกลุ่มใดที่ท่านดำเนินการส่งต่อ 0. นักเรียนกลุ่มมีปัญหาเฉพาะด้าน..... 00. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น.....

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่าท่านมีปัญหการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใดโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่านำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<p>ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล</p> <p>0. ท่านพยายามหาเวลาในการศึกษาข้อมูลของนักเรียน</p> <p>00. ท่านพยายามหาเวลาในการศึกษาข้อมูลของนักเรียน</p>
<p>ด้านการคัดกรองนักเรียน</p> <p>0. ท่านประสบปัญหาเรื่องแบบสรุปลการคัดกรองนักเรียน.....</p> <p>00. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการคัดกรองนักเรียน.....</p>
<p>ด้านการส่งเสริมนักเรียน</p> <p>0. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียน.....</p> <p>00. ท่านประสบปัญหาเรื่องการสนับสนุนจากคณะกรรมการระดับชั้น.....</p>
<p>ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา</p> <p>0. ท่านขาดความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา.....</p> <p>00. ท่านรับผิดชอบนักเรียนมากกว่า 1 / 25.....</p>
<p>ด้านการส่งต่อ</p> <p>0. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ.....</p> <p>00. ท่านไม่มีงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อ.....</p>

คำชี้แจง ท่านมีปัญหาในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 3 อย่างไร ถ้ามี กรุณาระบุและเขียนเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
2. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
3. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
4. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข
5. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

ตัวอย่างแบบสอบถาม (ชุดที่ 3 / สำหรับครูแนะแนว)

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่าท่านมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใดโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับคำนำหน้าดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ปรึกษา					
0. ท่านได้รายงานและประเมินผลการจัดกิจกรรม.....
00. ท่านร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายการนี้.....
ด้านการให้คำปรึกษา					
0. ท่านรับนักเรียนที่มีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษา.....
00. ท่านเก็บผลการให้คำปรึกษาเป็นความลับ.....
ด้านการประสานงาน					
0. ท่านชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อ.....
00. ท่านเชิญผู้ปกครองหรือบุคลากรในชุมชนมาเป็นวิทยากร.....

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่าท่านมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใดโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่าน้ำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0. ท่านไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง.....
00. ท่านคิดว่าการส่งต่อภายนอกเป็นสิ่งไม่จำเป็น.....

คำชี้แจง ท่านมีปัญหาในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 3 อย่างไร ถ้ามี กรุณาระบุและเขียนเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

2. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

3. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

4. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

5. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว มีดังนี้

มากที่สุด	ให้	5 คะแนน
มาก	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1 คะแนน

การแปลความหมายของคะแนน

แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว แปลความหมายของคะแนนโดยการหาคะแนนเฉลี่ยดังนี้
คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว มีบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒถึงผู้บริหารโรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชบางขุนเทียน โรงเรียนสายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย โรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม โรงเรียนวัดสังเวชและโรงเรียนย่านดาขาวรัฐชนูปถัมภ์ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2548 โดยแจกแบบสอบถามให้กับผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 21 ฉบับ ได้รับคืน 15

ฉบับ แจกให้ครูที่ปรึกษา จำนวน 250 ฉบับ ได้รับคืน 235 ฉบับ และแจกให้ครูแนะแนว จำนวน 20 ฉบับ ได้รับคืน 18 ฉบับ รวมแบบสอบถามทั้งหมด 291 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.09

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 15 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 60 แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษาตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 235 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.03 และแบบสอบถามสำหรับครูแนะแนวตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 18 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72

2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน

3. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติด้วย

โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์บทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้านและรายข้อ แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรม โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.4 ตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดหาค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้แนวคิดคล้ายคลึงกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 35)

1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 :

2. สถิติที่ใช้หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์อัลฟา (ล้วน สายยศและ
อังคณา สายยศ. 2531 : 85-86)
3. สถิติที่ใช้ในการหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มใช้การทดสอบ
ค่าที่ t - test for independent samples (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 166)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงเสนอสัญลักษณ์และอักษรย่อต่อไปนี้

n	แทนจำนวนตัวอย่าง
\bar{X}	แทนค่าคะแนนเฉลี่ย
SD	แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทนสถิติที่ใช้ทดสอบใน t – distribution
P	แทนค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทนค่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 291 ชุด ได้รับคืนเป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ 268 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.09 และได้นำมาวิเคราะห์เพื่อเสนอผลการวิเคราะห์โดยจำแนกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวโดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. บทบาทการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว เป็นรายด้านและรายข้อ

2. ปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว เป็นรายด้านและรายข้อ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 4 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวต่อบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงาน โดยเสนอเป็นความถี่จากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้รับทั้งหมด

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว
จำแนกตามวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ
พื้นฐานทางการแนะแนว (เฉพาะครูแนะแนว)

ตาราง 2 จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษา
และครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนและพื้นฐานทางการแนะแนว (เฉพาะครูแนะแนว)

ข้อมูลพื้นฐาน	ครูที่ปรึกษา		ผู้บริหารโรงเรียน		ครูแนะแนว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา						
ปริญญาตรี	205	87.20	5	33.30	14	77.80
สูงกว่าปริญญาตรี	30	12.80	10	66.70	4	22.20
รวม	235	100	15	100	18	100
2. การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับ						
ระบบการดูแลช่วยเหลือ						
นักเรียนในรอบ 4 ปี						
1 - 2 ครั้ง	141	60.00	9	60.00	13	72.20
ตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป	94	40.00	6	40.00	5	27.80
รวม	235	100	15	100	18	100
3. พื้นฐานทางการแนะแนว						
(เฉพาะครูแนะแนว)						
จบการศึกษาทางด้าน	-	-	-	-	11	61.00
จิตวิทยาการแนะแนว						
ไม่จบการศึกษาทางด้าน	-	-	-	-	7	38.00
จิตวิทยาการแนะแนว						
รวม	0	0	0	0	18	100

จากตาราง 2 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นครูที่ปรึกษาจำนวน 235 คน จบปริญญาตรี จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 87.20 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 ส่วนครูที่ปรึกษาที่ได้รับการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และได้รับการฝึกอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ผู้บริหารโรงเรียนตอบแบบสอบถามจำนวน 15 คน จบปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 ส่วนผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และได้รับการฝึกอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00

ครูแนะแนวตอบแบบสอบถามจำนวน 18 คน จบปริญญาตรี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80 และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 22.20 ส่วนครูแนะแนวที่ได้รับการฝึกอบรม 1-2 ครั้ง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 72.20 และได้รับการฝึกอบรมตั้งแต่ 3 ครั้งขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 ส่วนครูแนะแนวที่จบด้านการแนะแนวจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 61.10 และไม่จบ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ห้บทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมี
รายละเอียดดังตาราง 3 - 5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ	3.92	0.81	มาก
2. ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร	4.36	0.60	มาก
3. ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็ง ให้เครือข่าย	3.88	0.77	มาก
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	3.74	0.70	มาก
รวม	3.97	0.72	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการ
ปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.51	0.79	มาก
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.69	0.83	มาก
3. ด้านส่งเสริมนักเรียน	3.21	0.88	ปานกลาง
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.38	0.94	ปานกลาง
5. ด้านการส่งต่อ	3.87	0.67	มาก
รวม	3.53	0.82	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งต่อมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้าน
ส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูแนะแนว จำแนกเป็นรายด้าน

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านที่ปรึกษา	3.39	0.87	ปานกลาง
2. ด้านการให้คำปรึกษา	3.65	0.80	มาก
3. ด้านการประสานงาน	3.58	0.73	มาก
รวม	3.54	0.8	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่ปรึกษามีการปฏิบัติงาน
อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการให้คำปรึกษาและด้านการประสานงานมีการปฏิบัติงานอยู่ใน
ระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมี
รายละเอียดดังตาราง 6 - 8

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ท่านเริ่มปฏิบัติงานเมื่อกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานไปแล้ว ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน	2.73	1.10	ปานกลาง
2. ท่านประสบปัญหาการทำงานเป็นทีมของครู-อาจารย์ แต่ละระดับ และมีเวลาประชุมร่วมกันน้อย	2.87	1.06	ปานกลาง
3. ท่านพยายามให้การสนับสนุนโดยการเชิญวิทยากร มาเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู - อาจารย์	2.40	0.91	น้อย
4. ท่านพยายามประสานงานอย่างต่อเนื่องกับบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	2.33	1.05	น้อย
5. ท่านพยายามทำความเข้าใจการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างลึกซึ้ง	2.20	1.08	น้อย
6. ท่านได้ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	2.73	1.22	ปานกลาง
7. ท่านพยายามแจ้งผลแก่ครู-อาจารย์เมื่อสรุปผล การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.53	0.92	ปานกลาง
8. ท่านมีการชี้แจงเพื่อให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้อง	1.73	1.28	น้อย
9. ท่านติดต่อประสานงาน กำกับ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง	2.73	1.34	ปานกลาง
10. ท่านพยายามจัดเวลาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ประชุมปรึกษาหารือ	2.47	0.83	ปานกลาง
11. ท่านพยายามทุ่มเทหรืออุทิศเวลาแก่งานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	2.47	0.83	ปานกลาง
12. ท่านพยายามทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.60	0.83	ปานกลาง
13. ท่านพยายามให้ความร่วมมือและกำลังใจแก่ครู - อาจารย์ ที่เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.40	1.24	น้อย

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
14. ทำนพยายามประสานงานกันภายในโรงเรียน	1.93	1.10	น้อย
15. ทำนพยายามหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.53	0.99	ปานกลาง
16. ทำนประสบปัญหาความขัดแย้งของครู – อาจารย์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2.07	0.79	น้อย
รวม	2.41	1.04	น้อย

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคือ

ผู้บริหารประสบปัญหาการทำงานเป็นทีมของครู-อาจารย์แต่ละระดับ และมีเวลาประชุมร่วมกันน้อย

ผู้บริหารประสบปัญหาการปฏิบัติงานเมื่อกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานไปแล้วทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน

ผู้บริหารประสบปัญหาเกี่ยวกับการติดต่อประสานงาน กำกับ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายด้าน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.88	0.82	ปานกลาง
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.83	0.88	ปานกลาง
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	2.31	0.89	น้อย
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.72	0.83	ปานกลาง
5. ด้านการส่งต่อ	1.86	0.77	น้อย
รวม	2.52	0.83	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีปัญหาการปฏิบัติงาน
อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการส่งต่อ มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่
ในระดับน้อย

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูแนะแนว จำแนกเป็นรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. นักเรียนไม่ให้ข้อมูลที่แท้จริง	2.50	0.78	น้อย
2. ท่านพยายามประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	3.00	0.77	ปานกลาง
3. ท่านไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง	3.39	0.78	ปานกลาง
4. ท่านพยายามประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	2.94	0.99	ปานกลาง
5. ท่านไม่มีงบประมาณในการจัดกิจกรรม	2.39	1.09	น้อย
6. ท่านคิดว่า การส่งต่อภายนอกเป็นสิ่งไม่จำเป็น	1.72	0.67	น้อย
7. ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นการป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนานักเรียน	2.17	0.78	น้อย
8. ท่านไม่มีงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อ	2.17	1.04	น้อย
9. เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่กล้าปรึกษาท่าน	2.22	1.22	น้อย
10. ท่านได้พยายามส่งเสริมนักเรียนที่ยังขาดความสามารถพิเศษ	3.39	0.61	ปานกลาง
รวม	2.59	0.87	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคือ ครูแนะแนวมีปัญหาไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง ครูแนะแนวมีปัญหาพยายามส่งเสริมนักเรียนที่ยังขาดความสามารถพิเศษ ครูแนะแนวมีปัญหาพยายามประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพื้นฐานทางการแนะแนว (เฉพาะครูแนะแนว) ซึ่งมีรายละเอียดดังตาราง 9 - 22

ตาราง 9 เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษา

บทบาทการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี (n=5)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=10)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ	3.80	0.37	3.98		
2. ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร	4.15	0.28	4.46	0.38	-1.59	.13
3. ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย	3.80	0.21	3.93	0.36	-0.75	.46
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	3.58	0.20	3.82	0.42	-1.19	.25
รวม	3.88	0.26	4.04	0.41	1.05	.33

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 10 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี (n=5)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=10)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	รวม	2.60	0.64	2.31		

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการ
ปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทการปฏิบัติงาน	ได้รับการฝึก อบรม 1-2 ครั้ง (n=9)		ได้รับการอบรม ตั้งแต่ 3 ครั้ง (n=6)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับ เคลื่อนและผดุงระบบ	3.87	0.54	3.98		
2. ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและ พัฒนาบุคลากร	4.45	0.32	4.20	0.43	1.28	.22
3. ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้าง ความเข้มแข็งให้เครือข่าย	3.92	0.34	3.83	0.29	0.53	.60
4. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล	3.77	0.40	3.68	0.35	0.46	.64
รวม	4.00	0.4	3.92	0.35	0.67	.53

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ได้รับการฝึก อบรม 1-2 ครั้ง (n=9)		ได้รับการฝึก อบรมตั้งแต่ 3 ครั้ง (n=6)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	รวม	2.21	0.47	2.70		

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

บทบาทการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี (n=205)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=30)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.49	0.22	3.58		
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.68	0.37	3.18	0.31	-1.75	.08
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.89	0.31	3.87	0.37	0.29	.76
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.61	0.25	3.67	0.26	-1.32	.18
5. ด้านการส่งต่อ	3.87	0.33	3.85	0.31	0.26	.78
รวม	3.68	0.18	3.73	0.19	-1.48	.13

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูที่ปรึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 14 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี (n=205)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=30)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.83	0.31	2.82		
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.83	0.39	2.84	0.30	-0.13	.89
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	2.32	0.55	2.16	0.37	2.11*	.04
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.17	0.42	2.18	0.36	-1.25	.21
5. ด้านการส่งต่อ	2.15	0.45	1.99	0.40	1.93	.06
รวม	2.57	0.28	2.54	0.19	0.47	.63

*p<.05

จากตาราง 14 แสดงว่าครูที่ปรึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 15 เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทการปฏิบัติงาน	ได้รับการฝึก อบรม 1-2 ครั้ง (n=141)		ได้รับการอบรม ตั้งแต่ 3 ครั้ง (n=94)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.48	0.23	3.53		
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.66	0.39	3.75	0.32	-1.82	.07
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	3.87	0.31	3.90	0.33	-0.59	.55
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.65	0.23	3.57	0.27	2.34*	.02
5. ด้านการส่งต่อ	3.89	0.35	3.84	0.29	1.26	.20
รวม	3.69	0.17	3.68	0.19	0.56	.57

*p<.05

จากตาราง 15 แสดงว่าครูที่ปรึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 16 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ได้รับการฝึก อบรม 1-2 ครั้ง (n=141)		ได้รับการอบรม ตั้งแต่ 3 ครั้ง (n=94)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.84	0.31	2.80		
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	2.87	0.36	2.77	0.41	2.01*	.04
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	2.36	0.55	2.22	0.51	1.92	.05
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.73	0.43	2.69	0.39	0.63	.52
5. ด้านการส่งต่อ	2.14	0.46	2.11	0.42	0.43	.66
รวม	2.59	0.28	2.53	0.25	1.68	.09

*p<.05

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูที่ปรึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาที่มีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 17 เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

บทบาทการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี (n=14)		สูงกว่าปริญญาตรี (n=4)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านที่ปรึกษา	3.07	0.50	3.55		
2. ด้านการให้คำปรึกษา	3.53	0.55	3.90	0.25	-1.28	.21
3. ด้านการประสานงาน	3.29	0.51	3.45	0.39	-0.57	.57
รวม	3.29	0.52	3.63	0.32	1.19	.29

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 18 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว
จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ปริญญาตรี (n=14)		สูงกว่าปริญญา ตรี (n=4)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	รวม	2.60	0.52	2.55		

จากตาราง 18 แสดงว่าครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 19 เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว
จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทบาทการปฏิบัติงาน	ได้รับการฝึก อบรม 1-2 ครั้ง (n=13)		ได้รับการฝึก อบรมตั้งแต่ 3 ครั้ง (n=5)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านที่ปรึกษา	3.09	0.50	3.42		
2. ด้านการให้คำปรึกษา	3.53	0.52	3.82	0.48	-1.05	.30
3. ด้านการประสานงาน	3.25	0.52	3.53	0.34	-1.08	.29
รวม	3.29	0.51	3.59	0.42	1.12	.27

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูแนะแนวที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 20 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว
จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ได้รับการฝึก อบรม 1-2 ครั้ง (n=13)		ได้รับการฝึก อบรมตั้งแต่ 3 ครั้ง (n=5)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	รวม	2.60	0.56	2.56		

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูแนะแนวที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 21 เปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว
จำแนกตามพื้นฐานทางการแนะแนว

บทบาทการปฏิบัติงาน	สำเร็จการศึกษา ทางการแนะแนว (n=11)		ไม่สำเร็จ การศึกษาทางการ แนะแนว (n=7)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	1. ด้านที่ปรึกษา	3.31	0.36	2.97		
2. ด้านการให้คำปรึกษา	3.72	0.48	3.44	0.55	1.12	.27
3. ด้านการประสานงาน	3.53	0.41	3.01	0.43	2.58	.02*
รวม	3.52	1.25	3.14	0.54	1.66	.17

*P < .05

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูแนะแนวที่มีพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประสานงานครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว
จำแนกตามพื้นฐานทางการแนะแนว

ปัญหาการปฏิบัติงาน	สำเร็จการศึกษา ทางการแนะแนว (n=11)		ไม่สำเร็จการ ศึกษาทางการ แนะแนว (n=7)		t	p
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
	รวม	2.31	0.38	3.01		

*P < .05

จากตาราง 22 แสดงว่า ครูแนะแนวที่มีพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวต่อบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเสนอเป็นความถี่จากข้อคำถามปลายเปิดที่ได้รับทั้งหมด ดังแสดงในตาราง

ตาราง 23 ค่าความถี่ปัญหาและอุปสรรคของผู้บริหารโรงเรียนต่อการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียน 15 คน

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1. ครูที่ปรึกษาบางคนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	8	32
2. ครูที่ปรึกษาส่วนมากไม่ได้ค้นหาสาเหตุปัญหาของนักเรียน	7	28
3. คณะครู – อาจารย์ มีภาระหน้าที่มากจนทำให้ไม่มีเวลาดูแลนักเรียน	6	24
4. ครูที่ปรึกษาไม่ใช้เครื่องมือให้หลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4	16
รวม	25	100.00

ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน สามารถแสดงปัญหาและอุปสรรคได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 23 พบว่า ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ครูที่ปรึกษาบางคนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ครูที่ปรึกษาส่วนมากไม่ได้ค้นหาสาเหตุปัญหาของนักเรียน และคณะครู – อาจารย์มีภาระหน้าที่มากจนทำให้ไม่มีเวลาดูแลนักเรียน

ตาราง 24 ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากจำนวนผู้บริหารโรงเรียน 15 คน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
1. ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรเข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นและเข้าใจเรื่องจิตวิทยาเด็กวัยรุ่นด้วยจึงจะทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	3	100
รวม	3	100.00

ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน สามารถแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 24 พบว่า ผู้บริหารแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรเข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นและเข้าใจเรื่องจิตวิทยาเด็กวัยรุ่นด้วยจึงจะทำให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตาราง 25 ค่าความถี่ปัญหาและอุปสรรคของครูที่ปรึกษาต่อปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากจำนวนครูที่ปรึกษา 235 คน

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1. จำนวนคาบสอนและภาระงานหน้าที่อื่นมีมากเกินไป ทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มที่	128	16.78
2. ผู้ปกครองไม่ได้อยู่ร่วมกับนักเรียนทำให้มีปัญหาในการติดต่อประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน	125	16.39
3. การประสานงานระหว่างครูฝ่ายปกครองกับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่สัมพันธ์กันเท่าที่ควร	97	12.71
4. จำนวนนักเรียนที่รับผิดชอบมีมากเกินไปทำให้มีปัญหาในการติดตามดูแลช่วยเหลือ	82	10.74
5. ครูที่ปรึกษาบางส่วนไม่รับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง ทำให้งานล่าช้า ขาดความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพ	53	6.94
6. บางห้องเรียนมีครูที่ปรึกษาคนเดียวทำให้มีภาระในการจัดเก็บข้อมูล	47	6.16
7. การประสานงานกับครอบครัวนักเรียนเป็นเรื่องที่ยุ่งยากในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	40	5.24
8. เมื่อคัดกรองนักเรียนแล้วไม่ได้มีการนำข้อมูลมาเป็นฐานในการแก้ปัญหา พัฒนา ส่งเสริมนักเรียน	35	4.59
9. การนิเทศ ติดตาม รายงานผลการดำเนินงานยังไม่เป็นระบบ	29	3.80
10. ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญในการนิเทศ ติดตามและสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงาน	27	3.53
11. ระยะทางระหว่างบ้านนักเรียนกับโรงเรียนบางคนไกลมาก ทำให้เป็นอุปสรรคในการติดตามดูแลช่วยเหลือ	25	3.28
12. ครูบางส่วนยังไม่เข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และยังมีติดต่อกับระบบเดิมที่ยึดถือเรื่องศักดิ์ศรี	22	2.89

ตาราง 25 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
13. นักเรียนที่มีปัญหาบางครั้งไม่กล้าพูดและอธิบายข้อเท็จจริง	20	2.62
14. ขาดการชี้แจงที่ชัดเจน จึงทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้า	18	2.36
15. สภาพสังคมปัจจุบันไม่เอื้อต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	15	1.97
รวม	763	100.00

ครูที่ปรึกษา 1 คน สามารถแสดงปัญหาและอุปสรรคได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 25 พบว่า ครูที่ปรึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ จำนวนคาบสอนและภาระงานหน้าที่อื่นมีมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มที่ ผู้ปกครองไม่ได้อยู่ร่วมกับนักเรียนทำให้มีปัญหาในการติดต่อประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียน และการประสานงานระหว่างครูฝ่ายปกครองกับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่สัมพันธ์กันเท่าที่ควร

ตาราง 26 ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูที่ปรึกษาต่อบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงาน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากจำนวนครูที่ปรึกษา 235 คน

	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนควรสร้างเจตคติที่ดีและความตระหนักถึงภาระหน้าที่ แก่ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน		106	13.35
2. ควรแต่งตั้งครูที่ปรึกษาให้ตรงกับห้องเรียนที่ทำการสอน เพื่อความสะดวกในการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน		95	11.96
3. โรงเรียนควรสร้างความตระหนักแก่ครูที่ปรึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานเป็นทีม		88	11.00
4. ฝ่ายปกครองนักเรียนควรให้การช่วยเหลือและความร่วมมือ กับครูที่ปรึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตลอดเวลา		71	8.95
5. ควรมีการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูที่ปรึกษาอย่างสม่ำเสมอ		66	8.32
6. โรงเรียนควรจัดเวลาให้ครูที่ปรึกษาทำงานได้สะดวกและ คล่องตัว เช่น เวลาในการเยี่ยมบ้านควรจัดบ่ายวันศุกร์ โดยมีการประสานงานทั้งระบบ		53	6.68
7. ควรมีการประชุมชี้แจงการดำเนินงานให้ครู ผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบและเห็นความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน		42	5.29
8. โรงเรียนควรจัดเวลาและรถสำหรับครูที่ปรึกษาในการเยี่ยมบ้าน นักเรียน		40	5.00
9. คำนวณครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานไปศึกษา ดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน		39	4.90
10. เมื่อสรุปผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แล้วควรแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบด้วย		38	4.77
11. ควรจัดเวลาในคาบที่ 9 ของทุกวันให้ว่างเพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ พบนักเรียนเป็นรายกรณี (ทั้งครูและนักเรียนว่าง)		37	4.66
12. ครูที่ปรึกษาบางคนขาดจิตสำนึกของความเป็นครู ไม่มีจิตวิญญาณของความเป็นครู		28	3.53
13. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ดีควรมีการปฏิบัติ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ		26	3.25

ตาราง 26 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ความถี่	ร้อยละ
14. เอกสารในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ควรมากเกินไป ควรจัดทำเป็นรูปเล่มและไม่ซ้ำซ้อนกัน	25	3.15
15. บางปัญหาของนักเรียนต้องแก้ปัญหาที่ครอบครัวก่อน ทุกครอบครัวต้องช่วยกันดูแล ป้องกัน ติดตามดูแล อย่างใกล้ชิด	23	2.90
16. ควรกำหนดแนวทาง ข้อปฏิบัติให้ชัดเจนและใช้เกณฑ์ เหมือนกันทุกระดับ	16	2.00
17. ควรจัดเวลาให้ครูที่ปรึกษาพบผู้ปกครองให้มากกว่านี้	14	1.75
18. ควรมอบเอกสารให้ครูที่ปรึกษาตั้งแต่ต้นเทอม	12	1.50
19. ควรเก็บรวบรวมข้อมูลเดิมของนักเรียนและส่งต่อครูที่ปรึกษา คนต่อไป	10	1.25
รวม	739	100.00

ครูที่ปรึกษา 1 คน สามารถแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 26 พบว่า ครูที่ปรึกษาแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนควรสร้างเจตคติที่ดีและความตระหนักถึงภาระหน้าที่แก่ครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแต่งตั้งครูที่ปรึกษาให้ตรงกับห้องเรียนที่ทำการสอน เพื่อความสะดวกในการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนควรสร้างความตระหนักแก่ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานเป็นทีม

ตาราง 27 ค่าความถี่ปัญหาและอุปสรรคของครูแนะแนวที่มีต่อการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากจำนวนครูแนะแนว 18 คน

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1. ครูแนะแนวมีน้อย แต่ภาระมาก	14	20.28
2. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนมีมากทำให้ดูแลได้ไม่ทั่วถึง	12	17.40
3. ครูที่ปรึกษาขาดข้อมูลในการให้คำปรึกษาไม่มีเทคนิคในการพูดคุยกับนักเรียน	10	14.50
4. บางครั้งนักเรียนมีปัญหาครอบครัวยากต่อการแก้ไขของครูแนะแนว	8	11.60
5. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง	7	10.14
6. การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขาดความต่อเนื่อง	6	8.70
7. บุคลากรในโรงเรียนยังไม่เข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง	5	7.24
8. ผู้ปกครองเป็นตัวปัญหาสำคัญสำหรับพฤติกรรมนักเรียน	4	5.80
9. นักเรียนปัจจุบันไม่เชื่อฟังครู มุ่งแต่ฟังเพื่อนไปตามค่านิยมต่าง ๆ	3	4.34
รวม	69	100.00

ครูแนะแนว 1 คน สามารถแสดงปัญหาและอุปสรรคได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 27 พบว่า ครูแนะแนวแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ครูแนะแนวมีน้อยแต่ภาระมาก จำนวนนักเรียนในโรงเรียนมีมากทำให้ดูแลได้ไม่ทั่วถึงและครูที่ปรึกษาขาดข้อมูลในการให้คำปรึกษาไม่มีเทคนิคในการพูดคุยกับนักเรียน

ตาราง 28 ค่าความถี่ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของครูแนะแนวที่มีต่อบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากจำนวนครูแนะแนว 18 คน

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1. ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมผลักดันกิจกรรมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	15	21.73
2. ทางโรงเรียนควรสนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจังเพราะเป็นระบบที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างแท้จริง	13	18.84
3. โรงเรียนต้องให้ความสนใจกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น	10	14.50
4. ควรมีการสรุปการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกเดือน	9	13.05
5. ครูที่ปรึกษาหรือผู้เกี่ยวข้องไม่ควรเปิดเผยความลับของนักเรียน	8	11.60
6. ทางโรงเรียนควรมีการประชุมคณะครู – อาจารย์ เพื่อสร้างแบบคัดกรองที่เหมาะสมกับสภาพสังคมของโรงเรียน	7	10.14
7. คณะกรรมการดำเนินงานควรทำงานอย่างต่อเนื่อง	4	5.80
8. การส่งต่อควรมีแบบฟอร์มที่ชัดเจน	3	4.34
รวม	69	100.00

ครูแนะแนว 1 คน สามารถแสดงข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 28 พบว่า ครูแนะแนวแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนต้องมีส่วนร่วมผลักดันกิจกรรม ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทางโรงเรียนควรสนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างจริงจัง เพราะเป็นระบบที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างแท้จริงและโรงเรียนต้องให้ความสนใจกับผู้ปกครองในการอบรมสั่งสอนโดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปให้เห็นภาพรวมของการวิจัย เรื่อง บทบาทและปัญหาการปฏิบัติงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อที่นำเสนอไว้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเกี่ยวกับ บทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้บริหารโรงเรียนนาร่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 21 คน

ครูที่ปรึกษาโรงเรียนนาร่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 250 คน

ครูแนะแนวโรงเรียนนาร่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 20 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชุด ดังรายละเอียดดังนี้

ชุดที่ 1 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียน

1.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน 4 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล มี 34 ข้อ เป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน มี 16 ข้อ เป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ชุดที่ 2 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับวุฒิการศึกษาและการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ มี 114 ข้อ เป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ มี 42 ข้อ เป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ชุดที่ 3 แบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูแนะแนว

3.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านที่ปรึกษา ด้านการให้คำปรึกษาและด้านการประสานงาน มี 30 ข้อ เป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ มี 10 ข้อ เป็นคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

3.4 ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาคือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่า แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียนตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 15 ฉบับ จากแบบสอบถาม 21 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 71.00 แบบสอบถามสำหรับครูที่ปรึกษาตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 235 ฉบับ จากแบบสอบถาม 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.00 และแบบสอบถามสำหรับครูแนะแนวตอบข้อมูลครบทุกข้อคำถามอย่างสมบูรณ์ 18 ฉบับ จากแบบสอบถาม 20 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.00

2. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนน

3. ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC (Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer Plus) โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 วิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์บทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งโดยภาพรวมเป็นรายด้านและรายข้อ แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพื้นฐานทางการแนะแนว (เฉพาะครูแนะแนว) โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

3.4 นำข้อเสนอแนะของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จากแบบสอบถามบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิดมาหาค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้แนวคิดคล้ายคลึงกัน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาครั้งนี้ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

1. การศึกษามบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า

1.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายและด้านกาณิชเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการส่งต่อ พบว่า ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2.2 ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในปานกลาง

1.3 ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.3.1 ด้านที่ปรึกษา พบว่า ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 ด้านการให้คำปรึกษาและด้านการประสานงาน พบว่า ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า

2.1 ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

2.2 ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.2.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พบว่า ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.2 ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการส่งต่อ พบว่า ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

2.3 ครูแนะแนวมมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนมากครูแนะแนวมมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

3. การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพื้นฐานทางการแนะแนว มีผลสรุปดังนี้

3.1 การเปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่า ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกันมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.7 การเปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว จำแนกตามพื้นฐานทางการแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวที่มีพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานงานครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูแนะแนวที่มีพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมแตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ปรากฏว่า มีประเด็นสำคัญควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารในโรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะขณะนี้ กรมสามัญศึกษาได้กำหนดเป็นนโยบายให้โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นโรงเรียนนาร่องดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปีการศึกษา 2544 ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์ที่ 2 ซึ่งสรุปได้ว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ให้โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเร่งแก้ปัญหา ยาเสพติดและเพศศึกษาในโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544ก : 4-5) จึงทำให้นักวิชาการที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร กระตือรือร้น พัฒนาทั้งการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจทั้งการนำไปสู่การปฏิบัติ เปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2543 : 1) และให้ความสนใจปฏิบัติงานตามบทบาทด้านการนิเทศภายใน กำกับ ติดตามผลมาก เพราะเป็นแนวทางที่จะสร้างความรู้ ความเข้าใจ สร้างขวัญกำลังใจแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถร่วมมือกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแนวทางการปฏิบัติที่สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลง (นภเนตร ธรรมบวร. 2542 : 5)

1.1 ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบเป็นหน้าที่ที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกเป็นการกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติไว้ล่วงหน้า เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญ ความจำเป็นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 29-31) และผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์และกิจกรรม พิจารณาเลือกผู้ปฏิบัติในแต่ละ

กิจกรรมที่เหมาะสม วิเคราะห์ตรวจสอบข้อบกพร่อง ออกแบบและปรับปรุงวิธีการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น (ชิรวัดน์ นิจนตร. 2542 : 200) เมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนเป็นก้าวแรกที่จะทำให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปสู่ความสำเร็จ (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 16) จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในด้านการสนับสนุน ส่งเสริม การขับเคลื่อนและผดุงระบบอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก นโยบายของกรมสามัญศึกษาที่จัดทำแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วนำมาทดลองในโรงเรียนนำร่องทำให้ทุกฝ่ายเกิดความตื่นตัว มุ่งที่จะพัฒนาให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลโดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ดังนั้นจึงต้องพัฒนาไม่ว่าจะเป็นบุคลากร หลักสูตรบรรยากาศและสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ให้เกิดความพร้อม เพื่อตอบสนองแนวทางตามนโยบายนั้น (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 61-64) จะเห็นได้จากการจัดอบรม ประชุม สัมมนาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนด้วยทั้งโดยหน่วยงานต้นสังกัดและภายนอก มีการอบรมให้ความรู้โดยผ่านสื่อต่างๆ มีการติดตามผล ประเมินผลต่อเนื่อง มีการระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายทั้งรัฐบาลและเอกชนให้การสนับสนุนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ โดย (สุวิมล ว่องวานิชและคณะ. 2543 : 2-7) ที่พบว่า การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้อุมีความก้าวหน้ามากที่สุด โดยพิจารณาจาก 3 กิจกรรม คือ การปฏิบัติตามนโยบาย การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและการส่งเสริม สนับสนุนการปฏิบัติงาน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทการปฏิบัติงานด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเช่นนี้ เพราะเป็นช่วงเวลาที่สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อความราบรื่นในการดำเนินงาน ดังที่ (ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์และเรณูมาศ มาอุ่น. 2542 : 6) กล่าวว่า การที่โรงเรียนจะแสวงหาความร่วมมือหรือการสนับสนุน ส่งเสริมจากทุกฝ่ายได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องประชาสัมพันธ์ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รู้และเข้าใจ นอกจากนั้นวิธีการประชาสัมพันธ์ก็ทำได้หลากหลาย ดังที่ อัปษรศรี ปลอดเปลี่ยว (2533 : 110-112) ได้เสนอไว้หลายทางคือ การประชุม การโฆษณา ระบบเสียงตามสาย การบอกต่อ การจัดทำวารสารของโรงเรียน จัดทำหนังสือคู่มือจดหมายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับ ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการประชาสัมพันธ์ที่ ชม ภูมิภาค (2522 : 252-369) ที่กล่าวไว้ว่า การประชาสัมพันธ์สามารถทำได้หลายวิธี คือ การสนทนา การประชุม การปาฐกถา การพูดในโอกาสพิเศษ การอภิปราย การใช้เอกสาร สิ่งพิมพ์ แผ่นปลิวจุลสารวารสาร เป็นต้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ใช้การประชาสัมพันธ์เป็นเครื่องมือในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความเข้มแข็งได้เท่าที่ควร จึงทำให้ผลการศึกษาออกมาเช่นนี้

1.4 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการค้นพบของ วีรนุช บิณฑวิณิช (2543 : 6-8) ที่สัมภาษณ์ครูผู้สอนในหลายจังหวัด พบว่า มีผู้บริหารจำนวนมากไม่อาจให้การส่งเสริม สนับสนุน ไม่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ ความสามารถของครู ไม่สามารถให้คำปรึกษา แนะนำแก่ครูได้ ทำให้ครูขาดขวัญกำลังใจ เกิดความว้าเหว่ ลังเล ไม่แน่ใจ ในที่สุดก็ทิ้งหรือกลับไปสู่วิถีเดิม ๆ ที่ตนคุ้นเคย ส่วนการประเมินผล ผู้บริหารยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนตามสภาพที่แท้จริง สามารถดำเนินการได้หลายวิธี ทั้งการสังเกต การสัมภาษณ์ ตรวจงาน การทดสอบ การบันทึก การจัดทำแฟ้มสะสมงาน (สุวิทย์ มูลคำ. 2542 : 25) นอกจากนี้ ผู้บริหารโรงเรียนอาจคิดว่าการประเมินผลนั้นเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาเท่านั้น ซึ่งตามข้อเท็จจริงและหลักการแล้ว ทุกฝ่ายถือว่ามีส่วนร่วมในการประเมินผล ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูที่ปรึกษา นักเรียน ผู้ปกครองหรือแม้แต่ชุมชน (สุวิทย์ มูลคำ. 2542 : 25) ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงสามารถดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานโดยประเมินผลโครงการสนับสนุนการปฏิบัติงาน สอบถาม สังเกตจากการสอนของครู การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน การตรวจดูแฟ้มสะสมงานของครูของนักเรียน (วัฒนาพร ระงับทุกข์. 2541 : 64-65) ด้วยเหตุของการมีความรู้ในเรื่องของการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลและการเข้าใจของผู้บริหารว่าการประเมินผลไม่ใช่เป็นเรื่องของครูที่ปรึกษาเท่านั้น จึงทำให้ผลการศึกษาด้านนี้มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นความเห็นที่สอดคล้องกันของผู้บริหารโรงเรียน การที่ผลปรากฏออกมาเช่นนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1) เมื่อผู้บริหารโรงเรียนได้ตื่นตัวและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารให้เอื้อต่อการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเข้าประชุม สัมมนา เข้าร่วมการอบรมศึกษาค้นคว้าความรู้ ฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 62) จากการผ่านกระบวนการดังกล่าวและได้ปฏิบัติจริง ย่อมจะเกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดความชำนาญ สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่ย่อมจะทำให้ปัญหาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ ปรากฏว่ามีประเด็นสำคัญควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษารอบบาทการปฏิบัติปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่ปรึกษาได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ แนวทางในการ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยความร่วมมือของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขที่ได้กำหนดไว้ 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูต้องรู้จักนักเรียนด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว โดยศึกษาข้อมูลจากการใช้ระเบียบสละสม แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง การเยี่ยมบ้านนักเรียน แบบบันทึกการตรวจสุขภาพนักเรียน สอบถามอาจารย์ประจำวิชาหรือครูที่ปรึกษาเดิมและสอบถามจากเพื่อน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือนักเรียน ดังที่ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2529 : 129-130) ดวงเดือน พิศาลบุตร (2532 : 85-86) และกรมวิชาการ (2545ก : 11) กล่าวไว้ว่า ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียน งานสำคัญนอกเหนือจากการสอนแล้ว คือการศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน ในทุก ๆ ด้าน จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยวิธีต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อประกอบการพิจารณาช่วยเหลือนักเรียนอย่างถูกต้อง แน่นนอนยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ในการหาวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาลำบากให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหานั้นเป็นรายบุคคลและทั้งห้องเรียน โดยศึกษาข้อมูลจากการใช้ระเบียบสละสม แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q.) เกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน หรือแหล่งข้อมูลอื่น ๆ ดังที่กรมวิชาการ (2545 ก : 11) กล่าวไว้ว่า ครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทในการคัดกรอง จำแนกกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มพิเศษและประสานข้อมูลกับครูแนะแนว

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนโดยการจัดกิจกรรมโฮมรูม ทั้งโฮมรูมสั้นและโฮมรูมยาว การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ดังที่ ผกา แสงสุวรรณ (2534 : 174-175) และกรมวิชาการ (2545ก : 11) กล่าวไว้ว่า ครูที่ปรึกษามีหน้าที่จัดกิจกรรมโฮมรูม เพื่อส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักรักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย ส่วนการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนครูที่ปรึกษาเป็นแนวทางการประสานงานในการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ตามแนวทางการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียนของกรมสามัญศึกษา ที่กล่าวไว้ว่า เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูปรึกษาดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 21)

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคครูที่ปรึกษามีการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ประสานกับครู ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมสำหรับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองและการจัดหาทุนสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเศรษฐกิจ

การให้คำปรึกษาเบื้องต้นของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนนาร่องได้ดำเนินการตามแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญศึกษาและกรมสุขภาพจิต กล่าวไว้ว่า ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 23; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 32) และเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาที่จะต้องให้คำปรึกษากับนักเรียนทุกกลุ่มปัญหา ดังที่ วัฒนา พัชราวณิช (2531 : 220) กล่าวไว้ว่า ครูที่ปรึกษาต้องช่วยให้คำแนะนำทุกๆ ด้านที่นักเรียนมาปรึกษา เช่น ปัญหาการศึกษา ปัญหาส่วนตัวและสังคม ปัญหาอาชีพ รวมทั้งปัญหาอื่นๆ ด้วย

การดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษา ดังที่ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2539 : 64-66) และกรมวิชาการ (2545ก : 11) กล่าวไว้ว่า ครูที่ปรึกษามีหน้าที่สนับสนุนและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมอย่างใกล้ชิด มีการวางแผนร่วมกับผู้บริหาร ครูแนะแนวและคนอื่น ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน ต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ที่จัดในโรงเรียนและจะต้องติดตามผลการส่งเสริมพัฒนาและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด

1.5 ด้านการส่งต่อ ในกรณีที่ปัญหาของนักเรียนยากต่อการช่วยเหลือ หรือใช้กระบวนการในการป้องกันและแก้ไขแล้วไม่ดีขึ้นหากปล่อยให้ป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนหนึ่งคนใดเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขดังนั้นจึงต้องมีการส่งต่อ การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

ครูที่ปรึกษาได้มีการดำเนินการตามแนวทางการส่งต่อของกรมสามัญศึกษา ที่กล่าวไว้ว่า กรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 27) และแนวทางการพิจารณาการส่งต่อของกรมสามัญศึกษาและกรมสุขภาพจิต กำหนดไว้ว่า การส่งนักเรียนไปพบครูอื่น ๆ เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนี้ ครูที่ปรึกษามีแนวทางพิจารณาดังนี้

นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา และปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน (กรมสามัญศึกษา. 2544ข : 29; กรมสุขภาพจิต. 2544ก : 38)

จากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาทั้ง 5 ด้าน เป็นแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกโรงจะต้องนำไปปฏิบัติ โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ ประกอบกับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่ เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่ในอดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยจึงมีการปรับปรุงการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม

2. ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนนำร่องสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่ปัญหาการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจเป็นเพราะว่าโรงเรียน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบตามแนวทางที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2544) ที่ได้ให้แนวทางไว้ซึ่งมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยยึดแนวคิดหลักการในการดำเนินงาน คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน การยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ตลอดทั้งความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจร่วมคิด ร่วมทำของทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญ (2544) ทั้งด้านการผลิต (Output) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านปัจจัย (Input) และแนวทางบริหารจัดการ เพื่อให้โรงเรียนได้นำระบบไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ PDCA ได้แก่ การเตรียมการและวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน (Check) และการปรับปรุงการดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน (Act) ในระดับการปฏิบัติงานของโรงเรียน ยังได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ดังนี้

1) คณะกรรมการอำนวยการ (ที่มนำ) ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าระดับสายชั้น หัวหน้างานแผนงาน หัวหน้างานแนะแนว ผู้แทนผู้ปกครอง ชุมชน มีหน้าที่กำหนดนโยบาย นิเทศติดตาม กำกับดูแล

2) คณะกรรมการประสานงาน (ที่มประสาน) ประกอบด้วยผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายปกครอง หัวหน้าระดับสายชั้น หัวหน้างานอนามัย ครูแผนงานสารสนเทศ หัวหน้างานแนะแนวและบุคคล

อื่นๆ ตามความเหมาะสม มีหน้าที่ประสานงานกับคณะกรรมการทุกคณะเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

3) คณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) ประกอบด้วย หัวหน้าระดับสายชั้น รองหัวหน้าระดับสายชั้น ครูที่ปรึกษาในระดับสายชั้น ครูประจำวิชาในระดับสายชั้น ครูแนะแนวและบุคคลอื่นๆ ตามความเหมาะสม มีหน้าที่ประสานงาน บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน การประเมินผลจัดทำรายงานศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของครูที่ปรึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและนำเสนอทีมประสาน

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบมีแนวคิด แผนการ มาตรฐานตัวชี้วัดการดำเนินงาน มีขั้นตอน เครื่องมือ วิธีการ ตลอดจนมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนอย่างชัดเจนจึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านที่ปรึกษา ด้านการให้คำปรึกษาและด้านการประสานงาน ปรากฏว่ามีประเด็นสำคัญควรนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนวในโรงเรียนนาร์อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นการทำงานที่เน้นกระบวนการ มีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือและการทำงานที่ชัดเจน คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคณะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ รวมทั้งการอบรมให้ความรู้และทักษะแก่ครู (กรมสามัญศึกษา. 2544) จึงทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูแนะแนว ต้องมีการพัฒนาตนเองทั้งการแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ทั้งนำไปสู่การปฏิบัติจริง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นได้ดังนี้

1.1 ด้านที่ปรึกษา พบว่า ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนมากได้เข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาแล้ว ทำให้ครู – อาจารย์มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียน เมื่อครู – อาจารย์ปฏิบัติงานแล้วเกิดความขัดข้อง หรือไม่เข้าใจก็จะมาปรึกษากับครูแนะแนว ประเด็นที่ครู – อาจารย์มักจะมาปรึกษากับครูแนะแนวมากที่สุด คือเรื่องการใช้เกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพราะครู – อาจารย์ส่วนมากยังไม่เข้าใจเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ส่วนประเด็นอื่น ๆ ทางกระทรวงศึกษาธิการก็มีคู่มือในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบการดำเนินงานเมื่อบุคลากรไม่เข้าใจก็สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้

1.2 ด้านการให้คำปรึกษา พบว่า ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก อาจแสดงให้เห็นว่าครูแนะแนวขานรับนโยบายของ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นอย่างดี รวมทั้งได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่องส่วนมากจบการศึกษาทางด้านการแนะแนว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ (กัญญาวดี แสงงาม, 2543 : 73 -74) สรุปได้ว่า ครูแนะแนวที่จบวิชาเอกทางด้านการแนะแนว ได้รับความรู้และทักษะเฉพาะทางการแนะแนวจึงทำให้มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากกว่าครูแนะแนวที่จบวิชาอื่น ๆ เพราะการปฏิบัติงานบางอย่างต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี เช่น การให้คำปรึกษา การใช้แบบทดสอบทางจิตวิทยา เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ ความรู้ทางด้านการแนะแนวจึงส่งผลต่อความมั่นใจในการปฏิบัติงานแนะแนว ความสำเร็จในการปฏิบัติงานแนะแนว จึงทำให้การปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการประสานงาน พบว่า ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ที่ผลปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูแนะแนวต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาต่างๆ ทั้งเรื่องการศึกษา อาชีพและเรื่องส่วนตัว อีกทั้งยังต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อาจก่อให้เกิดปัญหาอันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างบุคคล ที่เกี่ยวข้องด้วย ฉะนั้นครูแนะแนวต้องเป็นผู้ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตดีและปรับตัวได้ดี มีความอบอุ่นเป็นกันเอง ซึ่งจะทำให้ร่วมงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดีทำให้ผู้บริหารเกิดความไว้วางใจ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการติดต่อประสานงาน หรือไม่ก็เนื่องมาจากการติดต่อประสานงานต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย อาจทำให้เกิดปัญหาได้ ดังนั้นครูแนะแนวจึงต้องมีการประสานงานกันอย่างเป็นระบบจึงทำให้ผลการศึกษาออกมาเป็นเช่นนี้

2. ผลการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เพราะ ครูแนะแนวได้ให้ความสำคัญและตื่นตัวตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการเรียนรู้ พัฒนา ศึกษาหาความรู้ ฝึกฝนตนเองอย่างสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 62) ซึ่งเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ไม่มีครูแนะแนวคนใดไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทำให้ครูแนะแนวแสวงหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพของตน ทำให้เกิดรูปแบบการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างหลากหลาย จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานออกมาเป็นเช่นนี้

3. การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและพื้นฐานทางการแนะแนว สามารถแยกอภิปรายผลดังนี้

3.1 การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ผู้บริหารเป็นผู้ควบคุมดูแลสภาพการศึกษา

ผู้บริหารจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการการทำงาน ขอบข่ายของการทำงาน ความรู้ที่จำเป็นต่อการบริหารงาน รู้หลักการจัดการศึกษาและผู้บริหารที่จะประสบความสำเร็จนั้น จะต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ ติดตามผล การเคลื่อนไหวทางการศึกษา ใฝ่รู้ที่จะหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาทั้งในสาขาวิชาการทั่วไปและวิชาชีพของตน ดังนั้น วุฒิการศึกษาจึงไม่ส่งผลต่อบทบาทการปฏิบัติงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จึงทำให้ผู้บริหารมีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่ปรากฏเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ กรมสามัญศึกษาได้มีนโยบายให้โรงเรียนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาใช้ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน ซึ่งจะเห็นได้จากที่กรมสามัญศึกษาได้จัดทำคู่มือ “การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม” และส่งให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติจึงส่งผลให้ผู้บริหารมีปัญหาการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

3.2 การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมแตกต่างกันมีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านผู้บริหารมีบทบาทการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ที่ปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารทุกคนได้รับการพัฒนาโดยทั่วถึงและเท่าเทียมกัน จึงมีความรู้และความเข้าใจในบทบาท สามารถปฏิบัติตามบทบาทได้เป็นอย่างดี อีกอย่างหนึ่งเป็นการเอาใจจริงเอาใจของหน่วยงานต้นสังกัด ตั้งแต่ระดับกระทรวง กรม ที่คอยเอาใจใส่กำกับ ติดตามผลและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แม้ว่าผู้บริหารจะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกัน ก็ไม่ส่งผลให้บทบาทการปฏิบัติงานของผู้บริหารแตกต่างกัน

ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน มีปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาทโดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารที่ได้รับการอบรมต่างกันก็มีการพัฒนาตนเองเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการปรับปรุง ศึกษา หาความรู้เพิ่มเติมและมีความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและบรรลุนิติบุคคลประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาที่ต้องการให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข ดังนั้นแม้ว่าผู้บริหารจะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกันก็ไม่ส่งผลต่อปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารให้แตกต่างกัน

3.3 การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษาต่างก็ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน มีความพร้อมทางด้านความรู้ ด้านจิตใจ ทำให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าประสบปัญหาบ้าง ก็มีความพยายามในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้มีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียนครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันอาจมีความกระตือรือร้นและใฝ่ศึกษาหาความรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์แตกต่างกัน เพราะโดยส่วนมากแล้วผู้ที่ได้ศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มักเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น ขวนขวายหาทางศึกษาต่อ จึงทำให้ผู้มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีพื้นฐานความรู้ ความสามารถพัฒนาตนเองได้เร็วขึ้น

3.4 การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมแตกต่างกันมีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เกือบทุกด้านมีระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ปรากฏว่าส่วนมากได้รับการฝึกอบรมแล้วหากแต่แตกต่างกันเพียงจำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมจึงไม่เป็นสาเหตุที่ทำให้ครูที่ปรึกษามีบทบาทการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ซึ่ง สมคิด บางโม (2539: 14) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล โดยมุ่งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ทศนคติ อันจะนำไปสู่มาตรฐานการทำงานที่สูงขึ้น ทำให้ผลงานมีประสิทธิภาพ

ส่วนการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาพบว่า ครูที่ปรึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่ปรึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมหลายครั้งย่อมจะมีความรู้และประสบการณ์ ความมั่นใจ มีความชำนาญ มีความลึกซึ้งเกี่ยวกับเรื่องฝึกอบรมเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ อรพรรณ พรสีมา (2537 : 3) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคลอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้รับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะ เกิดความชำนาญ อันจะทำให้มีมาตรฐานในการทำงานที่สูงขึ้น ดังนั้น คนที่ได้รับการฝึกอบรมมาก จึงถือว่าได้รับการพัฒนามากกว่าคนที่ได้รับการฝึกอบรมน้อยและน่าจะมีปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยกว่าหรือแตกต่างจากคนที่ได้รับการอบรมน้อยกว่าเป็นธรรมดา

3.5 การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ครูแนะแนวไม่วุฒิกการศึกษาต่างกันหรือไม่ก็ตาม ก็ต้องมีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา จึงจะทำให้ก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นแต่เพียงว่าครูแนะแนวหลายคนมีอาจเข้าศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรีได้เพราะมีข้อจำกัดในหลายด้าน จึงทำให้ไม่ได้รับวุฒิกการศึกษาสูงขึ้น อีกอย่างหนึ่งในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนวทุกคนไม่ว่าจะปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีต่างก็ได้รับการพัฒนาทั่วหน้ากัน อันจะเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์แก่ครูแนะแนว เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จสมดังเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ จึงส่งผลให้ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

ส่วนผลการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการให้โรงเรียนดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ครูแนะแนวแต่ละโรงเรียนได้พัฒนาตนเอง โดยการเข้ารับอบรมและศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงกัน ฉะนั้นวุฒิกการศึกษาต่างกันจึงไม่ส่งผลต่อปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

3.6 การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ครูแนะแนวที่ได้รับการฝึกอบรมแตกต่างกันมีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนนั้น เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและพัฒนาเด็กเรียนในทุกด้านๆ ดังนั้นผู้ทำหน้าที่ครูแนะแนวไม่ว่าจะจบปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีต่างก็ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงาน ตลอดจนการได้รับการอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือเด็กเรียนอาจจะต่างกันเพียงแต่จำนวนครั้งเท่านั้น ทำให้ครูแนะแนวมีแนวคิดในการปฏิบัติงานและการจัดบริการต่าง ๆ ได้ดีและมีโอกาสทำงานผิดพลาดน้อยลง จึงทำให้ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

ส่วนการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กเรียนของครูแนะแนวพบว่า ครูแนะแนวที่ได้รับการฝึกอบรมต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ครูแนะแนวต่างก็ให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กเรียนในโรงเรียน มีความพร้อมทางด้านความรู้ ด้านจิตใจ ทำให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่าอาจจะประสบปัญหาบ้าง ก็มีความพยายามในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุ

จุดมุ่งหมายในการช่วยเหลือนักเรียน ผลงานที่ทำด้วยใจรักและมีความรู้สึกที่ดีต่องานนั้น ผลของงานย่อมดีกว่างานที่ทำโดยคนไม่รักงานและมีความรู้สึกที่ไม่ดี จึงทำให้ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

3.7 การศึกษาเปรียบเทียบบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว จำแนกตามพื้นฐานทางการแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวที่มีพื้นฐานทางการแนะแนวแตกต่างกันมีบทบาทการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประสานงาน ครูแนะแนวมีบทบาทการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ผลเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะ ครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว ได้รับความรู้และทักษะเฉพาะทางเกี่ยวกับการแนะแนว จึงทำให้มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่ไม่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว ฉะนั้นการสำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว ยังถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานแนะแนว

ส่วนการเปรียบเทียบปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูแนะแนว พบว่า ครูแนะแนวที่มีพื้นฐานทางการแนะแนวต่างกันมีปัญหาการปฏิบัติงานโดยรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะ ครูแนะแนวที่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว ย่อมมีความรู้ และความชำนาญในวิชาชีพของตนไม่เหมือนกัน มีประสบการณ์ในการทำงานด้านการแนะแนวมากกว่าครูที่ไม่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว ทำให้ครูแนะแนวที่ไม่สำเร็จการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว มีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อไปนี้เป็นผู้วิจัยได้พิจารณาจากผลการวิจัยโดยเลือกประเด็นที่มีความสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องและน่าจะนำไปเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในภาพรวม ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปประกอบในการตัดสินใจได้ โดยแบ่งเป็นข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะต่อฝ่ายบริหารควรนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 ควรมีการดำเนินการพัฒนาครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ เจตคติที่ดีและมีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ

1.2 ควรสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร อำนวยความสะดวกและจัดกิจกรรมให้ครูที่ปรึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้มีการประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น การออกเยี่ยมบ้านนักเรียน

1.3 ควรมีการติดตาม นิเทศ กำกับ ดูแล และให้การช่วยเหลือครูที่ปรึกษาเมื่อพบปัญหาในการดำเนินงาน

1.4 ควรให้ความสำคัญในการเลือกบุคลากรในการทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษา โดยพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการทำหน้าที่ครูที่ปรึกษา มีมนุษยสัมพันธ์ มีความเมตตา กรุณา พร้อมทั้งจะทำให้ความช่วยเหลือนักเรียนทั้งในและนอกเวลาว่าง สามารถพูดคุยกับนักเรียนได้ทุกเรื่อง ตลอดจนพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและประสานงานกับส่วนอื่น ๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.5 ควรกำหนดนโยบายและส่งเสริมให้บุคลากรได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1.5.1 ครูที่ปรึกษาควรศึกษาเกี่ยวกับการจัดบริการแนะแนว เพื่อให้สอดคล้องกับกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน

1.5.2 ครูที่ปรึกษาควรมีรูปแบบในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักเรียนที่มีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น เช่น จัดประชุมนอกชั้นเรียน เชิญวิทยากรมาให้ความรู้

1.5.3 ครูที่ปรึกษาควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ขอรับคำปรึกษาในเรื่องการปรับตัว ครอบครัวและเศรษฐกิจมากขึ้น นอกจากนี้ ครูที่ปรึกษาควรจัดตารางเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนและควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีโอกาสขอรับคำปรึกษาทางโทรศัพท์

1.5.4 ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวควรจัดหาและสนับสนุนให้นักเรียนที่ประสบปัญหาด้านรายได้ เพื่อทำงานพิเศษและให้ข้อมูลพร้อมทั้งช่วยเหลือนักเรียนด้านทุนการศึกษาหรือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียน

1.6 ควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรเป็นประจำและต่อเนื่องเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและเกิดทักษะในการปฏิบัติงาน ในเรื่องต่อไปนี้

1.6.1 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการออกเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้ทราบเทคนิควิธีการ ความเป็นอยู่ที่แท้จริงของนักเรียนและรู้จักนักเรียนมากขึ้นอันจะส่งผลดีต่อการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันทั่วทั้งที่

1.6.2 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อให้ครูที่ปรึกษามีทักษะ มีความมั่นใจในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน

1.6.3 อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการส่งต่อนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้เข้าใจวิธีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง

1.7 ควรจัดนิเทศครูที่ปรึกษา ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยให้มีบทบาทหน้าที่และคุณลักษณะตามที่โรงเรียนและนักเรียนพึงประสงค์

1.8 ควรให้ความสำคัญกับงานครูที่ปรึกษา ให้ขวัญและกำลังใจ โดยนำผลงานครูที่ปรึกษามาประเมินพิจารณามอบเกียรติบัตรหรือโล่ประกาศเกียรติคุณ “ครูที่ปรึกษาดีเด่น” ในแต่

ละปีการศึกษา ทั้งนี้ควรมีนโยบาย เกณฑ์การประเมินและคณะกรรมการดำเนินงานที่ชัดเจนและ
ควรมีขอบเขตของการทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาที่ครอบคลุมทุกด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษาทำการวิจัยเชิงคุณภาพในชั้นเรียนเกี่ยวกับการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนก จันทร์ขจร. (2532). *คู่มือครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและปฏิบัติการงานในหน้าที่ครู*.
กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- กมล ส่งวัฒนา. (2531). *ภาวะผู้นำของข้าราชการระดับผู้บังคับบัญชา : กรณีศึกษา*
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์).
สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. อัดสำเนา.
- กรมวิชาการ. (2538). *คู่มือแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
----- (2540ก). *ยุทธวิธีของครู*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
----- (2540ข). *แนวปฏิบัติงานแนะแนวตามแผนพัฒนาการแนะแนวกระทรวงศึกษาธิการ*
ระยะ ที่ 2 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : กรมฯ.
----- (2545ก). *คู่มือการบริหารจัดการแนะแนว*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
----- (2545ข). *หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.*
2533). กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กรมสามัญศึกษา. (2538). *คู่มือนิเทศงานแนะแนว กรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
----- (2544ก). *นโยบายกรมสามัญศึกษาปีงบประมาณ 2545*. กรุงเทพฯ : กรมฯ.
----- (2544ข). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา*.
กรุงเทพฯ : กรมฯ.
- กรมสุขภาพจิต. (2544ก). *คู่มือครูที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต*.
นนทบุรี : กรมฯ.
----- (2544ข). *คู่มือครูสำหรับช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาสุขภาพจิต*. นนทบุรี : กรมฯ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงฯ.
- กรรณิกา ศรีสัตย์รสนา. (2542). *การศึกษาการปฏิบัติงานมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา*
ยาเสพติดในสถานศึกษาของกรมสามัญศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดกลาง
จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- จรัญ นิลพลับ. (2540). *แนวทางการพัฒนางานปกครองนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์*
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) เชียงใหม่ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- ชม ภูมิภาค. (2526). *หลักการประชาสัมพันธ์*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ชวนพิศ วงศ์คช. (2538). ผลการสอนเสริมโดยเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษสูงและปานกลาง ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษต่ำ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านค่าย จังหวัดระยอง. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- ชิววัฒน์ นิจนเตร. (2542). การวางแผนการศึกษา. ภูเก็ต : สถาบันราชภัฏ จังหวัดภูเก็ต.
- ช่อลัดดา ขวัญเมือง. (2541). กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : บริษัทวิทยพัฒนา จำกัด.
- ชูชัย สมितिไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เชิดชู กาพวงศ์. (2539, มกราคม – มีนาคม). เสียงจากแดนไกลขยายโอกาสต้องมีแนะแนว. วารสารแนะแนว. 162 : 7 - 8.
- ดวงเดือน พิศาลบุตร. (2523). การแนะแนว. กรุงเทพฯ : บริษัทการพิมพ์.
- ทิพรัตน์ เสงตระกุล. (2538). ผลการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีการใช้เหตุผลและอารมณ์เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2525). หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทเอส.เอ็ม.เอ็ม.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2542). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. งานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา.
- นิภาภัทร ร้อยดาพันธ์. (2545). การศึกษาการปฏิบัติงานของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อัดสำเนา.
- บัญญัติ อึ้งสกุล. (2537). บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- บุญมา กัมปนาทพงษ์. (2532). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ประณม จันทิม; และ วิไลวรรณ ใจแก้ว. (2539, กรกฎาคม-กันยายน). จากแผน 1 สู่แผน 2. วารสารแนะแนว. 164 : 2-7.

- ประหยัด นุชนาคา. (2540). การศึกษาความคาดหวังของชุมชนที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อุดສຳເນາ.
- ปวีณา ศรีบูรณ์. (2539). สภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อุดສຳເນາ.
- ผกา แสงสุวรรณ. (2534). การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน. ถ่ายเอกสาร.
- พนม ลีมาอริย์. (2530). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : ปริดาการพิมพ์.
- พนอ อนุรักษ์พร. (2539). การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดສຳເນາ.
- พรพรรณ อภิวิมลลักษณ์. (2539). บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาตามความต้องการของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต (วิชาหลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. อุดສຳເນາ.
- พระราชวรมุณี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2538). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม. หน้า 238.
- พระวันชัย แสงจันทร์. (2545). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงประสงค์ กรณีศึกษาโรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ จังหวัดกรุงเทพ. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารองค์การ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก. อุดສຳເນາ.
- พริ้มเพรา รัชมีโรจน์. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและการดำเนินงานในการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ ของผู้บริหารโรงเรียนเทศบาล เขตการศึกษา 9. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อุดສຳເນາ.
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. (2525). ยุทธศาสตร์การพัฒนาดนเอง. กรุงเทพฯ : พงษ์เจริญการพิมพ์.
- ไพโรจน์ นาคสุวรรณ; และ วันนอร์ มะทา. (2528). กิจกรรมเสริมหลักสูตร. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- ภาวินี ศรีสุขวัฒนานันท์; และ เรณูมาศ มาอ่อน. (2542). โครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในจังหวัดสกลนคร : กรณีศึกษาการวิจัยและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อการปฏิรูปทั้งโรงเรียน. งานวิจัย กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. อุดສຳເນາ.

- มงคล แก้วเกษการ. (2542). ปัจจัยทางชีวสังคมและทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดกับความตั้งใจในการเลิกยาเสพติดของผู้บำบัดรักษายาเสพติดในระยะฟื้นฟู. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- มันทนา และ; รังสรรค์ เฟิงงู. (2545). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ศึกษานิเทศก์. งานแนะแนว. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา. เขตการศึกษา 5
- ยรรยง ณ ร้อยเอ็ด. (2541). การปฏิบัติงานปกครองนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนศรีวิชัยวิทยาคม อำเภอศรีวิชัย จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษานอกระบบ) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2539). หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ราตรี พันธุมจินดา. (2541). ผลการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ที่มีต่อการพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตชายแดนไทย – กัมพูชา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา) ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. อัดสำเนา.
- โรงเรียนพิमानพิทยาสรรค์. (2545). รายงานการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. สตูล : โรงเรียนฯ.
- โรงเรียนสตรีวัดอัสพรสวรรค์. (2546). กระบวนการพัฒนาระบบคุณภาพ “การดูแลช่วยเหลือนักเรียน”. กรุงเทพฯ : โรงเรียนฯ.
- โรงเรียนเสลงวิทยา. (2545). คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. นนทบุรี : โรงเรียนฯ.
- ลักขณา สรวัดน์. (2543). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2531). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วัฒนา พัทธราวิช. (2531). หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2541). การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บริษัทเลิฟแลนด์ ลิฟเพรส จำกัด.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). ปฏิรูปการเรียนรู้ : ผู้เรียนสำคัญที่สุด สูตรสำเร็จหรือกระบวนการ. กรุงเทพฯ : SR Printing Limited Partnership.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2528, กุมภาพันธ์ - มีนาคม). ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. ข่าวสารการวิจัย. 18(3) : 9.

- วิบูลย์ ฉายพันธ์. (2541). *สภาพและปัญหาการพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม*. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาวิทยาลัย (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- วิรุฬห์ ทองอำภา. (2544). *เอกสารคำสอนจิตวิทยาและการแนะแนวเด็กวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพรินติ้ง. เอกสารคำสอน.
- วีรบุษ ปินทวนิช. (2543, 26 พฤษภาคม). *โรงเรียนพร้อมปฏิรูปการเรียนรู้แค่ไหน*. *วารสารสานปฏิรูป* 3(26) : 17 - 18.
- สงบ ลักษณะ. (2545, กรกฎาคม). *การจัดระเบียบนักเรียนนักศึกษา*. *วารสารมองเสมาสาร*. 22 : 3 - 4.
- สมคิด บางโม. (2539). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : นำอักษร การพิมพ์.
- สมบูรณ์ ทับทิมไทย. (2521, เมษายน - พฤษภาคม). *กิจกรรมนักเรียน*. 12 : 27.
- สมพงษ์ กล้าวิกรณ์. (2541). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2540). *ความคิดเห็นของครูอาจารย์เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษาและอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. อัดสำเนา.
- สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย. (2546). *ปฏิรูปเด็กไทยใส่ใจคุณภาพชีวิต*. กรุงเทพฯ : สมาคมฯ.
- สมาน แก้วคำไสย์. (2545). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สายสมร ยุวนิมิ. (2545, พฤษภาคม). *ดูแลช่วยเหลือนักเรียน : แนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้ของกรมสามัญ*. *วารสารวิชาการ*. 5 : 71-74.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546ก). *การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- (2546ข). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม เส้นทางสู่ครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *แนวจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด. (2542). *ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). *คู่มือสถานศึกษาเกี่ยวกับคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2543). *แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539*. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สิทธิ์ คำวรรณ. (2540). *บทบาทผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- สิริวัลย์ อินทร์ใจเอื้อ. (2545). *สภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของอาจารย์ที่ปรึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- สุน อมรวิวัฒน์. (2518). *บทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษา น. 119-123. คู่มืออาจารย์การสอนและการวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุระชัย ดิยะโคตร. (2545). *ปัญหาการปฏิบัติงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 ตามทัศนะของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณ บุญย์เพิ่ม. (2544). *รายงานการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม*. กรุงเทพฯ : ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2542). *แฟ้มสะสมงาน Portfolio*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรินท์ จำกัด.
- สุวิมล ว่องวาณิช และคนอื่นๆ. (2543). *รายงานการประเมินผลการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษา ตามพ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ : ก้าวแรกแห่งความสำเร็จ*. รายงานการประเมินผล กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เสาวนีย์ พัฒนอมร. (2544). *ก้าวใหม่ : งานสุขภาพจิตโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : บริษัททวงศ์กมล.
- อภิชาติ เสรณีย์จัยกิจ. (2539, กรกฎาคม-กันยายน). *สภาพปัญหาและความต้องการในงานแนะแนว*. *วารสารแนะแนว*. 164 : 12-13.

- อภิรักษ์ เครือกาบ. (2543). *ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับงานแนะแนวในโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- อรพรรณ พรสีมา. (2537). *เทคนิคการฝึกอบรมทางเทคโนโลยีทางการศึกษา (Training Techniques in Education Technology)*. เอกสารประกอบการเรียนวิชาเทคโนโลยี 422. กรุงเทพฯ : ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุษณีย์ เย็นสบาย. (2533). *จิตวิทยาการแนะแนว*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อัปษรศรี ปลอดภัย. (2533). *การประชาสัมพันธ์การศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- Agthe, R. Robert , R. (1980, May). *The Elementary Principals Perceptions of their Own and Teachers Role in Curriculum Decision Making*. Dissertation Abstracts International. 36(5) : 3076 – 3077 – A.
- Andrew, Dean C and Willy Roy Deverl. (1988). *Organization of the Guidance Program*. 3rd ed. New York : Harper.
- Eeith, Patricia Berg. (1992). *Effects of Parental Involvement on Mexican Equations Analysis*. Virginia : Polytechnic Institute and State University.
- Fuller Danial W. and Barnard Harold, W. (1988). *Counseling : Content and Process*. New Jersey : Prentic Hall.
- Harris, J. L. (1979, November). *A Study of the Role of the international Student Advisor as Perceived By International Student in the State of Tennessee*. Dissertation Abstracts International. 39 : 6430-A.
- Hatch, Raymond N and Steffler. (1988). *Aministration of Guidance Service*. New Jersey : Prentic Hall.
- Higgins, Kenneth R > (1975, May). *Secondary School Guidance as Perceived by Selected Principals in Ohio*. Dissertation Abstracts International. 35 (11) : 7057 – A.
- Jacoby, June Yvonne. (1992). *A Case Study : The Implementation of a Model At – Risk Program in the State of Texas from conception Through Inception (1980 - 1990) Keeping Eligible Youth in School*. Texas : East Texas State University.
- Jones, Lares Arther J. (1981). *Principle of Guidance*. 3rd ed. New York : McGraw – Hall Book.

Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. (1970, June). *Determining Sample Size for Research Activities*. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 4(5) : 4483 – A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ขอความกรุณาให้ท่านโปรดตอบตามความเป็นจริงให้ครบทุกด้านและทุกข้อจึงจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเพื่อการวิจัยเท่านั้นและจะสงวนคำตอบไว้ในภาพรวมของโรงเรียนมิได้แจกแจงข้อมูลแต่ละบุคคลจึงไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่าน แต่กลับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ด้วยดี

นางสาวจันทนา บุญรุ่ง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

2. การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบ 4 ปี

() ได้รับการฝึกอบรม 1 - 2 ครั้ง

() ได้รับการฝึกอบรมมากกว่า 3 ครั้ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ออกความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่า
ท่านมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใด
โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่าน้ำหนัก
ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ☐ ท่านเอาใจใส่ตรวจติดตามความก้าวหน้าของการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน		✓			

จากตัวอย่างข้อ แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติตามบทบาทข้อนี้อยู่ในระดับมาก

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการขับเคลื่อนและผดุงระบบ					
1. ท่านผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญและความเป็นในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
2. ท่านแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. ท่านใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวมาใช้ในการบริหารจัดการ.....
4. ท่านให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
5. ท่านประชุมชี้แจงให้ครู – อาจารย์เข้าใจแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
6. ท่านให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อเครื่องมือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง.....
7. ท่านมีการวางแผนการดำเนินงานแบบปฏิบัติการปฏิทินการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์และการสรุปผล.....
8. ท่านกระตุ้น เร่งรัด ให้ผู้รับผิดชอบงาน โครงการดำเนินงานตามนโยบาย.....
9. ท่านประสานงานกับบุคคลภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องในการดูแลส่งเสริมนักเรียน.....
10. ท่านเปิดโอกาสให้ครู – อาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากร					
11. ท่านยกย่อง ชมเชย มอบรางวัลให้แก่ครู – อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานดีเด่น.....
12. ท่านมีการประกาศเกียรติคุณ ให้เกียรติบัตรหรือโล่แก่ ครู – อาจารย์.....
13. ท่านให้ความสนใจ อุทิศเวลาและเป็นที่พึ่งของ ครู – อาจารย์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
14. ท่านส่งเสริมครู – อาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ ให้เป็นวิทยากร.....
15. ท่านส่งเสริมการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา.....
16. ท่านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้เป็น ที่แพร่หลาย เพื่อนำมาซึ่งความชื่นชมร่วมกัน.....
17. ท่านให้ขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ แก่ครู – อาจารย์ ในการทำงาน.....
18. ท่านอำนวยความสะดวกแก่ครู - อาจารย์ ในการจัดหา จัดทำสื่อ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย 19. ทำนประสานงานและส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ในสถานศึกษา.....
20. ทำนจัดประชุมประจำเดือน.....
21. ทำนจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง.....
22. ทำนจัดประชุมสัมมนาประจำปี.....
23. ทำนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและขอความร่วมมือในส่งเสริมสนับสนุน.....
24. ทำนรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล					
25. ท่านมีความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการกำกับ การนิเทศ ติดตาม และการประเมินผล.....
26. ท่านประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ร่วมกันโดยกำหนดระยะเวลาที่แน่นอน.....
27. ท่านมีการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผล....
28. ท่านส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินทุกครั้งมาปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน.....
29. ท่านประเมินผลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของครู - อาจารย์ ด้วยการให้รายงานผลการปฏิบัติงาน					
30. ท่านส่งเสริมให้ครู- อาจารย์ จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพจริง.....
31. ท่านส่งเสริมให้ครู – อาจารย์ประเมินผลการดำเนินงานโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย.....
32. ท่านมีการดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตามแผนที่ได้กำหนดไว้.....
33. ท่านได้รายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน...
34. ท่านแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลเพื่อทบทวน การปฏิบัติงานหรือประเมินคุณภาพภายใน.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่า
ท่านมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใดโดย
กาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่านำหนัก
ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
☐ ท่านพยายามประชาสัมพันธ์การดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน		✓			

จากตัวอย่างข้อ แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทข้อนี้อยู่ในระดับมาก

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านเริ่มปฏิบัติงานเมื่อกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานไปแล้ว ทำให้เกิดผลกระทบต่อการทำงาน.....
2. ท่านประสบปัญหาการทำงานเป็นทีมของครู – อาจารย์ แต่ละระดับ และมีเวลาประชุมร่วมกันน้อย.....
3. ท่านพยายามให้การสนับสนุนโดยการเชิญวิทยากรมา เพิ่มพูนความรู้ให้แก่ครู - อาจารย์.....
4. ท่านพยายามประสานงานอย่างต่อเนื่องกับบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา.....
5. ท่านพยายามทำความเข้าใจการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างลึกซึ้ง.....
6. ท่านได้ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง.....
7. ท่านพยายามแจ้งผลแก่ครู – อาจารย์เมื่อสรุปผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
8. ท่านมีการชี้แจงเพื่อให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้อง.....
9. ท่านติดต่อประสานงาน กำกับ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง.....
10. ท่านพยายามจัดเวลาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ประชุมปรึกษาหารือ.....
11. ท่านพยายามทุ่มเทหรืออุทิศเวลาแก่งานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
12. ท่านพยายามทำความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
13. ท่านพยายามให้ความร่วมมือและกำลังใจแก่ ครู – อาจารย์ที่เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน.....
14. ท่านพยายามประสานงานกันภายในโรงเรียน.....
15. ท่านพยายามหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
16. ท่านประสบปัญหาความขัดแย้งของครู – อาจารย์ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....

ตอนที่ 4 ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

คำชี้แจง ท่านมีปัญหาในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 3 อย่างไร ถ้ามีกรุณา
ระบุและเขียนเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

2. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

3. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

4. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

5. ปัญหา คือ

แนวทางการแก้ไข

.....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

จันทนา บุญรุ่ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ชุดที่ 2 สำหรับครูที่ปรึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนำร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ขอความกรุณาให้ท่านโปรดตอบตามความเป็นจริงให้ครบทุกด้านและทุกข้อ จึงจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูที่ปรึกษา

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

3. ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเพื่อการวิจัยเท่านั้นและจะสงวนคำตอบไว้ในภาพรวมของโรงเรียนมิได้แจกแจงข้อมูลแต่ละบุคคลจึงไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่าน แต่กลับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนำร่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
ครั้งนี้ด้วยดี

นางสาวจันทนา บุญรุ่ง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูที่ปรึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

2. การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบ 4 ปี

() ได้รับการฝึกอบรม 1 - 2 ครั้ง

() ได้รับการฝึกอบรมมากกว่า 3 ครั้ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ครูที่ปรึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่า
ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานตามบทบาทดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใด
โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่า
นำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ☐ ทำรู้จักนักเรียนโดยใช้ระเบียบสะสม	✓				

จากตัวอย่างข้อ แสดงว่าครูที่ปรึกษามีการปฏิบัติตามบทบาทข้อนี้อยู่ในระดับมากที่สุด

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1. เครื่องมือที่ท่านใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ด้านความสามารถ					
1.1 ระเบียบสะสม.....
1.2 สัมภาษณ์นักเรียน.....
1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง.....
1.4 สอบถามจากเพื่อนนักเรียน.....
1.5 สอบถามครูที่ปรึกษาเดิมและอาจารย์ประจำวิชา
2. เครื่องมือที่ท่านใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ด้านสุขภาพ					
2.1 ระเบียบสะสม.....
2.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ).....
2.3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ).....
2.4 สัมภาษณ์นักเรียน.....
2.5 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง.....
2.6 สอบถามครูที่ปรึกษาเดิมและอาจารย์ประจำวิชา
2.7 เยี่ยมบ้านนักเรียน.....
2.8 แบบบันทึกการตรวจสุขภาพนักเรียน.....
3. เครื่องมือที่ท่านใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
ด้านครอบครัว					
3.1 ระเบียบสะสม.....
3.2 สัมภาษณ์นักเรียน.....
3.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง.....
3.4 สังเกตพฤติกรรมนักเรียน.....
3.5 สอบถามจากเพื่อนนักเรียน.....
3.6 สอบถามครูที่ปรึกษาเดิมและอาจารย์ประจำวิชา
3.7 เยี่ยมบ้านนักเรียน.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการคัดกรองนักเรียน					
4. ท่านใช้เกณฑ์และแบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียน					
4.1 ใช้เกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อการคัดกรองนักเรียน
4.2 ใช้ตัวอย่างเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาเดิมเพื่อการคัดกรองนักเรียน.....
4.3 ใช้แบบสรุปผลของโรงเรียนเพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล.....
4.4 ใช้แบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลของกรมสามัญศึกษาเดิม.....
4.5 ครูทั้งโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน.....
5. โรงเรียนของท่านมีการจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนโดย					
5.1 ครูทั้งโรงเรียน.....
5.2 คณะกรรมการดำเนินงาน.....
5.3 คณะกรรมการประสานงาน.....
5.4 ครูที่ปรึกษา.....
6. ท่านดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดย					
6.1 ประชุมคณะกรรมการระดับชั้นจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานการคัดกรองนักเรียน.....
6.2 กำหนดเครื่องมือหรือวิธีการที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลของนักเรียนเพื่อการคัดกรอง.....
6.3 ศึกษาข้อมูลของนักเรียนตามเครื่องมือการรู้จักนักเรียน.....
6.4 วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.5 คณะกรรมการระดับชั้นร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล ของนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง.....
6.6 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล.....
6.7 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้น.....
ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
7. ทำนจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อการส่งเสริมนักเรียนโดย					
7.1 สำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมโฮมรูม ของนักเรียน.....
7.2 ร่วมกับระดับชั้นและเลือกกำหนดหัวข้อกิจกรรม ให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นเรียน.....
7.3 โรงเรียนโดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบเป็น ผู้กำหนดหัวข้อการจัดกิจกรรมโฮมรูม.....
7.4 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมระดับชั้น.....
7.5 จัดกิจกรรมโฮมรูมสั้น (10-15 นาที).....
7.6 จัดกิจกรรมโฮมรูมยาว (50 นาที).....
7.7 บันทึกกิจกรรมโฮมรูมในแบบบันทึก.....
7.8 ประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม.....
8. ทำนใช้รูปแบบในการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดย					
8.1 จัดกิจกรรมแบบรายบุคคล.....
8.2 จัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อย.....
8.3 จัดกิจกรรมให้นักเรียนทั้งห้องเรียน.....
8.4 จัดกิจกรรมให้เฉพาะนักเรียนในความดูแล.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9. ท่านกำหนดจัดกิจกรรมโฮมรูมช่วงเวลาใด					
9.1 ก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า.....
9.2 หลังเคารพธงชาติ.....
9.3 ชั่วโมงแนะแนว.....
9.4 จัดชั่วโมงเฉพาะสำหรับโฮมรูมไว้ในตารางสอนนักเรียน.....
10. ท่านมีแนวทางในการดำเนินงานจัดประชุมผู้ปกครองแต่ละระดับชั้นโดย					
10.1 คณะกรรมการของโรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์และวางแผนการประชุมผู้ปกครองในทุกระดับทั้งโรงเรียน.....
10.2 ผู้ปกครองและครูร่วมวางแผนการส่งเสริมป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน.....
10.3 จัดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองผู้ปกครองกับผู้ปกครอง.....
10.4 สรุปผลและบันทึกการประชุมผู้ปกครอง.....
11. โรงเรียนของท่านจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนโดย					
11.1 เดือนละ 1 ครั้ง.....
11.2 ภาคเรียนละ 1 ครั้ง.....
11.3 ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา					
12. ท่านมีวิธีการในการให้คำปรึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนโดย					
12.1 สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน.....
12.2 พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา.....
12.3 กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไข้ปัญหาของนักเรียน.....
12.4 พบนักเรียนทันทีที่ได้รับทราบปัญหาของนักเรียน.....
12.5 กำหนดช่วงเวลาให้นักเรียนพบเพื่อปรึกษาปัญหา.....
13. ท่านให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนกลุ่มใด					
13.1 กลุ่มที่มีปัญหาส่วนตัว.....
13.2 กลุ่มที่มีปัญหาด้านการเรียน.....
13.3 กลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพ.....
13.4 กลุ่มที่มีปัญหาด้านครอบครัว.....
13.5 นักเรียนที่มีความประสงค์ขอรับคำปรึกษา.....
14. ท่านให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาในช่วงเวลาใด					
14.1 ก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า.....
14.2 พักกลางวัน.....
14.3 หลังเลิกเรียนตอนเย็น.....
14.4 ชั่วโมงแนะแนว.....
14.5 ชั่วโมงที่ครูและนักเรียนมีเวลาว่างพร้อมกัน.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. ท่านจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนในความดูแลของท่านโดย					
15.1 อบรมให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต.....
15.2 ใช้วิธีการพัฒนาค่านิยมด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์.....
15.3 พึ่งพาการบรรยายธรรมะและอภิปรายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม.....
15.4 พบนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ให้การอบรมเป็นการส่วนตัว.....
15.5 ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำในชั้นเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถเฉพาะตน.....
15.6 ใช้กรณีตัวอย่างในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยการจัดอภิปรายหาข้อสรุปและหาแนวทางดำเนินชีวิต.....
16 ท่านใช้แนวทางใดในการจัดกลุ่มนักเรียนในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน					
15.1 รวมกลุ่ม.....
15.2 แยกกลุ่มตามความสนใจ.....
15.3 แยกกลุ่มตามการคัดกรอง.....
17. ท่านดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดย					
17.1 ประสานงานกับครูที่เกี่ยวข้อง.....
17.2 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่นักเรียน.....
17.3 ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของนักเรียน.....
17.4 ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
18. ท่านจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในช่วงเวลาใด					
18.1 หลังเลิกเรียนตอนเย็น.....
18.2 กำหนดอยู่ในตารางเรียน.....
19. ท่านมีวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างไร					
19.1 พิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมทั้งด้านความสามารถบุคลิกภาพ.....
19.2 ให้คำแนะนำในการจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่างสม่ำเสมอ.....
19.3 พิจารณาจับคู่นักเรียนที่มีความสามารถพร้อมได้จับคู่ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความสามารถต่ำกว่า.....
20. ท่านมีแนวการจัดหรือจับคู่นักเรียนแบบใดในการจัดกิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน					
20.1 นักเรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อน.....
20.2 นักเรียนขี้อายกับนักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี.....
20.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจับคู่กับนักเรียนที่ไม่แสดงความสามารถ.....
21. ท่านดำเนินการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมโดย					
21.1 ครูระดับชั้นวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน.....
21.2 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูประจำวิชาเพื่อให้ทราบล่วงหน้า.....
21.3 แจ้งให้นักเรียนทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ.....
21.4 พบกับครูประจำวิชา.....
21.5 ติดตามผลการเรียนซ่อมเสริม.....
21.6 จัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมในวันเสาร์.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
22. ท่านจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนกลุ่มใด					
22.1 นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านการเรียน.....
22.2 นักเรียนกลุ่มมีปัญหาด้านการเรียน.....
23. ท่านดำเนินการสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย					
23.1 โทรศัพท์ติดต่อ.....
23.2 แจงข้อมูลทางไปรษณีย์.....
23.3 การเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน.....
ด้านการส่งต่อ					
24. ท่านดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาโดย					
24.1 ประสานงานครูแนะแนวที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้ทราบล่วงหน้า.....
24.2 สรุปรายชื่อตามแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง.....
24.3 ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ.....
24.4 นัดแนะ วัน เวลา สถานที่ นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย
24.5 ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
25. นักเรียนกลุ่มใดที่ท่านดำเนินการส่งต่อ					
25.1 นักเรียนกลุ่มมีปัญหาเฉพาะด้าน.....
25.2 นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น.....
25.3 นักเรียนกลุ่มที่ไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ครูที่ปรึกษา

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่า
ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใด
โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับคำ
นำหน้าดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ☐ ท่านขาดความรู้ในการใช้เครื่องมือทางการ แนะนำ		✓			

จากตัวอย่างข้อ แสดงว่าครูที่ปรึกษามีปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทข้อนี้อยู่ในระดับมาก

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 1. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล..... 2. ท่านพยายามหาเวลาในการศึกษาข้อมูลของนักเรียน 3. ท่านประสบปัญหาเรื่องเครื่องมือหรือวิธีการการรู้จักนักเรียนไม่ชัดเจน..... 4. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากครูที่ปรึกษาเดิมและครูประจำวิชาต่าง ๆ ในการให้ข้อมูลนักเรียน..... 5. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการให้ข้อมูล..... 6. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการให้ข้อมูล..... 7. ท่านมีความจำเป็นที่ไม่ได้ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้..... 8. ท่านรับผิดชอบนักเรียนมากกว่า 1 / 25					
ด้านการคัดกรองนักเรียน 9. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน..... 10. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการคัดกรองนักเรียน..... 11. ท่านประสบปัญหาเรื่องเกณฑ์การคัดกรองไม่มีความชัดเจนและไม่หลากหลาย..... 12. ท่านประสบปัญหาเรื่องแบบสรุปลการคัดกรองนักเรียน..... 13. ท่านพยายามนำผลการคัดกรองนักเรียนมาเป็นฐานในการแก้ปัญหา พัฒนา ส่งเสริมนักเรียน.....					

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการส่งเสริมนักเรียน					
14. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมโฮมรูม.....
15. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียน.....
16. ท่านประสบปัญหาเรื่องการสนับสนุนจากคณะกรรมการระดับชั้น.....
17. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการจัดการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน.....
18. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง.....
19. ท่านได้พยายามจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้กับนักเรียน.....
20. ท่านให้ความสนใจเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง.....
21. ท่านพยายามประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง.....
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน					
22. ท่านพยายามทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น.....
23. ท่านขาดความรู้เรื่องจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กวัยรุ่น.....
24. ท่านขาดความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา.....
25. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน.....
26. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร.....

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน.....
28. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม.....
29. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการสื่อสารกับผู้ปกครอง.....
30. จำนวนนักเรียนมากทำให้ท่านป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนไม่ทั่วถึง.....
31. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา.....
32. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากครูที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา.....
33. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา.....
34. ท่านพยายามหาเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง.....
35. ท่านพยายามประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน.....
ด้านการส่งต่อ					
36. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูล นักเรียนเพื่อการส่งต่อ.....
37. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อในการ แก้ไขปัญหา.....

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
38. ท่านคิดว่าการประสานงานเกี่ยวกับการส่งต่อเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก.....
39. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ.....
40. ท่านไม่มีงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อ.....
41. ท่านคิดว่าการส่งต่อไม่มีความสำคัญ.....
42. ท่านไม่มีเวลาในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน.....

ตอนที่ 4 ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง ท่านมีปัญหาในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 3 อย่างไร กรุณาระบุ
และเขียนเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

2. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

3. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

4. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

5. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

จันทนา บุญรุ่ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร
ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน

ชุดที่ 3 สำหรับครูแนะแนว

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างมาก ขอความกรุณาให้ท่านโปรดตอบตามความเป็นจริงให้ครบทุกด้านและทุกข้อจึงจะทำให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูแนะแนว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของครูแนะแนว

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

3. ผู้วิจัยจะใช้คำตอบของท่านเพื่อการวิจัยเท่านั้นและจะสงวนคำตอบไว้ในภาพรวมของโรงเรียนมิได้แจกแจงข้อมูลแต่ละบุคคลจึงไม่กระทบกระเทือนต่อตัวท่าน แต่กลับเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาและดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนาร่องระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้
ด้วยดี

นางสาวจันทนา บุญรุ่ง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของครูแนะแนว

คำชี้แจง แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

2. การได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบ 4 ปี

() ได้รับการฝึกอบรม 1 - 2 ครั้ง

() ได้รับการฝึกอบรมมากกว่า 3 ครั้ง

3. พื้นฐานทางการแนะแนว

() จบการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว

() ไม่จบการศึกษาทางด้านจิตวิทยาการแนะแนว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ครูแนะแนว

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่า
ท่านมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใด
โดยกา เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับคำ
นำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูแนะแนวมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูแนะแนวมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูแนะแนวมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการให้คำปรึกษา ☐ ท่านรับนักเรียนที่มีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษา		✓			

จากตัวอย่างข้อ แสดงว่าครูแนะแนวมีการปฏิบัติตามบทบาทข้อนี้อยู่ในระดับมาก

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านที่ปรึกษา					
1. ท่านสนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาในการให้ความรู้เทคนิค วิธีการและกระบวนการตามหลักจิตวิทยา และการแนะแนวเพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
2. ท่านเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุมชั้นเรียนและกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มคัดกรอง.....
3. ท่านให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียนกลุ่มพิเศษประเภทต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางในการดูแลช่วยเหลือส่งเสริม พัฒนา.....
4. ท่านจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนวหรือจัดทำโครงการกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการสนับสนุนระบบ.....
5. ท่านได้รายงานและประเมินผลการจัดกิจกรรม.....
6. ท่านจุดประกายให้ครูทุกคนใช้กระบวนการแนะแนวพัฒนาจิตใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง.....
7. ท่านร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายการณ์.....
8. ท่านให้ความรู้แก่ครูในการใช้เครื่องมือการรู้จักและการคัดกรองนักเรียน.....
9. ท่านประสานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นระบบ "เครือข่าย" ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
10. ท่านได้ส่งต่อกรณีที่นักเรียนมีปัญหาอยากต่อการช่วยเหลือให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการให้คำปรึกษา					
11. ท่านรับนักเรียนที่มีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษา.....
12. ท่านให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาในกรณีที่ครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการแก้ไข.....
13. ท่านให้คำปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม.....
14. ท่านเก็บผลการให้คำปรึกษาเป็น ความลับ.....
15. ท่านใช้หลักจิตวิทยาเด็กวัยรุ่นในการให้คำปรึกษา.....
16. ท่านขอความร่วมมือและประสานงานกับครูที่ปรึกษาในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน.....
17. ท่านจัดทำกรณีศึกษา (Case study).....
18. ท่านติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน.....
ด้านการประสานงาน					
19. ท่านประสานงานจัดทำข้อมูลในการรู้จักและเข้าใจผู้อื่น.....
20. ท่านประสานความร่วมมือกับครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมแนะแนวและบริการต่าง ๆ.....
21. ท่านประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชนในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความสนใจและความสามารถ.....
22. ท่านเชิญผู้ปกครองหรือบุคลากรในชุมชนมาเป็นวิทยากร.....
23. ท่านชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อ.....

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. ท่านสรุปผลการส่งต่อ.....
25. ท่านส่งตัวนักเรียนไปรับความช่วยเหลือจาก นักจิตวิทยาจิตแพทย์หรือนักสังคมสงเคราะห์.....
26. ท่านประชาสัมพันธ์งานแนะแนว.....
27. ท่านมีการประสานการสร้างผู้ปกครองเครือข่าย.....
28. ท่านเชิญผู้ปกครองร่วมเป็นกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....
29. ท่านประสานงานกับผู้ปกครองในการร่วมวางแผนหา แนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนา นักเรียนซึ่งกันและกัน.....
30. ท่านเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปผลการ ดำเนินงานการจัดกิจกรรมผู้ปกครองเครือข่าย ปลายภาคเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
ครูแนะแนว

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนนี้ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาแล้วตอบตามความเป็นจริงว่า
ท่านมีปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาก น้อย เพียงใดโดยกา
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงด้วยการเปรียบเทียบกับค่าน้ำหนักดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	ครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
☐ ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน		✓			

จากตัวอย่างข้อ แสดงว่าครูแนะแนวมีปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทข้อนี้อยู่ในระดับมาก

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับของปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนไม่ให้ข้อมูลที่เป็นจริง.....
2. ท่านพยายามประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง.....
3. ท่านไม่มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง....
4. ท่านพยายามประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน...
5. ท่านไม่มีงบประมาณในการจัดกิจกรรม.....
6. ท่านคิดว่าการส่งต่อภายนอกเป็นสิ่งไม่จำเป็น.....
7. ผู้ปกครองและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เป็นการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนานักเรียน.....
8. ท่านไม่มีงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อ.....
9. เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่กล้าปรึกษาท่าน.....
10. ท่านได้พยายามส่งเสริมนักเรียนที่ยังขาดความสามารถพิเศษ.....

ตอนที่ 4 ปัญหาแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง ท่านมีปัญหาในการปฏิบัติงานนอกเหนือจากแบบสอบถามตอนที่ 3 อย่างไร ถ้ามีกรุณา
ระบุและเขียนเสนอแนะตามความคิดเห็นของท่าน

1. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

2. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

3. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

4. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

5. ปัญหา คือ
แนวทางการแก้ไข

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

จันทนา บุญรุ่ง

ภาคผนวก ข

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลบทบาทของผู้บริหารเป็นรายข้อ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลบทบาทและปัญหาของครูที่ปรึกษาเป็นรายข้อ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลบทบาทของครูแนะแนวเป็นรายข้อ
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับและผดุงระบบของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น
รายชื่อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ท่านผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนตระหนักถึง ความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.20	0.77	มาก
2. ท่านแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.40	0.83	มาก
3. ท่านใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวมาใช้ ในการบริหารจัดการ	3.33	1.05	ปานกลาง
4. ท่านให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ เกี่ยวกับการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.47	0.99	ปานกลาง
5. ท่านประชุมชี้แจงให้ครู – อาจารย์เข้าใจแนวทางการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.13	0.64	มาก
6. ท่านให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดหาสื่อ เครื่องมือ เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.00	0.56	มาก
7. ท่านมีการวางแผนการดำเนินงาน แบบปฏิบัติการ ปฏิทินการ ปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์และการสรุปผล	4.20	0.67	มาก
8. ท่านกระตุ้น เร่งรัด ให้ผู้รับผิดชอบงาน โครงการ ดำเนินงานตามนโยบาย	4.07	0.59	มาก
9. ท่านประสานงานกับบุคคลภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องในการดูแลส่งเสริมนักเรียน	3.47	1.19	มาก
10. ท่านเปิดโอกาสให้ครู – อาจารย์มีส่วนร่วมในการ วางแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.93	0.79	มาก
รวม	3.92	0.81	มาก

ตาราง 30 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการสร้างขวัญกำลังใจและพัฒนาบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
11. ท่านยกย่อง ชมเชย มอบรางวัลให้แก่ครู – อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานดีเด่น	4.67	0.48	มากที่สุด
12. ท่านมีการประกาศเกียรติคุณ ให้เกียรติบัตรหรือโล่ แก่ครู – อาจารย์	4.27	0.70	มาก
13. ท่านให้ความสนใจ อุทิศเวลาและเป็นที่พึ่งของ ครู-อาจารย์ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.53	0.52	มากที่สุด
14. ท่านส่งเสริมครู – อาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ ให้เป็นวิทยากร	4.20	1.01	มาก
15. ท่านส่งเสริมการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา	4.40	0.63	มาก
16. ท่านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้เป็น ที่แพร่หลายเพื่อนำมาซึ่งความชื่นชมร่วมกัน	4.33	0.62	มาก
17. ท่านให้ขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ แก่ครู – อาจารย์ ในการทำงาน	4.27	0.46	มาก
18. ท่านอำนวยความสะดวกแก่ครู – อาจารย์ในการจัดหา จัดทำสื่อ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.20	0.41	มาก
รวม	4.36	0.60	มาก

ตาราง 31 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายของผู้บริหารโรงเรียน
จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
19. ทำนประสานงานและส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกัน ในสถานศึกษา	4.00	0.53	มาก
20. ทำนจัดประชุมประจำเดือน	3.47	1.19	มาก
21. ทำนจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง	4.13	1.06	มาก
22. ทำนจัดประชุมสัมมนาประจำปี	4.07	0.79	มาก
23. ทำนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงให้ทราบถึงแนวทางการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและขอ ความร่วมมือในส่งเสริมสนับสนุน	3.73	0.46	มาก
24. ทำนรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ	3.93	0.59	มาก
รวม	3.88	0.77	มาก

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
25. ท่านมีความเข้าใจ ตระหนักถึงความสำคัญของการ กำกับ การนิเทศ ติดตามและการประเมินผล	4.27	0.59	มาก
26. ท่านประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ร่วมกันโดย กำหนดระยะเวลาที่แน่นอน	3.60	1.05	มาก
27. ท่านมีการวางแผน กำกับ ติดตามและประเมินผล	4.00	0.54	มาก
28. ท่านส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินทุกครั้งมาปรับปรุง พัฒนาการปฏิบัติงาน	3.93	0.26	มาก
29. ท่านประเมินผลปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน ของครู – อาจารย์ด้วยการให้รายงานผลการปฏิบัติงาน	3.73	0.59	มาก
30. ท่านส่งเสริมให้ครู- อาจารย์ จัดทำเรื่องมีอวดและ ประเมินผลให้สอดคล้องกับสภาพจริง	3.60	0.51	มาก
31. ท่านส่งเสริมให้ครู – อาจารย์ ประเมินผลการดำเนินงาน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย	3.20	0.94	ปานกลาง
32. ท่านมีการดำเนินการนิเทศ ติดตาม ตามแผนที่ได้ กำหนดไว้	3.20	1.01	ปานกลาง
33. ท่านได้รายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อทบทวนคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.73	0.70	มาก
34. ท่านแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล เพื่อทบทวนการปฏิบัติงานหรือประเมินคุณภาพภายใน	4.13	0.83	มาก
รวม	3.74	0.70	มาก

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. เครื่องมือที่ท่านใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
ด้านความสามารถ			
1.1 ระเบียบสะสม	4.69	0.46	มากที่สุด
1.2 สัมภาษณ์นักเรียน	4.24	0.56	มาก
1.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง	3.17	0.72	ปานกลาง
1.4 สอบถามจากเพื่อนนักเรียน	2.78	0.94	ปานกลาง
1.5 สอบถามครูที่ปรึกษาเดิมและอาจารย์ประจำวิชา	3.17	1.10	ปานกลาง
2. เครื่องมือที่ท่านใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
ด้านสุขภาพ			
2.1 ระเบียบสะสม	4.77	0.49	มากที่สุด
2.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)	3.88	0.51	มาก
2.3 แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ)	3.57	0.82	มาก
2.4 สัมภาษณ์นักเรียน	3.80	0.72	มาก
2.5 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง	3.00	0.81	ปานกลาง
2.6 สอบถามครูที่ปรึกษาเดิมและอาจารย์ประจำวิชา	3.31	1.00	ปานกลาง
2.7 เยี่ยมบ้านนักเรียน	2.89	0.90	ปานกลาง
2.8 แบบบันทึกการตรวจสุขภาพนักเรียน	3.76	0.80	มาก
3. เครื่องมือที่ท่านใช้ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล			
ด้านครอบครัว			
3.1 ระเบียบสะสม	4.67	0.65	มากที่สุด
3.2 สัมภาษณ์นักเรียน	4.09	0.67	มาก
3.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง	3.09	0.89	ปานกลาง
3.4 สังเกตพฤติกรรมนักเรียน	2.38	1.05	น้อย
3.5 สอบถามจากเพื่อนนักเรียน	2.55	0.95	ปานกลาง
3.6 สอบถามครูที่ปรึกษาเดิมและอาจารย์ประจำวิชา	3.34	0.94	ปานกลาง
3.7 เยี่ยมบ้านนักเรียน	2.95	0.88	ปานกลาง
รวม	3.51	0.79	มาก

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
4. ท่านใช้เกณฑ์และแบบสรุปผลการคัดกรองนักเรียนโดย			
4.1 ใช้เกณฑ์ของโรงเรียนเพื่อการคัดกรองนักเรียน	3.89	0.59	มาก
4.2 ใช้ตัวอย่างเกณฑ์ของกรมสามัญศึกษาเดิมเพื่อการ คัดกรองนักเรียน	4.43	0.95	มาก
4.3 ใช้แบบสรุปผลของโรงเรียนเพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นรายบุคคล	3.79	0.63	มาก
4.4 ใช้แบบสรุปผลของโรงเรียนเพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นรายบุคคล	4.25	1.26	มาก
4.5 ครูทั้งโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์ การคัดกรองนักเรียน	2.10	0.94	น้อย
5. โรงเรียนของท่านมีการจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนโดย			
5.1 ครูทั้งโรงเรียน	1.91	0.94	น้อย
5.2 คณะกรรมการดำเนินงาน	4.66	0.60	มากที่สุด
5.3 คณะกรรมการประสานงาน	3.40	1.21	ปานกลาง
5.4 ครูที่ปรึกษา	2.00	1.06	น้อย
6. ท่านดำเนินการคัดกรองนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาโดย			
6.1 ประชุมคณะกรรมการระดับชั้นจัดทำปฏิทินปฏิบัติงาน การคัดกรองนักเรียน	4.23	0.65	มาก
6.2 กำหนดเครื่องมือหรือวิธีการที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล ของนักเรียนเพื่อการคัดกรอง	3.72	0.67	มาก
6.3 ศึกษาข้อมูลของนักเรียนตามเครื่องมือการรู้จักนักเรียน	4.34	0.57	มาก

ตาราง 34 (ต่อ)

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
6.4 วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง ของโรงเรียน	4.43	0.84	มาก
6.5 คณะกรรมการระดับชั้นร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลของ นักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง	3.48	1.12	ปานกลาง
6.6 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.37	0.55	มาก
6.7 สรุปผลการคัดกรองนักเรียนเป็นระดับชั้น	4.19	0.69	มาก
รวม	3.69	0.83	มาก

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
7. ท่านจัดกิจกรรมโฮมรูมเพื่อการส่งเสริมนักเรียนโดย			
7.1 สำรวจความต้องการการจัดกิจกรรมโฮมรูมของนักเรียน	2.48	0.94	น้อย
7.2 ร่วมกับระดับชั้นและเลือกกำหนดหัวข้อกิจกรรม ให้เหมาะสมกับนักเรียนในระดับชั้นเรียน	2.42	1.27	น้อย
7.3 โรงเรียนโดยคณะกรรมการที่รับผิดชอบเป็นผู้กำหนด หัวข้อการจัดกิจกรรมโฮมรูม	2.71	1.05	ปานกลาง
7.4 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมโฮมรูมระดับชั้น	3.06	1.20	ปานกลาง
7.5 จัดกิจกรรมโฮมรูมสั้น (10-15 นาที)	4.29	0.53	มาก
7.6 จัดกิจกรรมโฮมรูมยาว (50 นาที)	3.38	0.74	ปานกลาง
7.7 บันทึกกิจกรรมโฮมรูมในแบบบันทึก	2.83	0.82	ปานกลาง
7.8 ประเมินผลการจัดกิจกรรมโฮมรูม	2.72	0.76	ปานกลาง
8. ท่านใช้รูปแบบในการจัดกิจกรรมโฮมรูมโดย			
8.1 จัดกิจกรรมแบบรายบุคคล	2.56	1.30	ปานกลาง
8.2 จัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อย	3.33	1.16	ปานกลาง
8.3 จัดกิจกรรมให้นักเรียนทั้งห้องเรียน	4.37	0.48	มาก
8.4 จัดกิจกรรมให้เฉพาะนักเรียนในความดูแล	3.23	0.69	ปานกลาง
9. ท่านกำหนดจัดกิจกรรมโฮมรูมช่วงเวลาใด			
9.1 ก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า	2.80	0.61	ปานกลาง
9.2 หลังเคารพธงชาติ	3.33	1.31	ปานกลาง
9.3 ชั่วโมงแนะแนว	1.61	0.78	น้อย
9.4 จัดชั่วโมงเฉพาะสำหรับโฮมรูมไว้ในตารางสอนนักเรียน	3.25	1.27	ปานกลาง
10. ท่านมีแนวทางในการดำเนินงานจัดประชุมผู้ปกครอง แต่ละระดับชั้นโดย			
10.1 คณะกรรมการของโรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์ และวางแผนการประชุมผู้ปกครองในทุกๆระดับ ทั้งโรงเรียน	4.74	0.54	มากที่สุด

ตาราง 35 (ต่อ)

	บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	SD	ค่าระดับ
10.2	ผู้ปกครองและครูร่วมวางแผนการส่งเสริม ป้องกันและ แก้ไขปัญหานักเรียน	2.86	1.42	ปานกลาง
10.3	จัดเครือข่ายการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองกับผู้ปกครอง	3.69	0.53	มาก
10.4	สรุปผลและบันทึกการประชุมผู้ปกครอง	3.61	0.66	มาก
11.	โรงเรียนของท่านจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนโดย			
11.1	เดือนละ 1 ครั้ง	1.12	0.33	น้อยที่สุด
11.2	ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	4.70	0.60	มากที่สุด
11.3	ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง	4.81	0.39	มากที่สุด
	รวม	3.21	0.88	ปานกลาง

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
12. ท่านมีวิธีการในการให้คำปรึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียนโดย			
12.1 สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน	4.39	0.82	มาก
12.2 พิจารณาทำความเข้าใจปัญหา	4.27	0.68	มาก
12.3 กำหนดวิธีการและดำเนินการแก้ไขปัญหานักเรียน	4.02	0.67	มาก
12.4 พบนักเรียนทันทีที่ได้รับทราบปัญหานักเรียน	3.37	1.01	ปานกลาง
12.5 กำหนดช่วงเวลาให้นักเรียนพบเพื่อปรึกษาปัญหา	3.46	0.88	ปานกลาง
13. ท่านให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนกลุ่มใด			
13.1 กลุ่มที่มีปัญหาส่วนตัว	2.63	1.02	ปานกลาง
13.2 กลุ่มที่มีปัญหาด้านการเรียน	4.35	0.80	มาก
13.3 กลุ่มที่มีปัญหาด้านสุขภาพ	2.27	1.00	น้อย
13.4 กลุ่มที่มีปัญหาด้านครอบครัว	3.08	0.94	ปานกลาง
13.5 นักเรียนที่มีความประสงค์ขอรับคำปรึกษา	4.26	0.60	มาก
14. ท่านให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาในช่วงเวลาใด			
14.1 ก่อนเข้าเรียนในตอนเช้า	3.10	1.06	ปานกลาง
14.2 พักกลางวัน	4.09	0.66	มาก
14.3 หลังเลิกเรียนตอนเย็น	2.75	0.96	ปานกลาง
14.4 ชั่วโมงแนะแนว	2.11	1.35	น้อย
14.5 ชั่วโมงที่ครูและนักเรียนมีเวลาว่างพร้อมกัน	4.31	0.73	มาก
15. ท่านจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน ในความดูแลของท่านโดย			
15.1 อบรมให้ข้อคิดในการดำเนินชีวิต	4.43	0.49	มาก
15.2 ใช้วิธีการพัฒนาค่านิยมด้วยกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	2.69	1.07	ปานกลาง
15.3 พึ่งพาการบรรยายธรรมะและอภิปรายปรับพฤติกรรม	1.94	0.98	น้อย
15.4 พบนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ให้การอบรม เป็นการส่วนตัว	3.93	0.58	มาก

ตาราง 36 (ต่อ)

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
15.5 ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้นำในชั้นเรียนที่เหมาะสม กับความสามารถเฉพาะตน	3.51	0.77	มาก
15.6 ใช้กรณีตัวอย่างในการปรับพฤติกรรมด้วยการ จัดอภิปรายหาข้อสรุปและหาแนวทางดำเนินชีวิต	3.87	0.81	มาก
16. ทำนใช้แนวทางใดในการจัดกลุ่มนักเรียนในการ จัดกิจกรรมในชั้นเรียน			
16.1 รวมกลุ่ม	4.69	0.69	มากที่สุด
16.2 แยกกลุ่มตามความสนใจ	3.57	0.85	มาก
16.3 แยกกลุ่มตามการคัดกรอง	1.80	0.79	น้อย
17. ทำนดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดย			
17.1 ประสานงานกับครูที่เกี่ยวข้อง	3.86	0.58	มาก
17.2 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่นักเรียน	3.36	0.95	ปานกลาง
17.3 ส่งเสริมให้นักเรียนเลือกกิจกรรมเสริมหลักสูตร ที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของนักเรียน	3.14	0.78	ปานกลาง
17.4 ติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.89	0.84	ปานกลาง
18. ทำนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในช่วงเวลาใด			
18.1 หลังเลิกเรียนตอนเย็น	2.80	0.88	ปานกลาง
18.2 กำหนดอยู่ในตารางเรียน	3.94	0.86	มาก
19. ทำนมีวิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนอย่างไร			
19.1 พิจารณาจับคู่ให้นักเรียนให้เหมาะสมทั้งด้านความ สามารถบุคลิกภาพ	3.34	1.05	ปานกลาง
19.2 ให้คำแนะนำในการจับคู่เพื่อการช่วยเหลือกันอย่าง สม่ำเสมอ	3.26	0.98	ปานกลาง
19.3 พิจารณาจับคู่นักเรียนที่มีความสามารถพร้อมได้ จับคู่ช่วยเหลือเพื่อนที่มีความสามารถต่ำกว่า	3.78	0.86	มาก

ตาราง 36 (ต่อ)

	บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
20.	ท่านมีแนวการจัดหรือจับคู่กับนักเรียนแบบใดในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน			
20.1	นักเรียนเก่งจับคู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อน	2.74	1.47	ปานกลาง
20.2	นักเรียนช้อยกับนักเรียนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี	2.51	0.98	ปานกลาง
20.3	นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษจับคู่กับนักเรียนที่ไม่แสดงความสามารถ	2.63	0.95	ปานกลาง
21.	ท่านดำเนินการจัดกิจกรรมซ่อมเสริมโดย			
21.1	ครูระดับชั้นวางแผนการสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียน	3.48	0.88	ปานกลาง
21.2	ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูประจำวิชาเพื่อให้ทราบล่วงหน้า	3.65	0.72	มาก
21.3	แจ้งให้นักเรียนทราบถึงประโยชน์ที่จะได้รับ	4.21	0.86	มาก
21.4	นัดวัน เวลา สถานที่ พบกับครูประจำวิชา	3.77	0.78	มาก
21.5	ติดตามผลการเรียนซ่อมเสริม	3.15	0.99	ปานกลาง
21.6	จัดโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมในวันเสาร์	1.58	1.05	น้อย
22.	ท่านจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้แก่นักเรียนกลุ่มใด			
22.1	นักเรียนกลุ่มเสี่ยงด้านการเรียน	2.96	0.97	ปานกลาง
22.2	นักเรียนกลุ่มมีปัญหาด้านการเรียน	3.94	0.64	มาก
23.	ท่านดำเนินการสื่อสารกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย			
23.1	โทรศัพท์ติดต่อ	3.74	1.26	มาก
23.2	แจ้งข้อมูลทางไปรษณีย์	2.56	1.12	ปานกลาง
23.3	การเชิญผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียน	4.31	0.67	มาก
	รวม	3.38	0.94	ปานกลาง

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการส่งต่อของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

	บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
		\bar{X}	SD	แปลผล
24.	ท่านดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาโดย			
	24.1 ประสานงานครูแนะแนวที่จะช่วยเหลือนักเรียนให้ทราบล่วงหน้า	4.26	0.63	มาก
	24.2 สรุปข้อมูลตามแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง	4.19	0.66	มาก
	24.3 ชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ	4.03	0.85	มาก
	24.4 นัดแนะวัน เวลา สถานที่ นัดพบกับครูที่รับช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย	3.90	0.51	มาก
	24.5 ติดตามการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.44	0.68	ปานกลาง
25.	นักเรียนกลุ่มใดที่ท่านดำเนินการส่งต่อ			
	25.1 นักเรียนกลุ่มมีปัญหาเฉพาะด้าน	4.19	0.69	มาก
	25.2 นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้น	3.70	0.56	มาก
	25.3 นักเรียนกลุ่มที่ไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา	3.26	0.82	ปานกลาง
	รวม	3.87	0.67	มาก

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านที่ปรึกษาของครูแนะแนว จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ท่านสนับสนุนและเป็นแกนหลักแก่ครูที่ปรึกษาในการให้ความรู้ เทคนิค วิธีการและกระบวนการตามหลักจิตวิทยาและการแนะแนวเพื่อใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.61	0.78	มาก
2. ท่านเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมการประชุมชั้นเรียนและกิจกรรมสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่มคัดกรอง	3.17	0.71	ปานกลาง
3. ท่านให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติและลักษณะของผู้เรียน กลุ่มพิเศษประเภทต่าง ๆ และเสนอแนะแนวทางในการดูแลช่วยเหลือส่งเสริม พัฒนา	3.50	0.78	ปานกลาง
4. ท่านจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในคาบแนะแนวหรือจัดทำโครงการ กิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ให้กับนักเรียนเพื่อเป็นการสนับสนุนระบบ	3.44	1.04	ปานกลาง
5. ท่านได้รายงานและประเมินผลการจัดกิจกรรม	3.22	0.88	ปานกลาง
6. ท่านจุดประกายให้ครูทุกคนใช้กระบวนการแนะแนวพัฒนาจิตใจของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง	3.06	0.94	ปานกลาง
7. ท่านร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี	3.06	0.94	ปานกลาง
8. ท่านให้ความรู้แก่ครูในการใช้เครื่องมือการรู้จักและการคัดกรองนักเรียน	3.28	1.07	ปานกลาง
9. ท่านประสานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาเป็นระบบ “เครือข่าย” ในการดำเนินงานแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.39	0.85	ปานกลาง
10. ท่านได้ส่งต่อกรณีที่นักเรียนมีปัญหายากต่อการช่วยเหลือให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกและติดตามผลการช่วยเหลือนั้น	2.67	0.77	ปานกลาง
รวม	3.39	0.87	ปานกลาง

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการให้คำปรึกษาของครูแนะแนว จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
11. ท่านรับนักเรียนที่มีปัญหาต่อจากครูที่ปรึกษา	3.33	0.84	ปานกลาง
12. ท่านให้คำปรึกษานักเรียนที่มีปัญหาในกรณีที่ครูที่ปรึกษา ไม่สามารถแก้ไขหรือยากต่อการแก้ไข	3.44	0.85	ปานกลาง
13. ท่านให้คำปรึกษาที่ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิตและสังคมทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม	3.72	0.89	มาก
14. ท่านเก็บผลการให้คำปรึกษาเป็นความลับ	4.50	0.62	มาก
15. ท่านใช้หลักจิตวิทยาเด็กวัยรุ่นในการให้คำปรึกษา	4.28	0.57	มาก
16. ท่านขอความร่วมมือและประสานงานกับครูที่ปรึกษา ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.67	0.77	มาก
17. ท่านจัดทำกรณีศึกษา (Case study)	2.67	0.97	ปานกลาง
18. ท่านติดตามการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน	3.33	0.91	ปานกลาง
รวม	3.65	0.80	มาก

ตาราง 40 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของบทบาทการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการประสานงานของครูแนะแนว จำแนกเป็นรายข้อ

บทบาทการปฏิบัติงาน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	SD	แปลผล
19. ท่านประสานงานจัดทำข้อมูลในการรู้จักและเข้าใจผู้อื่น	3.56	0.62	มาก
20. ท่านประสานความร่วมมือกับครู ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมแนะแนว และบริการต่าง ๆ	3.56	0.98	มาก
21. ท่านประสานงานกับผู้ปกครอง ชุมชน ในการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนตามความถนัด ความ สนใจและความสามารถ	3.39	0.69	ปานกลาง
22. ท่านเชิญผู้ปกครองหรือบุคลากรในชุมชนมาเป็นวิทยากร	2.61	0.78	ปานกลาง
23. ท่านชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อ	3.17	0.78	ปานกลาง
24. ท่านสรุปผลการส่งต่อ	2.89	0.83	ปานกลาง
25. ท่านส่งตัวนักเรียนไปรับความช่วยเหลือจากนักจิตวิทยา จิตแพทย์หรือนักสังคมสงเคราะห์	2.67	0.77	ปานกลาง
26. ท่านประชาสัมพันธ์งานแนะแนว	3.72	1.02	มาก
27. ท่านมีการประสานการสร้างผู้ปกครองเครือข่าย	3.50	0.62	ปานกลาง
28. ท่านเชิญผู้ปกครองร่วมเป็นกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.72	0.57	มาก
29. ท่านประสานงานกับผู้ปกครองในการร่วมวางแผน หาแนวทางในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและพัฒนานักเรียน ซึ่งกันและกัน	3.61	0.50	มาก
30. ท่านเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมเพื่อสรุปผลการ ดำเนินงานการจัดกิจกรรมผู้ปกครองเครือข่ายปลาย ภาคเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด	3.61	0.61	มาก
รวม	3.58	0.73	มาก

ตาราง 41 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	2.36	0.68	น้อย
2. ท่านพยายามหาเวลาในการศึกษาข้อมูลของนักเรียน	3.62	0.65	มาก
3. ท่านประสบปัญหาเรื่องเครื่องมือหรือวิธีการการรู้จักนักเรียนไม่ชัดเจน	3.11	1.03	ปานกลาง
4. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากครูที่ปรึกษาเดิมและครูประจำวิชาต่างๆ ในการให้ข้อมูลนักเรียน	1.63	0.83	น้อย
5. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการให้ข้อมูล	1.79	0.96	น้อย
6. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการให้ข้อมูล	1.96	0.92	น้อย
7. ท่านมีความจำเป็นที่ไม่ได้ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้	3.57	0.83	มาก
8. ท่านรับผิดชอบนักเรียนมากกว่า 1 / 25	4.58	0.71	มากที่สุด
รวม	2.88	0.82	ปานกลาง

ตาราง 42 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
9. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน	2.20	0.62	น้อย
10. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการ คัดกรองนักเรียน	3.18	0.91	ปานกลาง
11. ท่านประสบปัญหาเรื่องเกณฑ์การคัดกรองไม่มีความ ชัดเจนและไม่หลากหลาย	3.82	0.85	มาก
12. ท่านประสบปัญหาเรื่องแบบสรุปการคัดกรอง นักเรียน	2.74	1.14	ปานกลาง
13. ท่านพยายามนำผลการคัดกรองนักเรียนมาเป็นฐาน ในการ แก้ปัญหา พัฒนา ส่งเสริมนักเรียน	2.21	0.87	น้อย
รวม	2.83	0.88	ปานกลาง

ตาราง 43 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
14. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการ จัดกิจกรรมโฮมรูม	2.40	0.82	น้อย
15. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียน	1.63	0.76	น้อย
16. ท่านประสบปัญหาเรื่องการสนับสนุนจากคณะ กรรมการระดับชั้น	2.37	0.75	น้อย
17. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการ จัดการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	2.08	0.63	น้อย
18. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง	1.50	0.72	น้อย
19. ท่านได้พยายามจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้กับนักเรียน	2.42	1.30	น้อย
20. ท่านให้ความสนใจเฉพาะนักเรียนกลุ่มเสี่ยง	2.87	0.93	ปานกลาง
21. ท่านพยายามประสานงานกับผู้ปกครองและ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง	3.18	1.24	ปานกลาง
รวม	2.31	0.89	น้อย

ตาราง 44 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
22. ท่านพยายามทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น	4.14	0.57	มาก
23. ท่านขาดความรู้เรื่องจิตวิทยาพัฒนาการของเด็กวัยรุ่น	2.98	0.91	ปานกลาง
24. ท่านขาดความรู้และทักษะในการให้คำปรึกษา	2.90	1.31	ปานกลาง
25. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะ ในการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน	2.11	0.66	น้อย
26. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะ ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	2.10	0.55	น้อย
27. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะ ในการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน	2.54	0.85	ปานกลาง
28. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะ ในการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม	2.28	0.79	น้อย
29. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะ ในการสื่อสารกับผู้ปกครอง	1.69	1.07	น้อย
30. จำนวนนักเรียนมากทำให้ท่านป้องกันและแก้ไข ปัญหานักเรียนไม่ทั่วถึง	3.79	0.87	มาก
31. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนในการ จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.48	0.97	น้อย
32. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากครูที่เกี่ยวข้องในการ จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา	1.36	0.66	น้อยที่สุด
33. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองเพื่อการ ป้องกันและแก้ไขปัญหา	2.37	0.84	น้อย
34. ท่านพยายามหาเวลาในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน อย่างทั่วถึง	4.17	0.49	มาก
35. ท่านพยายามประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.18	1.14	ปานกลาง
รวม	2.72	0.83	ปานกลาง

ตาราง 45 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการส่งต่อของครูที่ปรึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ปัญหาการปฏิบัติงาน	ระดับปัญหา		
	\bar{X}	SD	แปลผล
36. ท่านประสบปัญหาเรื่องความรู้และทักษะในการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนเพื่อการส่งต่อ	1.95	0.65	น้อย
37. ท่านไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อในการแก้ไขปัญหา	2.01	0.98	น้อย
38. ท่านคิดว่าการประสานงานเกี่ยวกับการส่งต่อเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก	1.82	0.62	น้อย
39. ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ	1.80	0.99	น้อยที่สุด
40. ท่านไม่มีงบประมาณในการดำเนินการส่งต่อ	1.83	0.88	น้อย
41. ท่านคิดว่าการส่งต่อไม่มีความสำคัญ	1.71	0.45	น้อยที่สุด
42. ท่านไม่มีเวลาในการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน	3.78	0.85	มาก
รวม	1.86	0.77	น้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 46 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item Total Correlation) แบบสอบถาม
ของผู้บริหารโรงเรียน

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
ด้านการสนับสนุน ส่งเสริมการขับเคลื่อน และผดุงระบบ	
1	.2564
2	.5406
3	.3489
4	.2061
5	.2540
6	.2564
7	.3100
8	.3591
9	.2481
10	.3127
ด้านการสร้างขวัญ กำลังใจและพัฒนาบุคลากร	
11	.4341
12	.5937
13	.3489
14	.5406
15	.3591
16	.2061
17	.2990
18	.2540

ตาราง 46 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
ด้านการประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็ง ให้เครือข่าย	
19	.3127
20	.3100
21	.3127
22	.3591
23	.5422
24	.2990
ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามประเมินผล	
25	.3688
26	.3854
27	.3349
28	.2041
29	.2569
30	.6278
31	.2071
32	.4562
33	.4348
34	.3604
1	.7531
2	.4174
3	.5064
4	.3752
5	.5195
6	.4333
7	.6885
8	.5972

ตาราง 46 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
9	.5333
10	.4692
11	.4522
12	.5280
13	.5476
14	.4870
15	.3910
16	.5121

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.7644

ตาราง 47 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item Total Correlation) แบบสอบถาม
ของครูที่ปรึกษา

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	
ด้านความสามารถ	
1.1	.5036
1.2	.5356
1.3	.3416
1.4	.5158
1.5	.4133
ด้านสุขภาพ	
2.1	.5607
2.2	.6202
2.3	.6289
2.4	.6303
2.5	.4739
2.6	.6005
2.7	.5556
2.8	.6011
ด้านครอบครัว	
3.1	.3684
3.2	.7051
3.3	.4583
3.4	.4434
3.5	.3084
3.6	.5934
3.7	.5622

ตาราง 47 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
ด้านการคัดกรองนักเรียน	
4.1	.5384
4.2	.3284
4.3	.2835
4.4	.4792
4.5	.6106
5.1	.4630
5.2	.2861
5.3	.4101
5.4	.4133
6.1	.3995
6.2	.3804
6.3	.4568
6.4	.5643
6.5	.6376
6.6	.5795
6.7	.5354
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	
7.1	.6897
7.2	.7275
7.3	.2309
7.4	.5434
7.5	.2334
7.6	.5540
7.7	.5616
7.8	.6464

ตาราง 47 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
8.1	.5928
8.2	.7320
8.3	.4257
8.4	.2699
9.1	.2942
9.2	.3313
9.3	.4852
9.4	.6661
10.1	.6913
10.2	.6967
10.3	.6678
10.4	.5321
11.1	.5676
11.2	.3609
11.3	.5943
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	
12.1	.3848
12.2	.2916
12.3	.4533
12.4	.5197
12.5	.3313
13.1	.3946
13.2	.7913
13.3	.6172
13.4	.5716
13.5	.4738

ตาราง 47 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
14.1	.4100
14.2	.3581
14.3	.4760
14.4	.5775
14.5	.5023
15.1	.3845
15.2	.4340
15.3	.7008
15.4	.3515
15.5	.4554
15.6	.7667
16.1	.3866
16.2	.6946
16.3	.6364
17.1	.7208
17.2	.6322
17.3	.4667
17.4	.6290
18.1	.5310
18.2	.7426
19.1	.5848
19.2	.6427
19.3	.6883
20.1	.5793
20.2	.7376
20.3	.7144

ตาราง 47 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
21.1	.6609
21.2	.7283
21.3	.4375
21.4	.5434
21.5	.2884
21.6	.7025
22.1	.5702
22.2	.6552
23.1	.9724
23.2	.4340
23.3	.5724
ด้านการส่งต่อ	
24.1	.6166
24.2	.4810
24.3	.7189
24.4	.6928
24.5	.2978
25.1	.6925
25.2	.6157
25.3	.4377
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	
1	.2699
2	.2178
3	.4112
4	.3774
5	.2534

ตาราง 47 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
6	.3145
7	.2788
8	.4353
ด้านการคัดกรองนักเรียน	
9	.3259
10	.2699
11	.2522
12	.3396
13	.3192
ด้านการส่งเสริมนักเรียน	
14	.5373
15	.3728
16	.2296
17	.3352
18	.2789
19	.4887
20	.3105
21	.3145
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	
22	.3192
23	.4353
24	.5280
25	.5229
26	.3632
27	.3105
28	.4748

ตาราง 47 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
29	.2978
30	.4180
31	.2082
32	.4959
33	.2534
34	.2346
35	.2285
ด้านการส่งต่อ	
36	.4112
37	.2296
38	.2789
39	.3352
40	.3774
41	.2788
42	.2282

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9725

ตาราง 48 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Corrected Item Total Correlation) แบบสอบถาม
ของครูแนะแนว

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
ด้านที่ปรึกษา	
1	.6722
2	.5513
3	.4918
4	.4056
5	.3930
6	.7677
7	.7921
8	.6493
9	.5427
10	.4482
ด้านการให้คำปรึกษา	
11	.7095
12	.7018
13	.6521
14	.6033
15	.2863
16	.4804
17	.4239
18	.2933
ด้านการประสานงาน	
19	.8052
20	.5851
21	.7168
22	.6909
23	.5241

ตาราง 48 (ต่อ)

คุณภาพเครื่องมือ	ค่าอำนาจจำแนก (item total correlation)
24	.6427
25	.4251
26	.4697
27	.6849
28	.8377
29	.8509
30	.6790
1	.3209
2	.6851
3	.4239
4	.3158
5	.2446
6	.3775
7	.3930
8	.4239
9	.2863
10	.2417

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9079

ภาคผนวก ค
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/10824

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

5 พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศน ทองกักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์กมล ประทีปธีรานันต์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหา การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๖๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดสังเวช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนาศ ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์กาญจนา ภู่วรรณ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหา การปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/๐๘๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศน ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัย ขอเรียนเชิญ อาจารย์พิชญ์มณเฑาะ์ ลีกำเนิดไทย ศึกษานิเทศก์ ๗ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว ในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

ที่ ศธ 0519.12/11494

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๖ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษามทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนาก ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ท่าน รองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว และครูที่ปรึกษา จำนวน 5 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษามทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

เน้กงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/11498

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๖ พฤศจิกายน 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนาก ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ท่าน รองผู้อำนวยการฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว และ ที่ปรึกษา จำนวน 5 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
อกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญลิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

งานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

เหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/21c1

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ ธันวาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาสาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนาทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้รองผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน และครูแนะแนว จำนวน 3 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว ในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปฏิญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-6191162 มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/ 12 / ๐.๒

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

§ ธันวาคม 2547

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุราษฎร์เทคโนโลยี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทมา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศน ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้รองผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน และครูแนะแนว จำนวน 3 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว ในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทมา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-6191162 มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/11907

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

3 ธันวาคม 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทมา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนาศ ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้รองผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 5 คน และครูแนะแนว จำนวน 3 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว ในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนธันวาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทมา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-6191162... มีมือถือ 01-5811810

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

ที่ ศช 0519.12/๓๐๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ มกราคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษายาทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนยา ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 40 คน และ ครูแนะแนวทั้งหมด ตอบแบบสอบถามการศึกษายาทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/๒๔๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ มกราคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางขุนเทียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษายทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนยา ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 44 คน และ ครูแนะแนวทั้งหมด ตอบแบบสอบถามการศึกษายทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/๑11

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๘ มกราคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสาขাপัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทมา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษายทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนาก ทอภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 35 คน และ ครูแนะแนวทั้งหมด ตอบแบบสอบถามการศึกษายทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทมา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/๒1๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๔ มกราคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทมา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษายาทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศน ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 46 คน และ ครูแนะแนวทั้งหมด ตอบแบบสอบถามการศึกษายาทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทมา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

ที่ ศธ 0519.12/ว.ค.1

๕ มกราคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุวรรณพลับพลาพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทมา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษายาทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนมา ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 20 คน และ ครูแนะแนวทั้งหมด ตอบแบบสอบถามการศึกษายาทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทมา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปฏิญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/91C

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/ มกราคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดสังเวช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทมา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศน ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 28 คน และ ครูแนะแนวทั้งหมด ตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทมา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทัศน ทองภักดี)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ที่ ศธ 0519.12/๑ /3

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/- มกราคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนย่านตาขาวรัฐชนูปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวจันทนา บุญรุ่ง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปฏิญานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศพร ประเสริฐสุข และ อาจารย์ทัศนยา ทองภักดี เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปฏิญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองและคณะ จำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 37 คน และ ครูแนะแนวทั้งหมด ตอบแบบสอบถามการศึกษาบทบาทและปัญหาการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวในโรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระหว่างเดือนมกราคม 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวจันทนา บุญรุ่ง ได้เก็บข้อมูลในการทำปฏิญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 01-5811810

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวจันทนา บุญรุ่ง
วัน เดือน ปี	30 ตุลาคม 2521
สถานที่เกิด	175 ม. 5 ต. โคกม่วง อ. เขาชัยสน จ. พัทลุง 93130
สถานที่อยู่ในปัจจุบัน	31/280 แพลตด้ารวจเฉลิมลาภ ถ. พหลโยธิน ช. พหลโยธิน 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
สถานที่ทำงาน	-
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2545	ครุศาสตร์บัณฑิต (จิตวิทยาและการแนะแนว) เกียรตินิยมอันดับ 2 สถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีพัทลุง จังหวัดพัทลุง